

Maa ja Vesi Oy (toim.)

Pohjois-Savon melontareitit

Kehittämissuunnitelma

Maa- ja Vesi Oy (toim.)

Pohjois-Savon
melontareitit
Kehittämissuunnitelma

KUOPIO 2003

ISBN 952-11-13553
ISBN 952-11-1356-1 (pdf)
ISSN 1238-8610

Kansikuva: Tommi Tenno
Suomen Graafiset Palvelut Oy
2003

Esipuhe

Pohjois-Savon melontareittien kehittämissuunnitelman suunnittelutyötä johti ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Veijo Turkki Suonenjoen kaupungista ja jossa oli edustus Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta, Pohjois-Savon liitosta, alueen kunnista, Metsähallituksesta, matkailuyrityksistä, alueellisista matkailu- ja markkinointiorganisaatioista sekä melontaseuroista.

Hankkeen projektisihteerinä toimi suunnittelija Kimmo Pitkänen ja luonnonsuojelun asiantuntijana alueidenkäyttöpäällikkö Patrick Hublin sekä taiton ohjaajana julkaisusihteeriksi Hilikka Koivisto Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta.

Maa ja Vesi Oy toimi suunnittelutyössä konsulttina ja vastasi suunnittelutyön etenemisestä sekä suunnitelman kokoamisesta. Työn tekivät M.Sc. Tommi Tenno (luontomatkailu), MMM, M.Sc., MBA Erkki Ikäheimo (hankkeen koordinointi ja yhteiskuntataloudelliset vaikutukset) ja FM Lauri Erävuori (paikkatietojärjestelmät). Asiantuntijoina suunnittelutyössä toimivat edellisten lisäksi: Merkonomi Kimmo Karjalainen (melonta), merkonomi Seija Korhonen (kysyntä ja markkinat) ja yhdyskuntatekn. ins. Jorma Harju (aluesuunnittelu ja maankäyttö) sekä erittäin tärkeällä panoksella Kallan melojat ry:n puheenjohtaja Reino Kwick (melonta/paikallistuntemus).

Suunnittelutyön aikana pidettiin kaksi maakunnallista suunnittelutilaisuutta (hankkeen informointi- ja priorisointikokous) sekä neljä seutukunnittaista suunnittelutilaisuutta. Suunnittelutilaisuuksiin osallistui kuntien ja yrittäjien edustajien lisäksi edustajia muista edellä mainituista organisaatioista.

Työn menestykselliseen suorittamiseen vaikutti paljon yllämainittujen tahojen aktiivinen panos. Lisäksi suunnittelukonseptin kehittämisessä auttoivat tutkija Hannu Ryhäsen (Joensuun yliopisto) ja suunnittelija Jouko Siivosen (Kolovesi Retkeily Ky) haastattelut ja heidän aiemmin tekemänsä melontareittisuunnitelmat.

Kiitämme kaikkia työhön osallistuneita antoisasta ja rakentavasta yhteistyöstä.

Erkki Kaijalainen
ympäristöhoitopäällikkö
Pohjois-Savon
ympäristökeskus

Paula Qvick
suunnittelupäällikkö
Pohjois-Savon liitto

Jukka Hassinen
ympäristöinsinööri
Pohjois-Savon
ympäristökeskus

Tiivistelmä

Tämä raportti on Pohjois-Savon melontareittien kehittämissuunnitelma. Raportti on myös osa Pohjois-Savon ympäristökeskuksen toteuttamaa Pohjois-Savon melontareitit hanketta, jonka tavoitteena on tehostaa vesistöjen käyttöä virkistys- ja matkailutoimintaan.

Kehittämissuunnitelman päätehtävänä on ohjeistaa mille alueille melontareitti-infrastruktuuria rakennetaan. Suunnitelman toteuttaminen on tarkoitus aloittaa keväällä 2003 ja hankekokonaisuuden tulisi olla valmis vuoden 2006 loppuun mennessä. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen kokonaiskustannukset ovat yhteensä 840 000 euroa, josta valtion osuus on 590 000 euroa.

Kehittämissuunnitelman teko aloitettiin elokuussa 2002 kartoittamalla meloen mahdolliset reitit Kallan melojat ry:n toimesta. Joulukuussa 2002 valittiin potentiaalisimmat reitit jatkosuunnitteluun ja suunnitelma valmistui helmikuun 2003 lopulla. Projektiin osallistuivat aktiivisesti alueen kunnat, useat yrittäjät sekä joukko muita keskeisiä toimijoita, kuten Metsähallitus.

Kehittämissuunnitelmaa varten tehtiin puhelinhaastattelu lähellä vesistöjä sijaitseville matkailuyrityksille, sekä kirjekysely laajemmalle viiteryhmälle. Lisäksi kartoitettiin melonnan kotimaista ja kansainvälistä kysyntää.

Pohjois-Savo ei ole vielä yleisesti ottaen tunnettu melonta-alue varsinkaan ulkomaalaisten keskuudessa. Yritysten melontapalveluiden määrä ja osittain myös taso on vielä keskimäärin alhainen. Melontamatkailu on Pohjois-Savossa tällä hetkellä pääasiassa matkailumelontaa. Ohjatut retket ovat usein puolen päivän pituisia ja asiakkaat ovat yritysasiakasryhmiä. Välineitä vuokrataan myös enimmäkseen lyhyille päiväretkille. Jonkin verran melontayritysten kautta tapahtuu myös varsinaista melontamatkailua, jolloin Pohjois-Savoon tullaan melonnan vuoksi. Tällöin asiakkaat ovat suomalaisia ja ulkomaalaisia, jotka vuokraavat välineet yleisimmin viikon retkille. Pitkiä ohjattuja retkiä ei juuri järjestetä.

Pohjois-Savolla on erinomainen melontamatkailupotentiaali, mikä perustuu järviluontoon, toisiinsa kytkeytyneisiin järviin, rantojen palvelutarjontaan, kotimaiseen ja ulkomaiseen kysyntään sekä yritysten kiinnostukseen. Suurin kasvupotentiaali tulevaisuudessa on todennäköisesti keskieurooppalaisissa melojissa, jotka vuokraavat varusteet ja melovat omissa pienryhmissään noin viikon hyödyntäen rantojen majoitus- ja ravitsemuspalveluita.

Melontareitistön kehittämisessä painopiste on järvimelonnessa. Ensisijainen panostus tulee olemaan pitkien omatoimireittien kehittämisessä vetovoimaisille alueille, minkä lisäksi kehitetään helppoja ja lyhyitä perhereittejä olemassa olevien matkailukeskusten ja suurimpien asutuskeskusten yhteyteen. Reittien linkittyminen toisiinsa varmistetaan ja rantautumispaikkoina hyödynnetään veneilijöiden retkisatamia.

Kehittämissuunnitelmassa on osoitettu toimenpiteitä 33:n melontareitin kehittämiseksi. Nämä koostuvat hieman yli 300:sta rantautumispaikasta, joista noin puolet on jo olemassa olevia rantautumispaikkoja, jotka kunnostetaan melontaan sopiviksi. Kehittämissuunnitelman melontareitistö ja niihin kuuluvat rantautumispaikat on esitelty liitekartoilla.

Sisältö

Esipuhe	3
Tiivistelmä	5
1. Johdanto	9
2. Suunnitteluprosessi	10
3. Melontamatkailun peruskäsitteitä	12
4. Matkailu Pohjois-Savossa	13
5. Pohjois-Savon matkailustrategia 2001-2006	15
6. Melontamatkailun nykytilanne ja tulevia kehityssuuntia	17
6.1. Melontamatkailun yleistrendit	17
6.2. Melontamatkailu Pohjois-Savossa	18
6.2.1. Melontamatkailun nykytila	18
6.2.2. Melontayritysten kapasiteetti	18
6.2.3. Yritysten sijainti ja tuotteet	19
6.2.4. Melontamatkailun tunnettavuus	20
6.2.5. Tärkeimmät kehittämistarpeet	20
6.2.6. Pohjois-Savon melontamatkailun SWOT	22
7. Strategiset lähtökohdat melontareitistön kehittämiseksi	24
8. Melontareittien luokitukset	26
8.1. Melontareittien luokitus vaativuuden mukaan	26
8.2. Melontareittien luokittelu käyttäjäryhmien mukaan	28
9. Melontareitistön kehittämissuunnitelma	31
9.1. Pohjois-Savon melontavisio 2013	31
9.2. Reittien priorisointi ja suunnittelu	31
9.3. Melontareitistö ja rantautumispaikat	32
9.4. Melontareittien opastuksen periaatteet	32
9.5. Suunnitelman huomioiminen kaavoituksessa, yleisperiaatteet	33
9.6. Ohjeita hankkeen seuraaville vaiheille	33
10. Toteuttamisen kustannusarvio	35
10.1. Rakentamiskustannukset	35
10.2. Ylläpidon kustannukset	36
10.3. Muut kustannukset	36

11. Toteuttamissuunnitelma ja vaiheistus	37
12. Suunnitelman työllisyys- ja yhteiskuntataloudelliset vaikutukset	39
13. Suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset ja suunnitelma niiden vähentämiseksi	40
13.1. Kehittämissuunnitelman ympäristövaikutukset	40
13.2. Alueen ympäristön yleispiirteet	40
13.3. Ympäristövaikutusten kohdistuminen ja periaatteet	42
13.4. Rakentamisaikaiset vaikutukset	42
13.5. Käytön aikaiset vaikutukset	43
13.6. Vaikutusten kohdistuminen ja merkittävyys	44
13.7. Yhteenvedo ympäristövaikutuksista	45
Lähdeluettelo	47
Liitteet	49
Liite 1: Reittikuvauksissa käytettyjen lyhenteiden selitykset	49
Liite 2: Reittikuvaukset (32 kpl)	50
Liite 3: Rantautumispaikkojen lyhenteiden selitykset	70
Liite 4: Rantautumispaikkalista	73
Liite 5: Rantautumispaikkojen kustannukset	81
Liite 6: Ohjeita rantautumispaikkojen yksityiskohtaiseen suunnitteluun	82
Liite 7: Jakelukanavat ja koulutus	85
Liite 8: Aihepiiriin liittyviä hankkeita	86
Kartat	
Maakunnallinen kartta kehittämissuunnitelman melontareiteistä	
Maakunnallinen koodikartta rantautumispaikoista	
Seudulliset kartat (4 kpl) melontareiteistä ja rantautumispaikoista	

Johdanto

Pohjois-Savon melontareitit -hankkeen tavoitteena on tehostaa vesistöjen käyttöä virkistys- ja matkailutoimintaan. Reittien rakentamisen tavoitteena on tuottaa taloudellista hyötyä alueelleen. Hankkeessa luodaan Pohjois-Savon alueelle melontainfrastruktuuri.

Hankekokonaisuuden tavoitteet ja päävaiheet ovat:

1. Pohjois-Savon melontareitistön kehittämissuunnitelman laadinta ja *kehitettävien kohteiden priorisoinnit*
2. *Luokitukset kehittämissuunnitelmassa esitetyille melontareiteille*
3. Hankkeen investointivaiheen toteutus ja siihen liittyvä ohjaus
4. Itä-Suomeen liittyvän melontamatkailun tuotemerkin luominen
5. Tiedotus
6. Melontaopaskoulutuksen käynnistäminen
7. Melontareitistön markkinointi

Listan kahden ensimmäisen kohdan toteuttamisen Pohjois-Savon ympäristökeskus on tilannut Maa ja Vesi Oy:ltä. Kehittämissuunnitelman päätehtävänä on ohjeistaa mille alueille melontareitti-infrastruktuuria rakennetaan. Kehittämissuunnitelman toteuttaminen on tarkoitus aloittaa keväällä 2003. Hankekokonaisuuden tulisi olla valmis vuoden 2006 loppuun mennessä. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen kokonaiskustannukset ovat yhteensä 840 000 euroa (n. 5 mmk), josta valtion osuus on 590 000 euroa (n. 3,5 Mmk).

Kehittämistyössä on oleellista, että sidosryhmät saadaan sitoutumaan suunnitelman toteuttamiseen. Vain koko prosessin läpi kestäväällä osallistumisella voidaan aikaansaada suunnitelma, jota toteutetaan ja jolla on siten myös merkitystä alueen melontamatkailun kehittymiselle.

Onnistuminen vetovoimaisen melontareitistön luomisessa edellyttää niin vetovoimaisten matkailupalveluiden kehittämistä, että ne erottuvat kilpailevien alueiden matkailupalveluista edukseen ja houkuttelevat kotimaisten matkailijoiden ohella myös ulkomaisia matkailijoita. Matkailija ei tee päätöstään matkailukohteesta vain jonkin yksittäisen tekijän perusteella, vaan hän arvioi aluetta kokonaisuutena ja tekee päätöksensä alueen kokonaisvetovoimaisuuden perusteella. Melontareitistön on muodostettava kattava ja monipuolinen verkosto, josta löytyy monenlaisia reittivaihtoehtoja. Reittien varrelta on löydettävä rantautumispaikat, kaupalliset palvelut ja nähtävyydet ja reitin on oltava ympäristöltään vetovoimainen. Toisaalta kehittämistyö vaatii selkeää priorisointia, jotta rajallisilla resursseilla saadaan tuloksia aikaan.

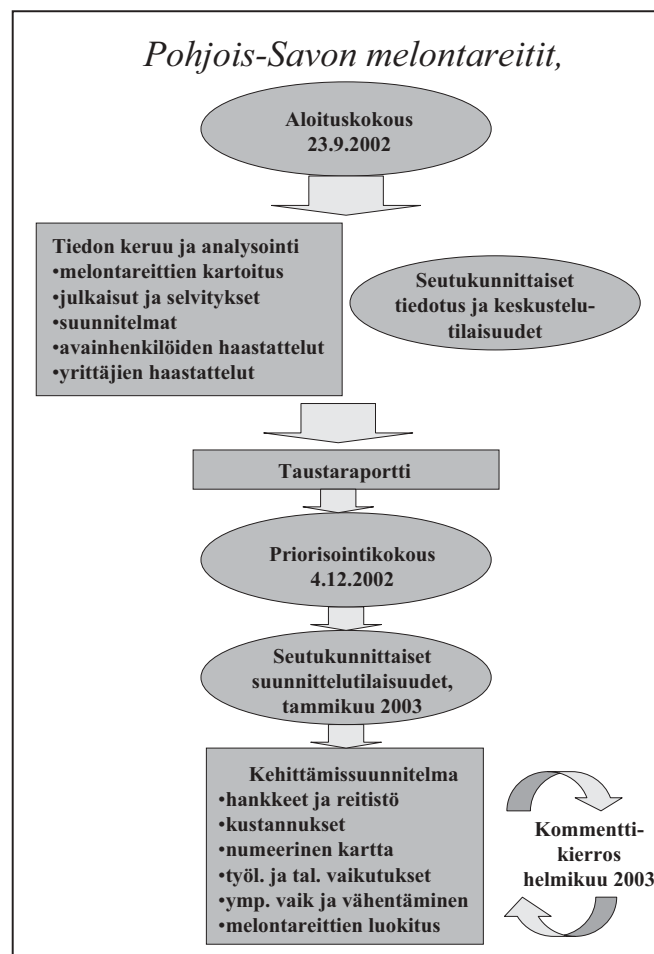
Kehittämistyössä kiinnitetään erityistä huomiota siihen, ettei matkailutoiminta vaaranna herkkää järviluontoa. Matkailussa menestyminen on pitkällä tähtäimellä kiinni siitä, kuinka hyvin matkailun perusraaka-aineista, luonnonympäristöstä ja kulttuurista, pidetään huolta.

2

Suunnitteluprosessi

Kehittämissuunnitelman teko aloitettiin elokuussa 2002. Tällöin työryhmään kuuluva Kallan melojien puheenjohtaja Reino Kvick aloitti melontareittien perustietojen keräämisen. Lähtökohtana tietojen keräämiselle oli Pohjois-Savon ympäristökeskuksen tekemä kartta potentiaalisista melontareiteistä. Kartalla oli esitettyä noin 130 joki- ja järvireittiä. Reitit jakautuivat suhteellisen tasaisesti koko Pohjois-Savon alueelle. Hankkeen suunnitteluprosessi on Kuvassa 1.

Syksyn 2002 aikana Reino Kvick meloi suuren osan ehdotetuista reiteistä ja kirjasi ylös reittien ominaisuuksia valmiille kaavakkeelle. Osaa reiteistä ei tarvinnut kartoituksessa meloa, koska ne tunnettiin Kallan melojissa entuudestaan hyvin. Jokireittien kartoitusta hankaloitti poikkeuksellisen kuiva kesä ja syksy. Näin ollen osaa tiedonkeruusta ei pystytty tekemään. Kuitenkin melontamatkailun kannalta kaikilta tärkeimmiltä ja potentiaalisimmilta reiteiltä tiedot pystyttiin kirjaamaan.

Kuva 1. Pohjois-Savon melontareittien kehittämissuunnitelman prosessi

Projektin aloituskokous pidettiin syyskuun lopulla. Paikalla oli edustajat useimmista Pohjois-Savon alueen kunnista. Tämän jälkeen järjestettiin informaatiotilaisuus jokaisessa seutukunnassa kuntien ja yrittäjien informoimiseksi. Kaikissa seutukunnissa oli tiedotustilaisuuksissa runsas osanotto.

Syys-marraskuun aikana suunnitelmaa varten kerättiin perustietoja useista eri lähteistä. Kaikki saatavilla olevat selvitykset ja suunnitelmat käytiin läpi sekä tämän lisäksi tehtiin kaksi kyselyä, joiden tarkoitus, tiedon keräämisen lisäksi, oli tiedottaa eri viiteryhmille hankkeen etenemisestä ja saada eri osapuolet mukaan suunnitelman tekoon.

Pohjois-Savon ammattikorkeakoulun matkailualan opiskelijat tekivät opettajansa Seija Korhosen johdolla yrityskyselyn puhelinhaastatteluna 90:lle yritykselle. Haastatellut yritykset sijaitsivat vesistön välittömässä läheisyydessä ja/tai tarjosivat melontamatkailijoille soveltuvia palveluja (majoitus-, ruokailu-, ohjelmapalveluja). Vastaukset saatiin 58 yritykseltä. Kyselyllä lisättiin tietoa palvelutarjonnasta, kapasiteetista sekä yritysten halusta ja mahdollisuuksista palvella melontamatkailijoita.

Lisäksi tehtiin postitettujen kysymyskaavakkeiden avulla ”yleiskysely” hie- man yli 100 henkilölle/organisaatiolle, jotka ovat tavalla tai toisella tekemisissä melonnan kehittämisen kanssa. Yleiskyselykaavake lähetettiin sellaisille henki- löille ja organisaatioille, joiden nimet saatiin aloituskokouksen osallistujilta. Tä- män kyselyn kohderyhmä oli yrittäjäkyselyä monipuolisempi. Vastausprosentti oli 40. Hyvin tärkeää tietoa projektin käyttöön saatiin myös useista asiantuntija- haastatteluista.

Reiteistä kerätyn tiedon perusteella karsittiin potentiaalisista reiteistä toteut- tamiskelvottomat melontareitit pois. Potentiaalisten reittien ominaisuuksista tehtiin melontaseuran kartoituksen perusteella useita teemakarttoja mm. reittien luon- nonympäristön vetovoimaisuudesta, kulttuuriympäristön vetovoimaisuudesta, palveluiden tasosta, vaativuudesta jne. Potentiaalisiin reitteihin lisättiin mukaan myös eri viiteryhmien tekemät reittiehdotukset.

Kerätyn lähtötiedon perusteella laadittiin marraskuun loppupuolella tausta- raportti, joka toimi pohjana joulukuun alkupuolella pidetylle priorisointikokouk- selle. Priorisointikokouksessa kuntien ym. organisaatioiden edustajat jaettiin ve- sistöalueittain ryhmiin. Ryhmät valitsivat omalta alueeltaan keskimäärin viisi tär- keintä melontareittiä käyttäen edeltä sovittuja valintakriteereitä. Priorisoinnissa esille nostetut reitit muodostivat pohjan maakunnalliselle reittiverkostolle.

Tammikuun 2003 alussa pidettiin jokaisella neljällä vesistöalueella suunnitte- lupäivä, jolloin suunniteltiin reittejä tarkemmin priorisoinnin pohjalta. Suunnitte- lupäiviin osallistui kuntien edustajien lisäksi yrittäjiä sekä Metsähallituksen edus- taja.

Tammikuun lopussa lähtötiedot ja suunnitelmat työstettiin loppuraporttiluon- nokseksi ja lähetettiin suunnitteluun osallistuneille kommentoitavaksi. Komment- teja luonnosraportin yksityiskohtiin saatiin paljon, pääosin ne koskivat yksittäisiä rantautumispaikkoja. Negatiivisia kommentteja suunnitelmasta ei tullut. Kom- menttien perusteella korjattu loppuraportti valmistui aikataulun mukaan helmi- kuun lopussa 2003.

3

Melontamatkailun peruskäsitteitä

Melonta jaetaan kahteen pääluokkaan retkimelontaan ja kuntomelontaan. Käsitteiden määritelmät ovat:

Retkimelonta

- kanootilla virkistystarkoituksessa tapahtuvaa, etupäässä luonnon- tai retkisatamiin tukeutuvaa vesillä liikkumista, jonka kesto on vähintään vuorokausi. (Ryhänen 1999: 5)

Kuntomelonta

- kuntoilumielessä tai virkistystarkoituksessa kanootilla tapahtuvaa lyhytkestoisista vesillä liikkumista (Ryhänen 1999: 5)

Laaja **luontomatkailun määritelmä** (mm. Ympäristöministeriön käyttämä) laskee luontomatkailuksi kaikki ne luonnossa tapahtuvat aktiviteetit, jotka tapahtuvat kodin lähiympäristön ulkopuolella. Näin ollen kodin lähistöllä tapahtuva kuntomelonta on melontamatkailun ulkopuolella, mutta muutoin voidaan melonnassa lähes aina puhua melontamatkailusta.

Melontamatkailu jakaantuu kuitenkin vielä ns. varsinaiseen **melontamatkailuun** ja **matkailumelontaan**. Melontamatkailijat matkustajat alueelle nimenomaan melonnan vuoksi, kun puolestaan matkailumelojilla matkan pääsyy on jokin toinen. (Markkanen, 2002) Melontamatkailussa matkailija harrastaa melontaa alueella yleensä useita päiviä, mutta matkailumelonnassa melonta kestää usein vain muutamia tunteja.

Melontareitti-käsitettä tarvitaan erityisesti suunnittelussa ja markkinoinnissa, mutta varsinaisesti melottaessa vesistöä katsotaan usein melonta-alueena eikä niinkään reittinä. Suunnitelmiin reitti piirretään viivana, koska se sitoo palvelut ja rantautumispaikat kokonaisuudeksi. Markkinointimateriaalissa reitti kuvataan viivalla, jotta se voidaan mieltää yhtenäiseksi tuotteeksi. Sen sijaan melojalle tulevassa melontakartassa ei enää näytetä reittiä viivana, vaan kartalla näkyvät reitit ovat ainoastaan rantautumispaikat. Melojalle jää siten itselleen valittavaksi tarkempi reitti sääolosuhteista ja omista mielenkiinnonkohteista riippuen. Tarvittaessa melontakartalla kulku voidaan osittaa nuolilla.

Rantautumispaikka on ensisijaisesti retkimelojille, retkisoutajille, veneretkeilijöille, venekalastusretkeilijöille, mökkiveneilijöille tai kuntomelojille ja -soutajille tarkoitettu, luonnonvaraisella alueella sijaitseva paikka, jonka havaitseminen on tehty helpoksi, johon rantautuminen on mahdollisimman helppoa em. käyttäjryhmille joko siihen sopivaan luonnonrantaan tai jos ranta kivikkoisuuden tai muiden seikkojen takia edellyttää, sitä varten rakennetulle kevyelle sekä vedenpinnan muutoksia seuraavalle laituriratkaisulle, ja jossa minimissään on seuraava palveluvarustus; rantautumismerkki, kohdeopaste, palautelaatikko, nimikyltti, tulisija, katos, ja käymälä sekä riittävä määrä tasaisia teltanpohjia. Perussuositus on, että kahden rantautumispaikan väli on keskimäärin 6-8 km. (Ryhänen 1999: 7)

Matkailu Pohjois-Savossa

Pohjois-Savon matkailufaktan mukaan maakuntaa suuntautuva matkailu on tyyppillisimmillään kotimaista vapaa-ajan matkailua. Pohjois-Savolla on naapurimaakuntiin verrattuna vähemmän kausivaihteluita. Pohjois-Savon merkittävimmät matkailutuotteet ovat sukulais- ja tuttavamatkat ja kiertomatkailu, niiden yhteinen osuus välittömästä matkailusta on yli 40 %. Tärkeimmät lähtöalueet ovat Uusimaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu.

Pohjois-Savon matkailufaktan mukaan maakunnan matkailuyritykset ovat pääosin pieniä ja niiden toimintaa leimaa kausiluonteisuus. Tämän hankkeen yhteydessä tehtyyn yrityskyselyyn vastanneista yrityksistä (58 kpl rannalla sijaitsevia matkailuyrityksiä) vain 7:ssä on henkilökuntaa ympärivuoden 10 henkilöä tai enemmän. Vastanneista yrityksistä 4 henkilöä tai vähemmän työllistäviä on yhteensä 81%. Sesonkihenkilökunnan osuus on alueen yrityksissä merkittävä. Yritysten kokoa kuvastaa myös yritysten liikevaihto: alle 10.000 euron liikevaihto on 16%:lla vastanneista yrityksistä, alle 50.000 euroa lähes 40%:lla ja yli 100.000 euron liikevaihdon yrityksiä vain 34%. Suurimmassa luokassa olevat yritykset ovat pääsääntöisesti majoitus- ja ravintola-alan yrityksiä.

Matkailufaktan mukaan Pohjois-Savossa toimii 564 matkailuyritystä. Näistä kaupunkitaajamien ulkopuolella on noin 400. Merkittävä osa maakunnan maaseutumatkailuyrityksistä on sivutoimisia ja yrittäjien motiivi kehittämiseen tästä johtuen on varsin vähäinen. Yrityshaastatteluun vastanneista yli puolella (52%) osa liikevaihdosta tulee muusta kuin matkailusta.

Matkailufaktan mukaan koko Pohjois-Savon välitön matkailutulo oli 811 milj. markkaa (v. 1996 tieto). Asukasta kohden laskettuna maakunnan välitön matkailutulo on n. 3100 markkaa, mikä on esim. noin kolmannes Lapin vastaavasta luvusta. Pohjois-Savon välitön matkailutulo jakautui seutukuntien kesken seuraavasti: Kuopion seutu 44 %, Ylä-Savo 25 %, Varkauden seutu 14 %, Koillis-Savo 11 % ja Sisä-Savo 6 %. Vähittäiskaupan ja huoltamoiden osuus välittömästä matkailutulosta on runsas puolet. Nämä ovat työllisyysvaikutuksiltaan kuitenkin vain 35 % kokonaisuudesta. Majoitus-, ravitsemus ja ohjelmapalvelut muodostavat puolestaan välittömästä matkailutulosta 43%, mutta työllisyysvaikutuksista 58%. Majoitus-, ravitsemus- ja ohjelmapalveluiden kehittyminen onkin aluetalouden kannalta erityisen positiivista, sillä niiden osalta myös välillinen matkailutulo on suurempi.

Viennin osuus oli matkailufaktan mukaan maakunnan välittömästä matkailutulosta (ulkomaisten alueelle jättämän matkailutulon osuus) vain 7 %. Suurimmat ulkomaalaisryhmät v. 1999 maakunnassa olivat venäläiset 21%, saksalaiset 18% ja hollantilaiset 9%. Venäläinen matkailija käyttää päivää kohden rahaa lähes kolme kertaa enemmän kuin saksalainen. Melontamatkailun kannalta on huomiotaanarvoista, että saksalaiset ja hollantilaiset kuuluvat potentiaalisimpiin ulkomaalaisiin melontamatkailijoihin Suomessa. Vaikka venäläiset eivät ole olleet melontamatkailun tärkeä kohderyhmä, on otettava huomioon, että venäläisten kysellessä heitä palvelevien yritysten ulkopuolisia palveluja kesän luontoaktiviteetit saavat 23% osuuden, ollen viidenneksi kysytyin asia. (Aira, 2000). Keskieurooppalaisia matkailijoiden osalta Ruotsilla on etulyöntiasema paremman saavutettavuuden vuoksi. (Ryhänen, 2002). Näin olen Venäläisiä ei tule täysin unohtaa melonnan asiakasryhmänä tulevaisuudessa.

Pohjois-Savon matkailufaktan mukaan ohjelmapalvelujen (sisältää melontaan liittyvät ohjelmapalvelut) osuus välittömästä matkailutulosta oli v. 1996 seutukunnittain seuraava: Kuopion seutu 13 %, Ylä-Savo 1 %, Varkauden seutu 1 %, Koillis-Savo 13 % ja Sisä-Savo 5 %. Ohjelmapalvelujen määrä on kasvanut oleellisesti viimeisen viiden vuoden aikana koko Suomessa, myös Pohjois-Savossa. Koillis-Savon seutu on kehittynyt viime vuosien aikana voimakkaasti, lähinnä Tahkavuoren matkailualueen kasvun ja kehittymisen myötä. Ensimmäisen ohjelmakauden aikana toteutetut hankkeet ovat myös vauhdittaneet alan kehitystä. Tutkimukseen pohjautuvaa fakta- ja vertailutietoa eri seutukuntien kehityksestä saadaan huhtikuussa 2003 valmistuvasta tutkimuksesta.

Yrityskyselyssä kysyttiin tärkeintä asiakasryhmää. Haastatelluista yritysasiakkaat oli 38 %:lla tärkein ja perheet 28 %:lla tärkein. Haastattelussa tuli ilmi, että yritysten tärkeimmän asiakasryhmän osuus kokonaisasiakasmäärästä on vähintään 50 %, mikä osoittaa yritysten jo löytäneen oman kohderyhmänsä.

Pohjois-Savon matkailustrategia 2001-2006

5

Pohjois-Savon matkailustrategia auttaa matkailun eri toimialoja yhdensuuntaiseen toimintaan matkailun kehittämisessä strategia mukaisesti. Lähtökohtana on, että maakunnan matkailuhankkeiden tulee olla strategian mukaisia. Seuraavassa lyhyesti matkailustrategian visio, tavoitteet ja strategia tavoitteiden saavuttamiseksi.

Matkailustrategian visio 2010

Pohjois-Savo on Itä-Suomen johtava matkailumaakunta, joka tunnetaan korkealaatuisista erityisesti luontoon ja kulttuuriin liittyviä elämyksiä tarjoavana alueena. Muista erottava tekijä on erityisesti savolaisuus, joka heijastuu asiakkaan näkökulmasta myönteisinä piirteinä sekä tuotteistossa, asiakaspalvelussa että ympäristön kanssakäymisessä matkailijoiden kanssa.

Tavoitteet v. 2000-2010

- matkailun kasvuluvut 2 % yli valtakunnallisen keskiarvon,
- työllistetään 2400 sijaan 4400 henkilöä,
- ulkomaalaisten osuus kasvaa 10%:sta 20%:iin,
- vuokrattavien lomamökkien myynti kasvaa 15 viikosta 25 viikkoon.
- yritystoiminnan kannattavuus ja ympärivuotisuus paranee.

Strategia

- Vetovoimaisten keskusten /keskittyminen kehittäminen ja niissä kokonaislaadun parantaminen
  - Tahko (Ympärivuotisuuden vahvistaminen, palvelutarjonnan monipuolistaminen. Alueeseen liittyy muu Koillis-Savon matkailutarjonta kuten Vaikojoki ja Metsäkartano)
  - Kuopion seutu (Ympärivuotisuus, tasokas mökkikapasiteetti, vuokravenejärjestelmä, korkeatasoiset tapahtumat, perhematkailu, golf ja kylpylämatkailu.)
  - Iisalmen seutu + Runni (Perusinfrastruktuuri, palvelutarjonnan monipuolistaminen, hyvinvointimatkailu, kulttuurimatkailu.)
  - Lohimaa (Kalastusmatkailun ja matkailukalastuksen jatkotuotteistaminen, perusinfrastruktuuri, palvelutarjonnan monipuolistaminen).
- Tuotepohjan ja yritystoiminnan vahvistaminen valituissa tuoteryhmissä
  - vesistö- ja muu luontomatkailu
  - lomamökit
  - kannustematkailu
  - kulttuurimatkailu
  - työ- ja kokousmatkailu
  - hyvinvointimatkailu.

- Keskeisimmät asiakaskohderyhmät
  - perhematkailijat
  - aktiviteettimatkailijat
  - kannustematkailijat
  - tapahtumiin osallistuvat matkailijat
  - senioriryhmät
  - kokous- ja kongressimatkailijat.

- Keskeisimpien kehittämiskohteiden ja näiden osalta tuoteryhmien valinta kriteerejä ovat
  - kehitys aikaisempina vuosina
  - tuottopotentiaali
  - saavutettavuus ja tarjonnan määrä sekä laatu
  - asiakkaiden kiinnostus
  - tuntuma tulevaan kehitykseen
  - monipuolinen matkailutarjonta, jo olemassa oleva matkailukeskittymä.

- Toimintalinjat
  - myynti ja markkinointi
  - tuotekehitys ja osaamisen vahvistaminen
  - matkailuyritysten rahoitusjärjestelyt
  - infra (erit. reitistöt)
  - matkailuelinkeinoa koskeva tieto.

Kehittämisen on oltava myös linjassa Järvi-Suomen tasolla tehtyjen valintojen kanssa. Reitistöjä toteutettaessa on matkailustrategian mukaan oltava mahdollisuus reitistöjen monikäyttöön sekä niiden varrella olevien palvelujen hyödyntämiseen mahdollisimman laajasti.

Matkailustrategian merkitys melontareittihankkeen kannalta

Melontareittihankkeen kannalta strategiasta voidaan johtaa muutamia johtopäätöksiä. Strategian matkailutulon lisäämistavoite tarkoittaa sitä, että infrastruktuuria, kuten melontareitistöä tulee kehittää luontomatkailun tarpeisiin. On kuitenkin muistettava, että tämä ei lainkaan poissulje reitistön käyttöä paikallisten virkistyskäytössä. Matkailunäkökulma on suunnitelmassa otettu vahvasti huomioon. Sitä varten on mm. tehty laaja yrityshaastattelu sekä otettu huomioon melontayritysten sijainti.

Ulkomaalaisten osuuden lisäämisen tavoite puolestaan tarkoittaa mm. sitä että reittien suunnittelussa on otettava huomioon ulkomaalaisasiakkaiden tarpeet, tämä koskee sekä reittien tasoa että palveluja. reittien suunnittelussa onkin otettu huomioon keskieuropalaisten (tärkein ulkomaalaisasiakasryhmä) melonta-asiakkaiden tarpeet.

Pohjois-Savon matkailustrategian mukaisesti kehittämistoimenpiteet tulee kohdistaa kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisiin kohteisiin/tuotteisiin, koska keskitetyn tarjonnan on huomattu lisäävän kysyntää, joka johtaa myös ympäröivän alueen palvelujen käyttöön. Vetovoimaisten keskittymien kehittämistavoite tarkoittaa tässä hankkeessa sitä, että suuremman kapasiteetin reitistöjä on suunniteltava olevien matkailukeskusten yhteyteen ja muidenkin reitistöjen on linkityttävä ja tukeuduttava oleviin matkailukeskuksiin.

Melontamatkailun nykytilanne ja tulevia kehityssuuntia

6

6.1. Melontamatkailun yleistrendit

Kotimaanmatkailussa luonto on yleisesti ottaen keskeinen vetovoimatekijä ja maailmanlaajuisesti luontomatkaailun on yleisesti todettu kasvavan nopeammin kuin matkailuelinkeino keskimäärin. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallisen inventoinnin mukaan yli 5 % aikuisista suomalaisista meloo vuosittain (Sievänen, 2001). SLU:n kansallisessa liikuntatutkimuksessa varsinaiseksi harrastajamääräksi saatiin 18 500. Voidaan siis arvioida, että noin 200 000 suomalaista on kokeillut melontaa ja harrastaa sitä vähintään kerran vuodessa. Tämä joukko on erittäin potentiaalinen melontamatkailun kannalta, he tietävät mitä laji on, mutta tarvitsevat vuokrattavia varusteita ja usein myös ohjausta sekä valmiita melontapaketteja. Aktiiviharrastajia, jotka harrastavat melontaa säännöllisesti liikuntamuotona on koko melojajoukosta vain noin kymmenesosa.

Kansallista liikuntatutkimusta on toteutettu jo useita kertoja samalla menetelmällä, tulosten mukaan melonta on Suomessa yksi seitsemästä liikuntalajista, jotka ovat selvästi johdonmukaisesti lisänneet suosiotaan viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuoden 1998 jälkeen melonnan harrastajien määrä on lisääntynyt 42%. (SLU, 2002) Luonnon virkistyskäytön valtakunnallisesta inventoinnista puolestaan saadaan tarkempaa tietoa itse melojista. Melonta on tutkimuksen mukaan erityisesti korkeasti koulutettujen harrastus. Sosioekonomisista luokista melontaa harrastavat eniten opiskelijat ja ylemmät toimihenkilöt. Uudellamaalla melonnan harrastus on yleisempää kuin muualla Suomessa. (Sievänen, 2001). Erityisesti järvellä ja merellä kajakilla tapahtuva retkimelonta on kotimaassa kasvattanut suosiotaan. Suomen jokireittejä vaivaa usein keski- ja loppukesästä veden vähyys. Suojaiset ja pitkät järvireitit ovat sen sijaan kilpailuvalttimme kansainvälisilläkin markkinoilla.

Kansainvälisistä melontamatkailumarkkinoista on saatavilla vasta alustavia tietoja. (Kattava melontamatkailun markkinaselvitys valmistuu keväällä 2003.) Vuoksen vesistöalueen melontamatkailun ennakkoraportin perusteella voidaan kuitenkin tehdä seuraavia yleistäviä arvioita: Keskieuropalaiset melontamatkailijat melovat mielellään muutaman henkilön ryhmissä. Retkien pituus on useimmiten yksi viikko. Suurin osa heistä ei ole aktiivimeloiria, suosituin väline on kahden hengen avokanootti ja päivän melontamatka on n. 15-25 km. (Tuohino 2003:10-21)

Keskieuropalaiset pitävät erityisesti sisävesireiteistä, joissa on myös jokiosuuksia (ilman koskia). Myös puhtaat jokireitit (ilman koskia) ja sisävesireitit ovat suosittuja. Koskireitit ja merireitit eivät ole erityisen suosittuja. (Tuohino 2003, s 20). Alustavien tietojen mukaan keskieuropalaiset tarvitsevat vuokrattavia varusteita, mutta eivät ole erityisen kiinnostuneita opastetuista retkistä. (Tuohino 2003: 22).

Ulkomaalaisille melontamatkailijoille Suomen luonto ja järvet ovat tärkein matkustusmotiivi. Järvien laajuus ja erämaisuus, sekä koskematon kaunis luonto ovat ulkomaalaisille melontamatkailijoille tärkeitä asioita. (Tuohino 2003: 14-16). Luonnon lisäksi positiivisimpana yllätyksenä ulkomaalaiset melontamatkailijat pitivät säätä, ilmastoa, yötöntä yötä ja leirintäpaikkojen laatua. Negatiivisimpana

pettymyksiä puolestaan pidettiin moottoriveneliikennettä ja runsasta loma-asutusta. (Tuohino 2003: 31)

Tärkein Suomeen saapuvien melojien lähtömaa on Saksa, mutta joukossa on melojia useista muista maista kuten Italiasta, Espanjasta tai Alankomaista. (Vuoksen vesistöalueen melontamatkailun markkinaselvityksen hankesuunnitelma, 2002)

Suomen kilpailijoita kansainvälisillä melontamarkkinoilla ovat lähinnä Ruotsi ja Norja, sekä jossain määrin myös Kanada. (Tuohino 2003: 12). Ruotsissa melonnan tuotteistaminen on paljon Suomea pidemmällä. Ruotsin etuna on Suomea parempi saavutettavuus Keski-Euroopasta. Suomen selkeimpänä etuna Ruotsiin nähden puolestaan ovat toisiinsa kytkeytyneet järvet. (Tuohino 2002: 28-33)

6.2. Melontamatkailu Pohjois-Savossa

6.2.1. Melontamatkailun nykytila

Kuopiosta on saatavilla kesämatkailijoista tarkempaa tietoa kuin muualta maakunnasta. Kuopion matkailututkimuksen mukaan vuonna 2001 Kuopion kesämatkailijoista 2% kertoi harrastaneensa siellä melontaa. Kesämatkailijat kokivat melontaretket viidenneksi kiinnostavimmaksi ohjelmopalveluksi 16 ohjelmopalvelun joukosta. Kiinnostavin oli laivaristeilyt, mutta melontaretkien taakse jäivät mm. patikointiretket, kirkkoveneretket, kalastusretket, maastopyöräretket ja ratsastus. Kesämatkailijat pitivät kiinnostavimpana vuokravälineenä polkupyörää ja toiseksi kiinnostavimpana kanoottia. Seuraavina tulivat moottorivene, soutuvene ja purjevene. Matkailijat pitivät suurimpana kehittämistarpeena markkinointia ja tiedottamista.

Tämän hankkeen yhteydessä tehdyn melonnan viiteryhmillä suunnatun yleiskyselyn perusteella melontamatkailun osuus maakunnan matkailijamäärästä on tällä hetkellä hyvin pieni. Melontamatkailun kasvupotentiaalista on puolestaan hyvin hajanainen käsitys eri tahojen keskuudessa. Yleiskyselyssä melontayritysten menestyminen tällä hetkellä arvioitiin pääosin kohtalaiseksi.

Vuoksen vesistöalueella (Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala) toimii arviolta 70 melontapalveluja tuottavaa yritystä, Pohjois-Savossa näistä on n. 20. Melontayritykset ovat historialtaan nuoria, liikevaihdoltaan pieniä, pääosin sivutoimisia ja vuokraustoimintaan keskittyneitä. Poiketen yleisestä matkailuyritysten tilanteesta useimmat melontayrittäjät ovat kuitenkin hyvin koulutettuja ja monet suhteellisen nuoria (<45 vuotta). (Vuoksen vesistöalueen melontamatkailun markkinaselvityksen hankesuunnitelma, 2002)

Yrityskyselyn 58:sta vastaajasta 8 tarjoaa melontapalveluja, mutta lähes kaikki vastanneet voivat tarjota melontamatkailijoille muita palveluja. Vain yksi vastaajista mainitsi melonnan tärkeimmäksi tuotteekseen.

6.2.2. Melontayritysten kapasiteetti

Pohjois-Savon melontatuotteita tarjoavien yritysten kapasiteetti on pääosin hyvin pieni. Yrityskyselyyn vastanneista vain kolmella yrityksellä riittää kalustoa yli 50 henkilön ryhmien palvelemiseen. Useilla yrityksillä kapasiteetti riittää 10-30 henkilölle. Suurimmat yritykset/yritysverkostot sijaitsevat Kuopion ja Ylä-Savon seuduilla. Ohjelmopalveluyrityksillä sekä useimmilla majoitusyrityksillä on lisäksi tarjolla laaja kirjo muita vesistömatkailuun liittyviä tuotteita: soutu- ja kirkkoveneitä, veneretkiä sekä kalastustuotteita.

Pohjois-Savon melontayritysten yritysکوhtainen kapasiteetti ja koko alueen kapasiteetti on hyvä suhteuttaa Saksan ja Ruotsin melonta-alueisiin, niissä melon-

tamatkailua on pitkäjänteisesti kehitetty jo vuosia. Saksassa Mecklenburg-Vorpommern-alueella vuokrattavia kanootteja on tuhansia, yhdellä vuokraajalla niitä voi olla 200. (Ryhänen, Härkönen, 2002 s. 17-18). Ruotsissa Vänernin alueen yrittäjät kertovat, että 150 kanoottia on minimimäärä, jotta ulkomaalaiset matkanjärjestäjät kiinnostuvat tuotteesta. Yritykset muodostavatkin usein verkostoja. Esimerään alueen 20:llä yrittäjällä on yhteensä 1600 kanoottia. Ruotsalaiset ovat suunnanneet markkinoinnin keskieuropalaisille ja kalustona on lähinnä alumiinisia avokanootteja, joissa kussakin on paikka kahdelle henkilölle. Suuresta kapasiteetista huolimatta Ruotsissa ryhmän maksimikokona pidetään 7 kanoottia (14 henkilöä). (Tuohino 2002: 21-22, 31-32).

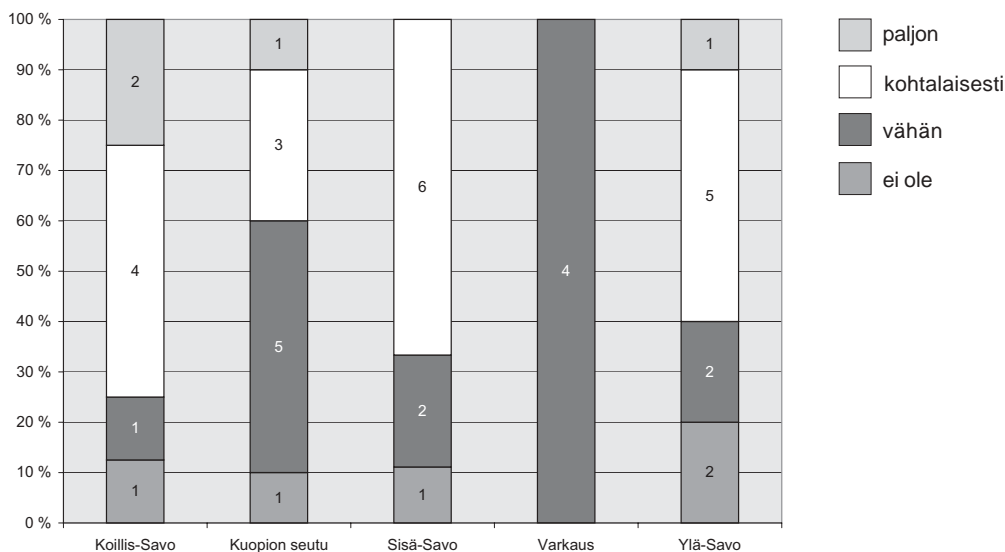
Jotta melontamatkailusta tulisi Pohjois-Savossa yrittäjille kannattavaa liiketoimintaa, tarvitaan pitkäjänteistä ja laaja-alaista yhteistyötä. Infrastruktuurin kehittämisen lisäksi tulee myös yritysten investointien melontamatkailun parantamiseksi lisääntyä. Mikäli melontamatkailu lisääntyy yrityskyselyn mukaan 78 % yrittäjistä on valmis laajentamaan toimintaansa sekä investoimaan välineisiin. Tosin yritysten pienen liikevaihdon vuoksi mahdollisuudet suurempiin investointeihin ovat rajallisia.

6.2.3. Yritysten sijainti ja tuotteet

Yrityskyselyyn vastanneista 90% katsoi melontamatkailijoiden olevan potentiaalinen asiakasryhmä. Yhteistyö muiden yrittäjien kanssa on runsasta; 45 % vastaajista tekee jo nyt yhteistyötä muiden yritysten kanssa ja yhteistyöstä kiinnostuneita on 40% yrityksistä.

Yrityskyselyn mukaan melontapalveluja kysytään vähän. Muutaman kerran tai ei koskaan vastauksia oli yhteensä 69 %. Melontaa ei aktiivisesti osata kysyä. Tällä hetkellä melonta on usein oheistuote, joka kuuluu kokonaispakettiin. Joskus yritysasiakkaat eivät uskalla ottaa melontaa paketteihin ilmeisesti turvallisuuseikkojen vuoksi. Ns. multiaktiiviteettituotteiden (esim. ratsastus, melonta, patikointi, pyöräily). kysyntä on asiantuntijoiden mukaan kasvussa, mutta niitä on vasta harvoilla yrityksillä. (Virtanen, 2002)

Kuvassa on esitetty yleiskyselyyn vastanneiden näkemys siitä, miten seutukunnissa on melontamatkailua tukevaa muuta luontomatkailua tarjolla (Kuva 2).

Kuva 2. Melontamatkailua tukevan luontomatkailutoiminnan määrä seutukunnittain.

Suurimmilla melontayrittäjillä tärkeimpinä asiakkaina ovat suomalaiset yrittäjäryhmät (joissa on usein mukana ulkomaisia vieraita tai ulkomaista yrityksen Suomessa asuvaa henkilökuntaa), toinen suuri asiakasryhmä on ulkomaiset yrittäjäryhmät, pääsääntöisesti Keski-Euroopasta ja Venäjältä tulevat ryhmät. Lisäksi asiakkaina on ollut kokouksiin ja kongresseihin osallistuvia asiakkaita ja matkatoimistojen välittämiä muita ryhmiä. Eräälle yrittäjälle ulkomaisia melonta-asiakkaita tulee pääsääntöisesti Englannista yrityksen omien suhteiden kautta.

Isoimmilla ohjelmapalveluyrityksillä ei usein ole edes melontatuotteita yksittäisasiakkaille, koska ne eivät kannata. Vuokraustoimintaa harjoittavat toistaiseksi usein pienet yritykset ja ne tarjoavat palvelujaan myös yksittäisasiakkaille ja perheille. Kokonaisuutena vuokrattavia varusteita on kuitenkin maakunnassa toistaiseksi todella vähän.

Yleiskyselyn vastaajat näkivät yritysasiakkaiden osuuden kasvamisen tavoiteltavana. Ohjattujen retkien määrä nähtiin yleiskyselyssä hyvin vähäiseksi.

Pohjois-Savon haastatteluun vastanneista yrityksistä 57 % voi omasta mielestään palvella liikuntarajoitteisia asiakkaita. Pohjois-Savossa on ollut ja on menossa hankkeita, joiden tavoitteena on esim. liikuntaesteisten asiakkaiden palvelujen parantaminen ja niissä on tullut esille myös kiinnostus vesistömatkailuun.

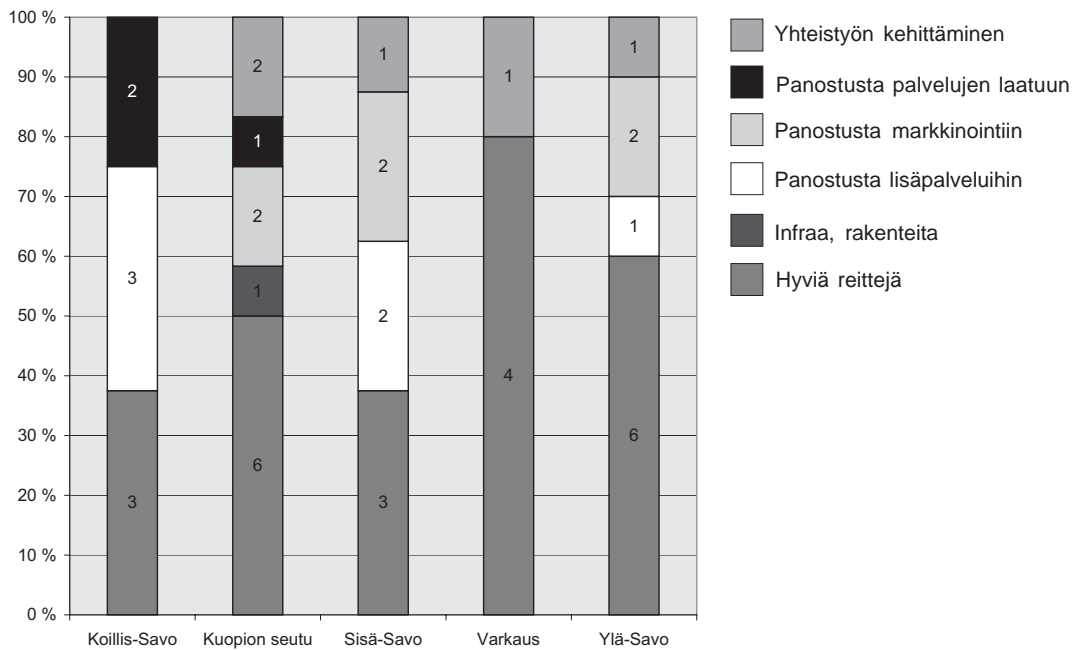
6.2.4. Melontamatkailun tunnettavuus

Paras asiantuntemus melontareiteistä ja melontamatkailusta on kyselyiden mukaan melontayrittäjillä. Sen sijaan kaikkien yritysten osalta asiantuntemus tässä suhteessa on huonohko. 35 % yrityksistä sanoo tuntevansa reitit välttävästi ja kohdallisesti 29 %. Hyvin alueen reitit tuntee 24 % vastaajista. Myös kuntien ja alueorganisaatioiden osalta melontamatkailun ja melontareittien tuntemus on maakunnassa suhteellisen vähäistä.

Maakunnassa on paljon majoitus- ja ravitsemuspalveluja, jotka sijaitsevat rannalla. Tämä luo hyvät edellytykset melontamatkailun kehittämiseksi. Yrittäjät ja ne jotka tuntevat melontareitit ja -matkailun hyvin ovat huomattavasti enemmän sitä mieltä että melojat käyttävät majoitus- ja ravitsemuspalveluja. Tässä asiassa on siis paljon epätietoisuutta kuntien ja muiden tahojen joukossa. Yrityksillä on myös positiivisin näkemys palvelujen käytöstä tulevaisuudessa.

6.2.5. Tärkeimmät kehittämistarpeet

Yleiskyselyssä pyydettiin haastateltavia asettamaan tärkeysjärjestykseen asiat, joita seutukunnan melontamatkailun kehittäminen vaatii (Kuva 3). Hyvät melontareitit asetettiin kaikissa seutukunnissa tärkeimmäksi. Toiseksi tärkeimmäksi asiaksi asetettiin useimmin markkinointiin panostaminen ja kolmannelle sijalle yhteistyön kehittäminen. Kuntien edustajien ja yrittäjien näkemys on tältä osin hyvin samanlainen. Reitteihin liittyen nousi vahvasti esille veneilijöiden retkisatamien kehittäminen melojien tarpeisiin.

Kuva 3. Yleiskysely: Ensisijaisesti melontamatkailun kasvattamisen vaatimat asiat seutukunnittain.

Ruotsissa Väneriin kuuluvalla Dalsland-Nordmarkenin melonta-alueella melojamäärät nousivat voimakkaasti ennen kuin kattavaa rantautumispaikkaverkostoa saatiin aikaan. Tästä johtuvan ns. villi leiriytymisen aiheuttamat ongelmat (roskaantumisen yms.) olivat vielä pohjan koko melontamatkailulta. Alueella on nykyisin n. 100 leiriytymispaikkaa, joissa yöpyy touko-syyskuun välisenä aikana jopa 150 000 henkilöä. Melojia päästetään liikkeelle korkeintaan seitsemän kanoottin ryhmissä ja ryhmien välille jätetään välimatkaa, jotta melojat saavat kokea haluamansa luonnonrauhan. (Tuohino 2002: 20-22, 31)

Pohjois-Savossa on viime vuosina voimakkaasti kehitetty veneilyn edellytyksiä. Tältä pohjalta maakunnassa onkin hyvä veneilijöiden retkisatamaverkosto, jota voidaan myös melonnassa hyödyntää. Melonnassa painopiste on aikaisemmin ollut jokireittien kehittämisessä, mutta nyt on huomattu niiden ongelmallisuus vähävetisyyden vuoksi. Jokireittejä on myös viime vuosina palautettu luonnotilaan, mikä on heikentänyt kivisyyden lisääntymisen vuoksi melonnan edellytyksiä näillä reiteillä.

Pohjois-Savossa varsinaisia melontareittejä on tällä hetkellä vasta muutamia: Vaikkojoki, Matkusjoki, Nurmijoki, Rautalammin reitti ja Soisalon kierros ovat näistä ehkä tunnetuimmat. Vaikkojoella ja Rautalammin reitillä rantautumispaikkojen taso on ehkä kohtalainen, mutta muualla maakunnassa se on vielä suhteellisen huono. Alueen melonta perustuukin vielä paljolti jokamiehenoikeudella tapahtuvaan ns. villiin rantautumiseen.

Melomalla pääsee kaikkialle missä vettä on, mutta on selvää, että järvet eivät yksistään riitä. Tarvitaan selkeitä reittejä rantautumispaikkoineen ennen kuin pohja melontamatkailun tuotteistamiselle saavutetaan ja alueesta voi tulla kansainvälisesti uskottava melonta-alue.

6.2.6. Pohjois-Savon melontamatkailun SWOT

SWOT (strengths, weaknesses, opportunities, threads) –analyysi tehtiin yleiskyselyn vastausten, Vuoksen vesistöalueen markkinaselvityksen hankesuunnitelman ja Pohjois-Savon matkailustrategian perusteella.

Vahvuudet

Pohjois-Savon vahvuuksina melontamatkailun kannalta pidetään erityisesti monipuolisia ja runsaita vesistöalueita sekä puhdasta ja maisemallisesti kaunista luontoa. Vesistöjen katsotaan tarjoavan monipuolisia reittimahdollisuuksia niin aloittelijoille kuin kokeneemmillekin melojille. Asutuskeskusten sijoittuminen vesistöjen äärelle koetaan vahvuudeksi, koska mm. asutuskeskusten palvelut ovat käytettävissä ja liikenneyhteydet ovat hyvät. Kuopio korostui vastauksissa alueena, jolla on valmiiksi melontaa palvelevia oheispalveluja ja tuotteita sekä matkailullista vetovoimaa. Kuopion seudun vahvuuksina pidettiin vesistöjen ja luonnon lisäksi olemassa olevia matkailupalveluja sekä kaupunkialueen palveluja. Koillis-Savon seutukunnassa korostui vesistöjen lisäksi Tahkon vetovoimaisuus ja vesistöalueista erityisesti Vaikkojoki. Yleisesti vahvuutena mainittiin myös veneilijöille rakennettu infra (erityisesti retkisatamat), joka on pienin lisärakentein hyvin melojienkin käytettävissä.

Vuoksen vesistöalueen markkinaselvityksen hankesuunnitelmassa mainitaan edellisten lisäksi järvi-Suomen melontamatkailun vahvuuksina suhteellisen vähäinen vesiliikenne, erämaiset alueet, luonto- ja maaseutumatkailuyritysten sijainti rannoilla, melonnan harrastajamäärien kasvu sekä kotimaassa että ulkomailta ja se että melonta on jo suhteellisen tunnettu aktiivilomailun muoto.

Pohjois-Savon matkailustrategiassa mainitaan näiden lisäksi melontaankin liittyvinä vahvuuksina vielä hyvä saavutettavuus kotimaassa.

Heikkoudet

Yleiskyselyn perusteella Pohjois-Savon heikkouksina melontamatkailun kannalta pidetään pääasiassa markkinoinnin, tuotteistamisen ja yrittämisen puutetta. Yleisenä piirteenä vastauksissa tuli esiin se, että Pohjois-Savossa ei tällä hetkellä ole panostettu melontamatkailuun laajemmalti ja keskeisinä heikkouksina on lähinnä melontamatkailun tarpeiden, kuten merkittyjen reittien, reittipalvelujen (opastus, rantautumispaikat) ja ohjelmalvelujen tarjonnan puute. Vesistöihin liittyy heikkouksia, kuten pienvesien vähävetisyys kesäkautena ja koskien puute.

Vuoksen vesistömatkailun markkinaselvityksen hankesuunnitelman mukaan melontamatkailuyritysten kehittämisen perusongelmia Suomessa ovat yleensä investointien kalleus (kalusto), vuokraustoiminnan korkea alv (22%), korkeat palkkakustannukset, lyhytaikaisiin työsuhteisiin sopeutuvan työvoiman heikko saatavuus, kauden lyhyys, Suomen kalliit liikennöintikustannukset sekä lentojen kalleus Keski-Euroopasta.

Pohjois-Savon matkailustrategiassa mainitaan näiden lisäksi melontaankin liittyvinä heikkouksina yhteistyön ja verkostoitumisen vähäisyys, tutkimustiedon puute, asiakkaiden vähäinen tuntemus ja yritystoiminnan osittain harrastelijamaisuus.

Mahdollisuudet

Yleiskyselyn perusteella mahdollisuudet melontamatkailussa arvioitiin pääasias-
sa hyväksi. Arviot perustuivat samoihin asioihin, jotka koettiin Pohjois-Savon vah-
vuuksina. Yhtenä mahdollisuutena pidettiin melonnan liittämistä muihin ohjel-
mapalveluihin.

Uhat

Yleiskyselyn perusteella maakunnan uhkina melontamatkailulle kunnan edusta-
jat pitivät kiinnostuksen puutetta, palveluvarustuksen vähenemistä ja/tai kehitty-
misen pysähtymistä, julkisen rahoituksen puutetta, yrittäjien puuttumista sekä
isoja turistikeskuksia. Kysymykseen vastanneista yrittäjistä puolet ei nimennyt
uhkia tai ei kokenut uhkia olevan. Yrittäjistä osa mainitsi uhaksi kirjavan ohjelma-
palvelu- ja kalustotarjonnan ja sen, että melontamatkailun eteen ei tehdä mitään.

7

Strategiset lähtökohdat melontareitistön kehittämiseksi

Pohjois-Savo ei ole vielä yleisesti ottaen tunnettu melonta-alue varsinkaan ulkomaalaisten keskuudessa. Yritysten melontapalveluiden määrä ja osittain myös taso on vielä keskimäärin alhainen. Melontamatkailu on Pohjois-Savossa tällä hetkellä pääasiassa matkailumelontaa. Ohjatut retket ovat usein puolen päivän pituisia ja asiakkaat ovat yritysasiakasryhmiä. Välineitä vuokrataan myös enimmäkseen lyhyille päiväretkille.

Jonkin verran Pohjois-Savon melontayritysten kautta tapahtuu myös varsinaista melontamatkailua, jolloin Pohjois-Savoon tullaan melonnan vuoksi. Tällöin asiakkaat ovat suomalaisia ja ulkomaalaisia, jotka vuokraavat välineet yleisimmin viikon retkille. Pitkiä ohjattuja retkiä ei juuri järjestetä.

Vaikka yritysasiakkaita toivotaan maakunnassa lisää näyttäisi siltä että suurin potentiaali on ulkomaalaisissa melojissa, jotka vuokraavat varusteet ja melovat omilla pienryhmissään viikon hyödyntäen rantojen majoitus- ja ravitsemuspalveluita. Yritysasiakkaita ovat myös tärkeitä, niitä voitaisiin saada lisää parantamalla melonnan turvallisuusimagoa. Pitkille ohjattujen retkien kysyntä ei ehkä jatkossakaan tule olemaan kovin suurta kotimaisten tai ulkomaisten asiakkaiden keskuudessa.

Hyvin yksimielisiä ollaan siitä, että Pohjois-Savolla on erinomainen melontamatkailupotentiaali. Tämän tärkeimpänä perusteena on järviluonto sekä järvien kytkeytyminen toisiinsa. Myös rannoilla sijaitsevat melontamatkailua tukevat kaupalliset palvelut ja kotimainen ja ulkomainen kysyntä tukevat melontamatkailun kehittämistä. Lisäksi myös yritykset ovat kiinnostuneita panostamaan mikäli melontamatkailun määrä lisääntyy.

Melontareitistön kehittämisessä painopiste on järvimelonnassa pääasiassa siihen kohdistuvan kotimaisen ja kansainvälisen kysynnän vuoksi sekä pitkien järvoreittien antaman kansainvälisen kilpailuedun vuoksi. Järvireiteillä kausi on myös pitempi kuin koskiosuuksia sisältävillä jokireiteillä. Lisäksi järvoreiteillä kaupalliset palvelut ovat paremmin saavutettavissa.

Järvireiteillä hyödynnetään veneilijöiden retkisatamia, mutta reitit suunnitellaan siten, että vältetään vilkkaita veneväyliä. Kehitettävät reitit tulevat olemaan pääasiassa lyhyehköjä perhereittejä ja pitkiä omatoimireittejä.

Perhereittejä kehitetään olemassa olevien matkailukeskusten ja suurimpien asutuskeskusten yhteyteen

Matkailumelajat matkailukeskuksissa tarvitsevat helppoja ja hyvän palvelutason perhereittejä. Perhereitin tiheä rantautumispaikkaverkosto tarvitaan turvallisuussyistä, aloittelevien melojien hitaamman vauhdin vuoksi ja myös kapasiteettisyistä. Tiheää rantautumispaikkaverkostoa voivat hyödyntää myös paikalliset asukkaat.

Menestyvät melontayritykset toimivat usein matkailukeskuksissa ja heillä on ohjattuja lyhyitä retkiä (erit. yritysasiakkaita) ja multiaktiiviteetteja palvelutarjonnassaan, sekä perhereiteille välttämätöntä välinevuokrausta. Melonnan kausiluonteisuudesta johtuen melontayrittäjillä on usein muitakin aktiiviteetteja palvelutarjonnassaan, mikä myöskin tarkoittaa etteivät he voi valita yrityksen sijaintia vain melonnan näkökulmasta. Matkailukeskuksissa sijaitsevilla melontayrittäjillä on usein paremmat mahdollisuudet panostaa tuotteiden laatuun ja lisätä varuste-kapasiteettia kuin matkailukeskuksista erillään olevilla yrittäjillä.

Pitkiä omatoimireittejä kehitetään vetovoimaisille alueille

Pohjois-Savon melontareittien kehittämisessä tulee pääpanostus olemaan omatoimireiteissä. Kysyntää pitkille reiteille näyttäisi olevan varsinkin ulkomaalaisten melojien keskuudessa. Majoitus-, ravitsemus ja muita palveluja rannoilla on paljon ja nämä ovat omatoimireittien melojille tärkeitä. Järvet antavat myös kaikki mahdollisuudet pitkien reittien kehittämiseen. Kehittämällä pitkiä vetovoimaisia reittejä kehitetään myös Pohjois-Savon tunnettavuutta melonta-alueena.

Matkailukeskukset toimivat usein myös pitkien omatoimireittien lähtöpisteinä. Vuokrauspalveluja tarvitaan myös omatoimireiteillä. Osa melontayrityksistä toimii matkailukeskusten ulkopuolella. Näistä yrittäjistä melontamatkailu on monille sivutoimi ja monet harjoittavat lähinnä vain välinevuokrausta. Keskusten ulkopuolella sijaitsevat yritykset toimivat joka tapauksessa myös tärkeinä omatoimireittien lähtöpisteinä.

Melontayritysten määrä ja varustekapasiteetti tulee varmasti kehittymään kotimaisten ja ulkomaisten melontamatkailijamäärien noustessa, mutta hetkessä se ei kuitenkaan tapahdu. Kotimaiset melojat eivät aina tarvitse välinevuokrausta ja he voivat aloittaa omatoimireittien käytön laajemmassa mittakaavassa jo sillä aikaa kun melontayritystoiminta kehittyy (yhdessä kysynnän kanssa) vastaanottamaan suurempia määriä kansainvälisiä melontamatkailijoita.

Omatoimireiteistä on kehitettävä erityisesti helppoja I ja II vaativuusluokan reittejä, koska keskieurooppalaisten suosikkiväline on avokanootti. Myös rantautumispaikkojen väli on syytä olla jopa 6-7 km, mikä on Saksassa yleisesti käytetty etäisyys. Vaativammilla reiteillä käytetään kajakkeja ja niillä etäisyys voi olla n. 10 km. Ulkomaisen asiakaskunnan tottumuksia välineistön suhteen tulee kunnioittaa, mutta pitkällä tähtäimellä tavoitteena on hyvä olla kajakkien käyttö. Sillä tämä mahdollistaa paremman turvallisuuden ja paremman varustetason kilpailuedun esim. Ruotsiin nähden. (Ryhänen, 2002)

Kuopion dominoivan matkailullisen aseman vuoksi sen läheisyydessä olevia reittejä on kehitettävä ja niiden kapasiteetin on oltava suurempi kuin muualla maakunnassa. Samasta syystä myös Tahkon alueen on kuuluttava reittiverkostoon. Maakunnan matkailustrategiassa mainitut muut painopisteet (Vaikkojoki, Metsäkartano, Iisalmen seutu, Runni ja Lohimaa) kuuluvat Metsäkartanoa lukuun ottamatta jollain tavalla reittiverkostoon. Metsäkartano on jäänyt kehittämissuunnitelmassa toimenpiteiden ulkopuolelle, koska se on fyysisesti erillään muusta maakunnallisesta reittiverkostosta.

8

Melontareittien luokitukset

8.1. Melontareittien luokitus vaativuuden mukaan

Kehitettävälle reiteille on tässä melontareittisuunnitelmassa määritelty vaativuusluokka ja palvelutasoluokka. Luokituksen lopullinen tarkoitus on ohjata meloja hänelle sopivalle reitille. Luokitukseen kuuluu myös reitin kuvaus. Luokitus mahdollistaa markkinointivaiheessa esim. erilaiset haut internetin kautta.

Vaativuus on määritelty nykytilanteen mukaan. Melojalla on edellytyksenä kaikilla reiteillä perussuunnistustaito. Vaativuusluokkaan kuuluvat turvallisuussuunnitelmat on tehtävä reitin toteuttamisen jälkeen ja samoin on varmistettava pelatuspalvelun saatavuus.

Palvelutasoluokka ilmoittaa tavoitetason reitin toteuttamiselle eli se kuvaa tilannetta reitin rakentamisen jälkeen. Omatoiminen jätehuolto on oletuksena kaikissa luokissa.

Reitin vaativuuden mukaiset luokat:

Vaativuus I – Helppo

Järvireitit

- Suojaisat reitit, ei oikeita selkävesiä
- Normaaliolosuhteissa riskit pieniä
- Pelastuspalvelu saadaan paikalle yleensä tunnin kuluessa
- Turvallisuussuunnitelma olemassa

Jokireitit

- Kosket alle koskiluokituksen I luokan

Vaativuus II – Keskitasoinen

Järvireitit

- Osittain suojaisat reitit, myös selkävesiä
- Voi olla ennakoitavia riskitekijöitä
- Pelastuspalvelu mahdollista saada paikalle
- Turvallisuussuunnitelma olemassa

Jokireitit

- Kosket alle koskiluokituksen II luokan

Vaativuus III – Vaativa

Järvireitit

- Isoja selkävesiä järvellä tai merellä
- Riskit hallinnassa harjoittelun kautta
- Melontaan liittyvä navigointitaito tarpeellinen
- Turvallisuussuunnitelma olemassa
- Yleensä pitkä reitti

Jokireitit

- Kosket alle koskiluokituksen III luokan

Vaativuus IV – Erittäin vaativa

Järvireitit

- Erittäin suuret selkävedet järvellä tai merellä
- Pitkiä välimatkoja ilman rantautumismahdollisuutta
- Kaatuminen voi olla kohtalokasta
- Melontaan liittyvä navigointitaito välttämätön

Jokireitit

- Vaativimmat kosket koskiluokituksen IV tai V lk.

Järvireiteillä luokitus on joustava muiden paitsi I luokan osalta. I-luokassa poikkeuksia ei sallita, mutta muissa luokissa 30 %:lla kokonaismatkasta voi olla yhtä astetta vaativampi osuus. Jokireiteillä sen sijaan joustoa ei ole lainkaan, vaan luokka määräytyy reitin vaativimman kohdan mukaan.

Järvireiteillä poikkeuksien salliminen johtuu siitä, että sää vaikuttaa oleellisesti vaativuuteen, suurikin selkä on hyvällä säällä helppo. Jokireiteillä sen sijaan vaativa koski on aina vaativa. Järvireiteillä I-luokan meloja ei kuitenkaan usein osaa itse arvioida sään vaikutusta.

Järvireiteillä on syytä ilmoittaa reitin yleisen vaativuuden lisäksi, kuinka suuret osuudet eri vaativuusluokkia reitillä on. Tämä antaa melojalle mahdollisuuden pohtia tarkemmin vastaako reitti hänen taitojaan. Näin esim. jos keskitasoisella reitillä on puolet helppoa reittiä, voi vähemmänkin kokenut lähteä sille hyvällä säällä. Periaatteessa I vaativuus tarkoittaa sitä, että reitille voivat suhteellisen kokenemattomakin lähteä avokanootilla normaalilla säällä. II-vaativuusluokan reitillä voidaan yleensä myös käyttää avokanoottia, mutta se vaatii melojalta huomattavasti I-luokan reittiä enemmän harkintakykyä.

Jos jokireitillä on selkeät rakennetut ohituspaikat vaativimmissa koskissa, on syytä ilmoittaa erikseen reitin vaativuus ohituspaikkoja käytettäessä.

Kehittämissuunnitelmassa reittien vaativuuden luokitus on tehty reitin tarkkuudella. Tätä voidaan tarkentaa markkinoinnin yhteydessä, sillä useilla omatoimireiteillä on monentasoista vaativuutta, joka on hyvä esittää erityisesti vähemmän kokeneille melojille.

Reitin palvelutason mukaiset luokat:

Palvelutaso

A – Hyvä palvelutaso

- Ei kantomatkoja, tai kantopaikoissa rata tai vaunut
- Selkeä ja toimiva lähtöpaikka (/lähtöpaikkoja) ja riittävät pysäköintipaikat
- Melojille hyvin soveltuvia rantautumispaikkoja korkeintaan 5 km välein,
- Rantautumispaikoissa vähintään kuivakäymälä, laavu tai kota tai katos, halkovaja, nuotiopaikka, jäteastia, telttapohja (tarvittaessa rakennettu), rantautumispaikkamerkki, nimikyltti, kohdeopasmerkki, rantautumismahdollisuus (tarvittaessa laiturit tai muu rakennettu järjestelmä).
- Taukopaikat merkitty kartalle ja maastoon (esim. "Saarijärven kanoottikuva")
- Melontakartta saatavilla

B – Kohtalainen palvelutaso

- Kantopaikoissa vähintään kulkuoikeus ja kulkuväylä
- Selkeä ja toimiva lähtöpaikka (/lähtöpaikkoja) ja riittävät pysäköintipaikat
- Melojille hyvin soveltuvia rantautumispaikkoja korkeintaan n. 10 km:n välein
- Rantautumispaikoissa vähintään kuivakäymälä, laavu tai kota tai katos, halkovaja, nuotiopaikka, jäteastia, telttapohja (tarvittaessa rakennettu), rantautumispaikkamerkki, nimikyltti, kohdeopasmerkki, rantautumismahdollisuus (tarvittaessa laituri tai rakennettu järjestelmä).
- Taukopaikat merkitty kartalle ja maastoon (esim. ”Saarijärven kanoottikuva”)
- Jonkinlainen palvelukartta käytettävissä

C – Vähäinen palvelutaso

- Selkeä lähtöpaikka
- Jonkinlainen rantautumismahdollisuus vähintään 10 km:n välein. (Jokamiehenoikeudella käytettävissä olevaa rantaa tai rakennettuja rantautumispaikkoja)
- Rantautumispaikkoja, veneilijöiden retkisatamia tai muita rakennettuja taukopaikkoja, joita melojat voivat hyödyntää n. 20 km:n välein.

8.2. Melontareittien luokittelu käyttäjäryhmien mukaan

Reitit voidaan jakaa käyttäjäryhmät huomioiden kahteen pääryhmään. Perhereitit ja omatoimireitit. Alla on lueteltu tärkeimmät edellytykset molemmille reittityypille, niiden lisäksi kaikille reiteille edellytyksenä ovat kuntien ja yritysten kiinnostus melontamatkailun kehittämiseen, olemassa olevien rantautumispaikkojen hyödyntämismahdollisuudet sekä rannoilla sijaitsevien palveluiden kytkeminen reittiverkoston.

Perhereitit

- helppo
- hyvä palvelutaso
- voi meloa avokanootilla
- melontayrityksen vuokraus- ja opastuspalvelut

Perhereitit ovat lähinnä aloittelijoita ja matkailumelojia varten. Reitit ovat helppoja ja niiden palvelutaso on hyvä. Niillä ei siis pääse normaalioloissa muodostumaan suurempaa aallokkoa, eikä jokireiteillä ole vaativia koskia. Perhereiteillä rantautumispaikkojen välimatka on korkeintaan 5 km, mikä sekä parantaa turvallisuutta että lisää reitin kapasiteettia. Aloittelijat käyttävät mielellään avokanoottia myös järvi-reiteillä. Perhereitit ovat sen verran suojaisia, että normaalioloissa ne mahdollistavat avokanootilla melomisen. Turvallisuuteen kiinnitetään perhereiteillä huomiota myös välttämällä vilkkaita veneväyliä.

Perhereitit ovat usein suhteellisen lyhyitä, muutamasta kilometristä ylöspäin. Perhereiteillä retket kestävät muutamasta tunnista muutaman päivän retkiin. Päivässä avokanootilla melova kulkee 5-25 km, 3-6 km/h.

Perhereittien on oltava hyvin saavutettavissa. Koska reitit palvelevat lähinnä matkailumelojia, niiden tulee olla hyvin saavutettavissa matkailukeskuksista ja alueista, joissa matkailijoita muutoinkin käy. Lisäksi reitin varrella on oltava me-

lontaa tukevia palveluja.

Oleellista perhereiteillä on, että niiden varrella on melontayrityksiä. Perhereittien käyttäjillä on harvoin omia melontavälineitä, minkä vuoksi vuokrauspalveluita on oltava saatavilla. Melontaa aloittelevat asiakkaat tai aloittelevat melojat tarvitsevat melontayrityksiltä myös ohjausta ja opastettuja retkiä. Perhereiteillä melovat käyttävät myös paljon muita oheispalveluja (esim. ravitsemuspalveluja) joten niitä on syytä olla reitin varrella.

Yritysassiakkailla on perhereitillä voitava järjestää ohjelmapalveluja. Näin ollen reitin varrella on oltava melontayrityksen lisäksi oheispalveluita sekä erityisesti vuokrattavia kohteita, joita voidaan varata asiakasryhmiä varten (esim. seurakuntien leirikeskukset, yritysten ohjelmapalveluyrityksille vartavasten tehdyt rantautumispaikat).

Luonnonympäristön vetovoimatekijöillä on perhereiteillä merkitystä, mutta ne ovat vähemmän tärkeässä roolissa.

Perhereittien on hyvä linkittyä muihin reitteihin, jotta reitin lähtöpisteet palveluineen palvelevat myös muita reittejä ja samaa rantautumispaikkavarustusta voidaan hyödyntää. Erityisesti vuokrauspalveluille saadaan parempi käyttöaste kun useampia reittejä lähtee samasta pisteestä.

Omatoimireitit

- vaativuudeltaan monentasoisia reittejä
- kohtalainen palvelutaso
- pääosin kajakilla melottavia
- luonnon tai kulttuurin vetovoimatekijät

Omatoimireiteissä on vaativuudeltaan monentasoisia reittejä, reitit eivät ole ensikertaa melovia varten ja niissä voi vaativampiakin osia. Vaativuusluokitus kertoo käyttäjälle tarkemman vaativuuden. Järvireiteillä suurempi vaativuus tarkoittaa suurempia selkiä, minkä vuoksi kajakki on näillä reiteillä suositeltava väline koska se kestää huomattavasti avokanoottia paremmin aallokkoa. Jokireiteillä muovinen retkikajakki on usein suositeltava vaihtoehto, mutta useilla reiteillä myös avokanootti on sopiva väline. Harkinnan mukaan myös esim. II-vaativuustason järvi-reiteillä avokanoottia voi hyvissä olosuhteissa käyttää.

Rantautumispaikat ovat omatoimireitillä varustukseltaan vastaavia kuin perhereiteillä, mutta rantautumispaikkoja on huomattavasti harvemmassa, koska omatoimireitin melojat melovat perhereittä pidempiä matkoja. Taukopaikkojen väli voi olla jopa 10 km.

Omatoimireittejä käyttävät melontamatkailijat, jotka tulevat Pohjois-Savoon melonnan vuoksi. Näin ollen reittien on oltava luonnon ja kulttuurin vetovoimatekijöiltään merkittäviä.

Omatoimireiteillä melontayritysten rooli ei ole yhtä suuri kuin perhereiteillä. Osalla kotimaisista omatoimireittien käyttäjistä on omat melontavälineet ja eivät he tarvitse opastuspalveluita. Kauempaa tulevat melojat puolestaan tarvitsevat usein vuokrauspalveluja. Omatoimireittien melojat tarvitsevat usein myös kuljetuspalveluja. Omatoimireittien melojat käyttävät paljon muitakin kuin varsinaisia melontapalveluja, ja usein reitin varrella sijaitsevat kaupat, vuokrattavat saunat, majoitus- ja ravitsemusyritykset ovat tärkeitä. Omatoimireittien melojat viipyvät melonnan parissa alueella huomattavasti pidempään kuin perhereiteillä melovat. Retket kestävät yleensä muutamasta päivästä viikkoon. Omatoimireitin täytyykin olla vähintään 50 km pitkiä tai osa pidempää reitistöä. Päivässä kajakilla melova omatoimireitkejä kulkee 15-40 km, 4-8 km/h.

Omatoimireiteillä tärkeä asia on reittien linkittyminen, koska melojilla on usein halu ja tarve itse suunnitella reittinsä. Laaja verkosto antaa mahdollisuudet lajin seikkailullisuutta lisäävään omaan reittisuunnitteluun.

Omatoimireiteillä on hyvä olla rakennettujen rantautumispaikkojen lisäksi myös jokamiehenoikeudella käytävissä olevaa rantaa. Tämä ei ole reitille edellytys, mutta se antaa joustoa reitin kapasiteettiin ja lisää turvallisuutta. Rantojen tulee olla rakentamattomia mielellään kuivia kankaita tai hiekkarantoja sekä sellaisia että rantautuminen pitkällä kajakilla onnistuu (ei suuria kiviä rannan tuntu-massa).

Omatoimireiteistä osa voi olla ns. majoitusyrityksiin tukeutuvia reittejä. Majoitusyrityksiin tukeutuva reitti eroaa muista omatoimireiteistä siinä, että niissä jokaisen yön voi olla maksullisessa sisämajoituskohteessa (maatilamatkailumajoitus yms.). Majoitusyrityksiin tukeutuvalla reitillä on oltava melojille sopivia majoituskohteita n. 20 km:n välein ja reitin on oltava vähintään 50 km pitkä. Nämä kriteerit toteuttavia reittejä on syytä selvittää tarkemmin toteuttamissuunnittelussa ja erityisesti markkinointivaiheessa.

Melontareitin on muodostettava profiililtaan yhtenäinen kokonaisuus rantautumispaikkoineen ja palveluineen. Jos esim. reittiä markkinoidaan perinteisenä omatoimireittinä täytyy reitiltä löytyä laavu tai muita maksuttomia paikkoja 10 km:n välein. Tämän lisäksi on hyvä olla myös maksullisia paikkoja ja palveluja. Jos taas reittiä markkinoidaan majoitusyrityksiin tukeutuvana reittinä on tiedottamisesta käytävä ilmi, ettei reitillä voi yöpyä oman teltan kanssa ilmaiseksi. Usein sama omatoimireitti voi toimia molemmissa tarkoituksissa. Jokaiselle reitille tarvitaan selkeä profiili, jotta reitille löytyy selkeä kohderyhmä. Markkinoinnissa ja melontakartoissa majoitusyrityksiin tukeutuvat reitit on erotettava muista omatoimireiteistä.

Reittien vaativuudesta ja vastuusta

Perhereitti käsitteenä viittaa helppoon ja turvalliseen reittiin ja asiakkaat olettavat perhereitin olevan helppo. Tämän vuoksi reitin on oltava koko matkaltaan helppo, eikä poikkeuksia voida sen vuoksi sallia. Yksikin kohta mihin tuuli pääsee nostamaan aallokkoa voi olla reitillä vaarallinen. Perhereitillä melojalla ei itsellään ole useinkaan edellytyksiä arvioida sään vaikutusta reitin vaativuuteen. Onnettomuustapauksissa reittien markkinoija olisi todennäköisesti vaikeuksissa, jos todettaisiin että onnettomuuskohdassa reitti ei ollut ”perhereitiksi mielletävä” helppo. Silloin kun melonta alkaa melontayrityksestä, on yritys vastuussa siitä että esim. vuokratessaan kalustoa meloja ei lähde reitille, jossa hänen taitonsa eivät riitä. Vaativakin järvimelontareitti voi olla tyynellä kelillä helppo. Päiväretkien ollessa kyseessä yritys voi arvioida onko esim. II-vaativuustason omatoimireitti sopiva hyvällä säällä jopa aloittelijan melottavaksi. Sen sijaan markkinoinnissa säätä ei tiedetä ja tämän vuoksi vain suojaisat reitit voivat olla perhereittejä. Poikkeustilanteissa, kuten myrskyn tai erittäin kovan tuulen vallitessa, on kuitenkin voitava olettaa että jokainen meloja ymmärtää ettei helppoa reittiä kyseisellä säällä ole lainkaan.

Melontareitistön kehittämissuunnitelma

9

9.1. Pohjois-Savon melontavisio 2013

Eurooppalaiset tuntevat Pohjois-Savon hyvämaineisena melonta-alueena osana järvi-Suomea. 40 % Pohjois-Savon melontamatkailijoista on ulkomaalaisia, kotimaassa Pohjois-Savoa pidetään Suomen korkeatasoisimpana järvimelonta-alueena ja alue on suuressa suosiossa erityisesti pääkaupunkiseutulaisten keskuudessa. Alue tuli tunnetuksi muutaman vetovoimaisen reitin kautta, mutta nykyisin Pohjois-Savo mielletään kokonaisuutena tasokkaana melonta-alueena. Valtaosa alueen melojista on omatoimiretkelijöitä, mutta myös pitkiä ja lyhyitä ohjattuja retkiä järjestetään paljon. Melontayrityksiä Pohjois-Savossa on 40 ja niiden keskimääräinen kapasiteetti on 70 kanoottia/kajakkia. Alueella käy vuosittain yli 50 000 melontamatkailijaa. Pohjois-Savossa on laajennettu rantojensuojeluohjelmaa melontamatkailun edistämiseksi, sekä rajoitettu moottoriveneilyä kahden järvireitin alueella.

9.2. Reittien priorisointi ja suunnittelu

Pohjois-Savon melontareittien kehittämissuunnitelmassa reittien priorisointi oli tärkeä vaihe. Vetovoimaisten melontareittien kehittäminen alueen tunnettavuuden lisäämiseksi sekä rajallinen budjetti rakentamiselle aiheuttivat tarpeen priorisoinnille. Yli sadan reitin joukosta potentiaalisimmat reitit oli valittava jatkosuunnitteluun. Reittien kehittämistä puoltavat tekijät (kriteerit) ovat omatoimireiteillä jonkin verran erilaiset kuin perhereiteillä. Näitä reittityypin tärkeitä ominaisuuksia, eli kriteerejä käsiteltiin kappaleessa "Reittien luokittelu käyttäjäryhmien mukaan".

Hankkeessa reittien priorisointi tehtiin siten, että kuntien edustajat kokoontuivat suunnittelutilaisuudessa vesistöalueittain työryhmiin ja esittivät omalta alueelta noin viisi tärkeintä reittiä paikallistuntemuksensa ja reittien priorisointia varten annettujen valintakriteerien perusteella.

Priorisoinnissa esille nostetut reitit muodostivat lähes sellaisenaan pohjan maakunnalliselle reittiverkostolle. Reittien yhteenlaskettu pituus ja arvioitu toimenpiteiden tarve oli sellainen, että rahoituksen puolesta määrää ei tarvinnut enää tässä vaiheessa karsia.

Priorisoinnissa jatkosuunnitteluun päätyivät kaikki melontaseuran kartoituksen perusteella luonnonympäristöltään erinomaisesti todetut reitit sekä erittäin potentiaalisiksi todetut reitit. Vaatimattomien luonnonarvojen reittejä ei valittu jatkosuunnitteluun. Kartoituksen perusteella myöskään "ei-potentiaalisia" reittejä ei valittu jatkosuunnitteluun. Yksi "ei ehkä ole potentiaalinen" reitti on kuitenkin mukana jatkosuunnittelussa. Tämä on Iisalmi-Kuopio -reitti, jolla on yhdysreittimerkitys.

Priorisoinnin pohjalta pidettiin jokaisella neljällä vesistöalueella suunnittelupäivä. Suunnittelupäiviin osallistui kuntien edustajien lisäksi yrittäjiä sekä Metsähallituksen edustajia. Reittiverkostoa muokattiin tässä vaiheessa vielä jonkin verran

ja jokaiselle reitille merkittiin ne alueet, joihin tarvitaan uusia rantautumispaikkoja tai ovat paikat tarvitsevat lisävarustusta. Samalla luonnosteltiin myös reittien kuvaukset. Tämän työn pohjalta konsultti työsti varsinaisen kehittämissuunnitelman.

9.3. Melontareitistö ja rantautumispaikat

Kehittämissuunnitelman melontareitistö ja niihin kuuluvat rantautumispaikat on esitelty liitekartoilla. Maakunnallisella kartalla on kuvattu maakunnallinen reittiverkosto, jossa on eritelty perhereitit ja omatoimireitit. Kartalla on kuvattu myös melontayritysten sijainti. Kartta antaa hyvän kokonaiskuvan maakunnallisen verkoston rakenteesta.

Seudullisissa kartoissa on esitelty reittiverkosto tarkemmin: melontareitit ja niiden nimet, rantautumispaikat, olevat palvelut, melontayritykset ja niiden nimet. Olemassa olevat palvelut on saatu Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ja Pohjois-Savon liiton paikkatietoaineistoista.

Jokaisella kartoissa näkyvällä reitillä on kuvaus, joka löytyy reitin nimen ja numeron perusteella liitteestä 2. Liitteessä 1 on reittien kuvauksessa käytettyjen lyhenteiden selitteet.

Seudullisissa kartoissa rantautumispaikat on jaettu kolmeen ryhmään: uudet, olemassa olevat ja kehitettävät sekä yritysten rannassa sijaitsevat rantautumispaikat. Rantautumispaikkojen ympyrät ovat eri kokoisia. Mitä suurempi ympyrä on sitä epätarkemmin kohde on tiedossa. Pienemmissä ympyröissä kohde on puolestaan jo varsin tarkkaan tiedossa. Tarkka toimenpiteiden kohde on haettava toteuttamissuunnittelussa. Pienellä ympyrällä merkitty kohde on siis suunnitelmassa yhtä tärkeä kuin suurella ympyrällä merkitty kohde.

Tämän raportin liitteenä on lisäksi ns. koodikartta (maakunnallinen), siitä ilmenee kunkin rantautumispaikan koodi U, K, H, L tai Y (koodit selitetty liitteessä 3) ja tunnistenumero. Näillä tiedoilla rantautumispaikkaa koskevat tiedot löytyvät liitteenä olevasta rantautumispaikkalistasta. Liitteenä on myös rantautumispaikkojen merkintöjen selitykset. Kuhunkin reittiin kuuluvat rantautumispaikat näkyvät kartalta. Rantautumispaikkoja ei ole suoraan sijoitettu mihinkään tiettyyn reittiin, koska usein on hyvin tulkinnallista mihin reittiin tietty rantautumispaikka kuuluu ja toteutettaessa reittejä eri vaiheessa tämä voisi aiheuttaa sekaannusta.

Liitekartoilla esitettyjen aineistojen Copyright-oikeudet ovat seuraavat:

- GT-karttapohja; Copyright © Genimap Oy. lupanro L4659/02,
- natura-alueet, rantojensuojeluohjelman alueet, lintuvesiensuojeluohjelman alueet ja rajoitusalueet; Copyright © Ympäristöhallinto,
- kuntarajat; Copyright © Maanmittauslaitos, lupanro 7/MYY/02.

9.4. Melontareittien opastuksen periaatteet

Kauko-opastus melontareiteille tehdään niissä markkinointipaikoissa, joiden kautta alueesta saadaan ennakkotietoa (esim. Helsinki, Turku, Kuopio, Tahko, valtakunnalliset satamat, Heinolan tähtisilta jne.). Näissä kohteissa on saatavilla esitteitä, karttoja, mainoksia ja puhelinneuvontaa. (Ryhänen 1999: 81) (Karjalainen, 2002)

Infotaulut laitetaan keskeisiin alueopastuspisteisiin ja tärkeimpiin vesillelähden syöttöpisteisiin. Infotaulun ideana on toimia vesillelähden herätteenä ja antaa perusinformaationa alueesta. Infotaulussa esitetään alueen kartta, valokuva, seudun yrittäjien yhteystiedot ja sijainnit. Tiedot kirjataan suomeksi, englanniksi ja sak-

saksi. Infotaulujen on oltava samantyylliset koko maakunnassa. (Ryhänen 1999: 81) (Siivonen, 2000)

Kohdeopasteet asennetaan rantautumispaikkoihin. Ne toimivat informatiivisena tauluna. Kohdeopasteissa esitetään: käyttäytymissäännöt, jätehuollon periaatteet, informaatiota paikan erityispiirteistä (luonto, kulttuuri) ja GPS-koordinaatit. Lisäksi kohdeopasteessa on kartta, jossa rantautumispaikat, seudun palvelut ja paikan sijainti. Kohdeopasteeseen liittyy myös palautelaatikko. (Ryhänen 1999: 81) (Karjalainen, 2002) (Siivonen, 2000)

Jokaiseen rantautumispaikkaan laitetaan rantautumispaikkamerkki (ns. Saarijärven malli keltainen kanootti), joka näkyy hyvin vesille. Melontareittejä ei muutoin merkitä maastoon. (Ryhänen 1999: 81) (Karjalainen, 2002)

Lisäksi luodaan erillinen melontakartasto, jonka meloja voi ottaa mukaan retkelle. Materiaalin tulisi olla mielellään sään kestävä ja mittakaavassa 1:50 000. Kartta sisältää normaalin karttainformaation ja tarvittava palveluinformaation. (Karjalainen, 2002).

9.5. Suunnitelman huomioiminen kaavoituksessa, yleisperiaatteet

Kehittämissuunnitelmassa esitetyt rantautumispaikat on syytä varata virkistysalueina maankäytön suunnitelmissa. Silloin kun rantautumispaikat ovat yleiskaavoitetuilla alueilla suuri osa kohteista on jo V-alueilla. Uusia kaavoja valmisteltaessa on syytä selvittää melontaan sopiva rantautumispaikka kehittämissuunnitelmassa esitetyltä alueelta ja varata tämä V-merkinnällä. Alueiden varaaminen on tärkeää vaikka niitä ei lähiaikoina toteutettaisikaan. Varatut alueet toimivat reservinä, jota voidaan käyttää melontamatkailun lisääntyessä. Lisäksi varattuja alueita voidaan käyttää jokamiehenoikeudella. Rantojen sulkeutuminen loma-asuntorakentamisen seurauksena uhka melontamatkailun kehittymiselle.

Lisäksi on syytä selvittää voidaanko esim. maakuntakaavassa ottaa joitakin järvi-alueita esim. "Ulkoilun kehittämisen kohdealueiksi". Merkinnällä kohdennettaisiin näille alueille luonnon virkistyskäytön infrastruktuurin rakentamista ja luontomatkailua tukevia toimintoja sekä esittäisiin tavoitteen kanssa ristiriitaiset toiminnot. Lisäksi pitäisi selvittää mahdollisuuksia rajoittaa tällaisilla alueilla moottoriveneilyä, esim. siten että moottoriveneily kiellettäisiin muilta paitsi paikallisilta asukkailta ja mökkiläisiltä. Tällaiset alueet loisivat melonnalle erinomaiset kehittämisedellytykset, sillä moottoriveneily koetaan melojien puolesta häiritseväksi ja alueen vetovoimaa selkeästi vähentäväksi.

9.6. Ohjeita hankkeen seuraaville vaiheille

Toteutussuunnittelu ja toteuttaminen etenee seuraavasti kehittämissuunnitelman jälkeen

- Kunnat ja alueellinen ympäristökeskus päättävät missä järjestyksessä reittejä lähdetään toteuttamaan. Mahdollisesti karsitaan toteutettavilta reiteiltä rantautumispaikkojen määrää tai toteutettavien reittien määrää. Huolehditaan, että reittiverkoston kokonaisuus säilyy tarkoituksenmukaisena.
- Selvitetään toteutettavien reittien rantautumispaikkojen tarkat sijainnit ottaen huomioon maanomistusasiat ja paikan soveltuvuus melonnan rantautumispaikaksi. (ks. liite 6)
- Selvitetään kohteen rakentamisen paikalliset ympäristövaikutukset (usein luontoinventointi tehty kaavoituksen yhteydessä ja asia ratkaistu V-merkinnällä)

- Hankitaan rantautumispaikan käyttöoikeus, mikäli paikka ei ole kunnan maalla.
- Selvitetään paikan päällä tarvittava rantautumisjärjestelmä (melontalaituri, rantautumistukit tms.), suunnitellaan ja paalutetaan rakenne. Suunnitellaan myös muun rantautumispaikkavarustuksen sijainti ja paalutetaan rakenteet.
- Rakennusmateriaalin kuljetus ja rakentaminen. Rakennusmateriaalin kuljetus voidaan selkeästi toteutettaviin paikkoihin tehdä jo talven aikana.

Rantautumispaikkojen tarkemman sijainnin selvittämisessä on syytä käyttää melonnan harrastajaa, joka osaa arvioida paikan käyttökelpoisuuden ja rantautumiseen tarvittavat rakenteet paikan päällä. Lisäksi melontaa tuntevan henkilön on syytä paaluttaa rantautumispaikan rakenteet maastoon rakennusmiehiä varten. Virheelliset ratkaisut voivat merkittävästi haitata paikan käyttökelpoisuutta. Liitteessä 6: Rantautumispaikan yksityiskohtainen suunnittelu on tarkempia ohjeita asiasta.

Melontakartalla ja maastossa on selkeästi erotettava yritysten rannat ja ilmaiset rantautumispaikat toisistaan. Yritysten rannat on kehittämissuunnitelmasa erotettu Y-koodilla. Maastossa rantautumispaikkamerkissä ja kartalla voidaan käyttää eri värejä erottamaan nämä toisistaan. (Esim. punainen kanootin kuva voi olla yrityksen ranta ja keltainen normaali rantautumispaikka.) Y-kohteet voivat usein toimia lähtöpaikkoina erityisesti perhereiteillä, tästä on kuitenkin tarkemmin sovittava kyseisen yrityksen kanssa.

Toteuttamisen kustannusarvio

10.1. Rakentamiskustannukset

Rantautumispaikkojen toteuttamiskustannusten laskelmat on esitetty liitteessä 5. Lähteinä on käytetty viime vuosina tehtyjen melontareitti- ja venereittiprojektien laskelmia. Niissä esitetty kustannustaso on tarkistettu selvittämällä myös toteutuneita kustannuksia.

Laskelmien mukaan uuden rantautumispaikan rakenteiden kustannus on n. 200 euroa. Tällä summalla saadaan jo laadukkaat rakenteet. Käytettäessä edullisimpia rakenteita (esim. laavun tilalle ruokailukatos) ja edullisimpia kustannusarvioita hinta on vain 4 000 euroa. Vastaavasti käytettäessä kalleimpia rakenteita ja arvioita hinta on 16 000 euroa. Noin puolet kehittämissuunnitelman toimenpiteistä on uusia kohteita, joten todelliset kustannukset voivat vaihdella huomattavasti rakentamistavasta ja tasosta riippuen.

Olemassa olevien kohteiden kunnostaminen melojille sopivaksi maksaa n. 1 600 euroa. Tässä vaihteluväli on 1000-3600 euroa, riippuen paljon siitä millainen laituriratkaisu rakennetaan.

Lähtöpaikkojen rakenteiden kustannukset arvioidaan olevan n. 6 000 euroa. Tässä joukossa on kuitenkin useita kohteita joissa päästään huomattavasti halvemmalla, koska paikalla on jo lähtöpaikan rakenteita kuten esim. käymälä.

Ohituspaikkojen kustannukset ovat kalleimmat, arviolta 10 500 euroa. Näitä paikkoja ei ole paljon, mutta kustannuksissa voi olla huomattavia poikkeuksia kohteesta riippuen. Esim. ohituksen pituus ja laituriratkaisut vaikuttavat kustannuksiin. Lisäksi mahdolliset kiskot nostavat kustannuksia huomattavasti.

Y-kohteissa selvittää yleisesti ottaen kaikkein halvimmalla, sillä näihin rakennetaan käytännössä vain laiturit ja kyltit.

Kustannuslaskelma

	Määrä	a-hinta	yht. hinta
H-ohituspaikka	14	10584	148 176
K-oleva paikka	92	1597	146 891
L-lähtöpaikka	51	5966	304 286
U-uusi paikka	115	9244	1 063 025
Y-yrityksen ranta	33	1092	36 050
yht.	305		
Kustannus yht. (euroa)			1 698 429

Rakentamiseen varattu budjetti on n. puolet yllä lasketuista kokonaiskustannuksista. Käytettäessä laskennallista 10 km:n rantautumispaikkojen väliä omatoimireiteillä ja 5km:n väliä perhereiteillä, saadaan reittien yhteiskilometreillä n. 190 rantautumispaikkaa. Todellisuudessa rantautumispaikat eivät voi kuitenkaan olla jonona reitin varrella ja hyvin usein on tarkoituksenmukaista käyttää tiheämpää

väliä kuin rantautumispaikkojen maksimietäisyys. Voidaan kuitenkin vetää se johdopäätös, että jonkin verran suunnitelmassa on varaa vähentää rantautumispaikkojen määrää. Tämä tapahtuu todennäköisesti osittain luonnollisesti siten, että toteuttamissuunnittelussa kaikille rantautumispaikoille ei löydy toteuttamisedellytyksiä esim. maakäytöllisistä syistä. Toteuttamissuunnittelussa on kuitenkin muistettava pitää kiinni maksimietäisyydestä rantautumispaikkojen välillä. Rahoituksen riittävyyden vuoksi on myös harkittava varustetason vähentämistä osalla paikoista, sekä osan reiteistä pudottamista palvelutasoluokkaan C.

10.2. Ylläpidon kustannukset

Pidä Saaristo Siistinä ry:n hoitaa järvi-Suomessa laajalti rantautumispaikkojen ylläpidon, suurin osa kunnista käyttää heidän palveluja. Jokireiteillä he eivät toimi. Hoitokulut rantautumispaikkaa kohden vuodessa ovat 200-800 euroa/ vuosi. Käytännössä usein lähellä 300 euroa. (Kaipainen, 2002)

Rantautumispaikan ylläpitokustannuksiin vaikuttaa eniten paikan etäisyys satamasta (josta huolto suoritetaan), myös paikkojen tiheys, rakenteiden määrä sekä polttopuun käyttömäärä vaikuttaa kustannuksiin. Usein kunnat hoitavat polttopuuhuollosta osan itse talvisaikaan. Omatoiminen jätehuolto vaikuttaa myös kustannuksiin huomattavasti. (Kaipainen, 2002)

Tämän hankkeen yrityskyselyssä tiedusteltiin yrittäjien kiinnostusta osallistua ylläpidon kustannuksiin. Rannoilla sijaitsevista matkailuyrityksistä rahaa on valmis laittamaan alle 10 %, mutta omaa työpanosta lähes 60 %. Tämä antaa hyvät mahdollisuudet järjestää esim. ylläpitopooleja, joihin rahoitusta kerätään kaikilta tahoilta, jotka reitistä hyötyvät, lisäksi näihin on mahdollista saada työllisyysrahaa. Yrittäjät voivat antaa panoksensa esim. hoitamalla heidän lähellä sijaitsevien paikkojen ylläpidon.

10.3. Muut kustannukset

Lisäksi kustannuksia aiheutuu mm. rantautumispaikan käyttöoikeuden hankkimisesta. Työaikaa kuluu mm. rantautumispaikkojen tarkemman sijoittelun selvittämiseen ja käyttöoikeuden hankintaan liittyviin neuvotteluihin. Lisäksi tauko-
paikkojen maapohjan käyttöoikeuden, vuokraamisen tai omistusoikeuden hankkimisesta aiheutuu kustannuksia. Usein tosin esitetyt rantautumispaikat sijaitsevat kunnan maalla.

Toteuttamissuunnitelma ja vaiheistus

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsultin ehdotus reittien toteuttamisjärjestykseksi. Sarakkeessa "toteuttamisen vaiheistus" reitit on jaettu kolmeen ryhmään ja viimeisessä sarakkeessa on perusteltu nämä valinnat. I-ryhmään kuuluvat reitit on tarkoitus toteuttaa ensimmäisenä ja III-luokkaan kuuluvat viimeisenä.

Nimi	tyyppi	vaativ	palv	pit	totvaih	Perustelut
1 Sorsaveden reitti	OTR	II	B	70	II	- Toimii yhdysreittinä, Sorsaveden maisemat. - Sorsaveden ulkopuolisia osia voidaan harkita C-palvelutason reitteinä.
2 Suonenjoki-reitti	PRR	I	A	7	II	- Hyvä saavutettavuus, hyvät palvelut, helppo, tukeutuu. Rautalammin melontaluueeseen, vähäiset investointi-tarpeet, kunnan kiinnostus.
3 Pankajoki	OTR	III	B	15	III	- Vähävetisyys, ei ole saatu tietoa
4 Iisvesi-Nilakka	OTR	III	B	100	III	- Suuret pitkät selät eivät parhaita melontavesiä. Alueella enemmän postentiaalia löytyy kuitenkin Tervon ympäristöstä ja osalla Vesannon reiteistä. - Pääosa alueesta voisi toimia C-palvelutason reittinä.
5 Syväniemi-Karttula	PRR	I	A	11	II	- Vähäiset investoinnit, suojaisa helppo reitti, hyvät palvelut, kunnan kiinnostus.
6 Rautalammin kierros	OTR	II	B	70	I	- Valmiiksi hyvin tunnettu ja käytetty. Luonnonympäristöltään erinomaisen vetovoimainen.
7 Rautalammin perhereitti	PRR	I	A	12	I	- Muutamalla rantautumispaikalla saadaan Rautalammin kierroksen yhteyteen myös perhereitti.
8 Tiilikka-Älänne	OTR	II	B	70	III	- Reitin kehittäminen hoidetaan LIFE-projektissa
9 Kuopio-Tahko	OTR	II	B	80	I	- hdistää Pohjois-Savon kaksi suosituinta matkailukeskittymää. - Helppo reitti ja hyvät palvelut mahdollistavat monenlaisen tuotteistamisen.
10 Tahko-Nilsä	PRR	I	A	15	I	- Tukee Tahkon kesätoimintaa, hyödyntää Kuopio-Tahko reitin rantautumispaikkoja.
11 Vaikkajoki	OTR	III	B	50	I	- Valmiiksi hyvin tunnettu ja käytetty, voidaan parantaa pienin kustannuksin.
12 Luikonniemen reitti	PRR	I	A	30	II	- Aktiivinen lomakeskus, tukeutuu Vaikkojen melonta-alueeseen, kunnan kiinnostus.
13 Kaavi-Tuusniemi-Valamo	OTR	II	B	70	II	- Toimii yhdysreittinä, kuntien kiinnostus.
14 Pahkasalon kierto	OTR	II	B	12	II	- Vähäiset investoinnit, liittyy hyvin muihin reitteihin.
15 Koirakoski-Korpinen-Syväri	-OTR	I	B	25	III	- Yhdysreittimerkitys, mikä ei tosin ole tärkeä, koska yhdistää joki ja järvireitit. Ei erityisen vetovoimaista tai tunnettua aluetta, voimalaitosten ohitukset ongelmallisia. Voisi toimia C-palvelutason reittinä.
16 Nurmijoki	OTR	II	B	40	II	- Tunnettu ja käytetty. - Harkittava riittääkö C-palvelutaso.
17 Matkusjoen perher.	PRR	I	A	20	II	- Toteutuu Matkusjoen reitin yhteydessä.
18 Matkusjoki	OTR	III	B	50	II	- Tunnettu, liittyy lisälmen melonta-alueeseen.
19 Runnin reitti	PRR	I	A	70	II	- Hyvä saavutettavuus ja aktiivinen yritystoiminta
20 Juhani Ahon reitti	PRR	I	A	35	I	- Reitin varrella paljon palveluja ja nähtävyyksiä, joita helppo kulttuurimelonta reitti voi linkittää.
21 Iisalmi-Kuopio	OTR	II	B	110	III	- Toimii yhdysreittinä, mutta ei erityisen vetovoimaista melontavesistöä, huono veden laatu, pitkä reitti, joka vaatii suuret investoinnit, ei ole saatu tietoa. voitaisiin harkita C-palvelutason reittinä.
22 Riistaveden reitti	OTR	II	B	120	I	- Luonnon vetovoima kartoituksen perusteella erinomainen, odotettavissa kova käyttö paine, hyvä saavutettavuus, reitin varrella viisi melontayritystä
23 Kalakukon kierto	OTR	II	A	50	I	- Odotettavissa kova käyttöpainne, erinomainen saavutettavuus, kaksi suurta melontayritystä
24 Osmajoen reitti	PRR	I	A	20	III	- Sorsaveden reitin kautta yhteys Suonenjoelle toteutuu joka tapauksessa.
25 Puurtilan kierto	PRR	I	A	20	I	- Reitin varrella palon ohjelmapalveluyritysten toimintaa sopivia tiloja, helppo reitti kokouskaupungin vieressä

26	Soisalon kierros	OTR	II	B	280	II	- Tunnettu, käytetty ja vetovoimainen, mutta vaatii paljon investointeja.
27	Leppävirran perhereitti	PRR	I	A	30	III	- Ei ole saatu tietoa
28	Kuopion perhereitti	PRR	I	A	15	II	- Kuopion suuret matkailijamäärät
29	Reitti rotkolaaksoon	PRR	I	A	5	II	- PRR-reittinä ongelmana melontayrittäjän puute, toimii omatoimireittiverkoston osana
30	Runni-lisalmi-Siilijärvi	OTR	II	B	17	II	- Yhdysreitti, tukeutuu oleviin rakenteisiin
31	Lentokenttä--Siilijärvi	OTR	II	A	15	I	- Linkittää lentokentän ja Siilinjärven pienin kustannuksin Kuopion alueen reitis töihin, mahdollistaa korkeatasoiset ohjelmapalvelut.
32	Tervasalon kierto	OTR	II	A	15	II	- Aktiivinen yritys, vähäiset kustannukset
33	Juminen-Syvärinjoki	OTR	II	B	10	III	- Potentiaali selvittämättä

Lyhenteiden selitykset:

Vaativ = reitin vaativuus,

palv = reitin palvelutaso,

totvaih = toteuttamisen vaiheistus.

Reitin tyyppi: OTR-omatoimireitti, PRR-perhereitti.

Suunnitelman työllisyys- ja yhteiskuntataloudelliset vaikutukset

12

Pohjois-Savon melontamatkailuvisiossa vuodelle 2013 on asetettu tavoitteeksi saada alueelle vuosittain 50000 melontamatkailijaa ja että alueella toimisi 40 melontayritystä, joilla on keskimäärin 70 kajakkia/kanoottia per yritys. Kunkin matkailijan matka alueella kestää keskimäärin 3 päivää.

Luontomatkailijan keskimääräisen kulutuksen voidaan arvioida olevan 35 euroa/päivä (v 2003 rahan arvon mukaan) vuonna 2013. Arvio on tehty Kuhmossa vuonna 1997 tehdyn luontomatkailun aluetaloudellisia vaikutuksia selvittäneen tutkimuksen tulosten perusteella (Rinne P. 1998). Tutkimuksia aiheesta on hyvin vähän. Tämä Kuhmon tutkimus antaa parhaan perustan arvioiden tekemiseksi Pohjois-Savossa. Tutkimuksen mukaan vuonna 1997 oli luontomatkailijan tuoma bruttotulo 18 euroa/vuorokausi. Tulotason nousun, inflaation (1997 – 2003) ja sen perusteella, että kanootin vuokra per henkilö on 10 euroa/vrk (kaksipaikkaisen kanootin vuorokausi vuokra on noin 20 euroa) arvioidaan keskimääräisen kulutuksen olevan tämä edellä mainittu 35 euroa/vrk vuonna 2013. Arvio on hyvin karkea, mutta antaa kuitenkin käyttökelpoisen suuruusluokan arvioinnin pohjaksi.

Välittömän tulon tuomien kerrannaisvaikutusten suuruuden voidaan arvioida olevan noin 10% välittömästä tulosta (Kuhmon tutkimuksessa vastaava luku oli 10,5%). Melontamatkailun aiheuttama välitön ja välillinen bruttotulo Pohjois-Savon alueella on täten $35 \text{ euroa} * 3 \text{ päivää} * 50000 \text{ matkailijaa} * 1,1 = 5,8 \text{ miljoonaa euroa/vuosi}$ (välitön bruttotulo $5,28 \text{ miljoonaa euroa/vuosi}$). Vuotojen (Pohjois-Savon ulkopuolelle ohjautunut rahavirta) osuus on vaikea arvioida Kuhmon esimerkin avulla, koska Kuhmo on yksittäinen kunta ja alueena selvästi Pohjois-Savo pienempi ja elinkeinorakenteeltaan suppeampi. Kuhmossa vuotojen osuus oli bruttotulosta 50%. Pohjois-Savossa voidaan arvioida vuotojen olevan selvästi pienemmät. Jos arvioidaan vuotojen olevan 20% Pohjois-Savon välittömästä ja välillisestä bruttotulosta. Tällöin melontamatkailun aiheuttama välillinen ja välitön netto tulo on $5,8 \text{ miljoonaa euroa} * 0,8 = 4,6 \text{ miljoonaa euroa}$.

Voidaan arvioida, että miljoonan euron välitöntä bruttomatkailutuloa vastaava työllistävä vaikutus Pohjois-Savossa on 15 henkilötyövuotta. Tällöin melontamatkailun työllisyysvaikutus Pohjois-Savon alueella olisi 79 henkilötyövuotta. Kuhmossa 390000 mk välitön bruttotulo työllisti yhden luontomatkailutyöpaikan verran, joka vastaa noin 15 henkilötyövuotta/miljoona euroa. Tämä luku on käyttökelpoinen luku arvioitaessa myös Pohjois-Savon matkailun työllisyysvaikutuksia.

Nykyisen melontamatkailun määrän Pohjois-Savossa voidaan arvioida olevan ehkä 5000 – 10000 melontamatkailijaa/vuosi ja oletuksena voidaan arvioida matkailun keskimäärin kestävän 3 päivää. Tällöin nykyinen melontamatkailun aiheuttama välillinen ja välitön bruttotulo on karkean arvion mukaan korkeintaan 10 % - 20 % edellä mainitusta 5,8 miljoonasta eurosta/vuosi. Täten melontamatkailun kasvamisen (nykyisestä 50000 vuosittaiseen melojaan) aluetaloudelliset vuotuiset vaikutukset ovat vuonna 2013 seuraavat:

- välittömät ja välilliset bruttotulot kasvavat 4,6 – 5,2 miljoonaa euroa/vuosi,
- välittömät ja välilliset nettotulot kasvavat 3,7 – 4,6 miljoonaa euroa/vuosi,
- työpaikkoja syntyy 63 – 71 henkilötyövuoden verran.

13

Suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset ja suunnitelma niiden vähentämiseksi

13.1. Kehittämissuunnitelman ympäristövaikutukset

Melontareittien rakentamisen tavoitteena on paitsi edistää paikallisen ja muualta tulevan väestön liikkumismahdollisuuksia ja luontomatkailuyritysten toimintaedellytyksiä sekä liittää alueen palveluja ja nähtävyyksiä toisiinsa, myös ennen kaikkea kehittää luontomatkailua ympäristöä säästävään suuntaan. Reittiverkostolla, jossa lähtö- ja rantautumispaikkoja on sijoitettu riittävän lähelle toisiaan, voidaan alueilla liikkuminen ohjata siten, että luonnon häiriintyminen ja kuluminen on mahdollisimman vähäistä.

Seuraavassa on kuvattu Pohjois-Savon luonnonoloja yleisesti sekä esitetty arvio melontareittisuunnitelman toteuttamisesta aiheutuvista ympäristövaikutuksista rakennus- ja käyttövaiheessa, sekä keinoja haittojen lieventämiseksi. Vaikutusarvio on tehty koko suunnittelualueella koskien yleisellä tasolla. Toteuttamissuunnittelussa vaikutusten arviointia tarkennetaan.

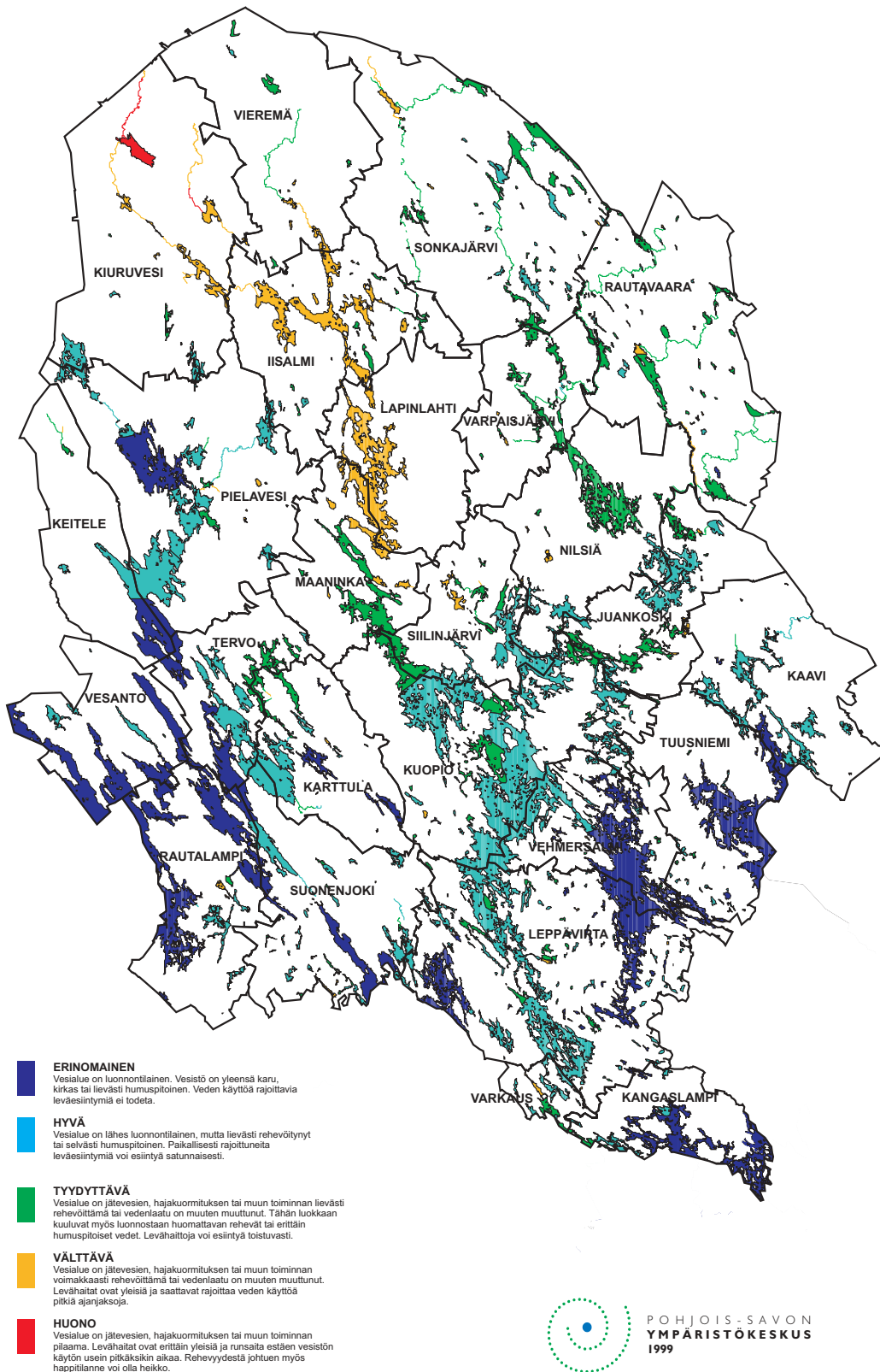
13.2. Alueen ympäristön yleispiirteet

Pohjois-Savo kuuluu pääosin eteläboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen ja Järvi-Suomen alueeseen. Ylä-Savon pohjoisosat kuuluvat Pohjois-Karjala-Kainuun ja osin Pohjanmaan lohkon, jossa mm. soiden osuus on suuri. Pohjoissavolainen metsäluonto sisältää monimuotoisuuden kannalta arvokkaita avainbiotoopeja, kuten pienvedet, vesistöjen rannat, lehdot, rehevät suot, jyrkänteet ja harjut. Kaikkein arvokkain osa näistä on suojeltu eri luonnonsuojeluohjelmin. Talousmetseissä erityisen arvokkaita metsien luontokohteita on arvioitu olevan 1-2 % metsäpinta-alasta. Alkuperäisestä suoluonnosta on jäljellä reilu neljännes.

Pääosa Vuoksen vesistöön kuuluvista Pohjois-Savon järvistä on säännösteltyjä. Kymijoen vesistöön kuuluvan Rautalammin reitin järvet ovat lähes luonnon-tilaisia. Pohjois-Savon järvien tila vaihtelee vesien käyttökelpoisuusluokituksen¹ tyydyttävästä erinomaiseen. 1990-luvun alun tilanteeseen verrattuna vedenlaadussa on tapahtunut vain vähäisiä laatuluokan muutoksia. Iisalmen reitin vedet ovat reheviä ja suurimmaksi osaksi laadultaan tyydyttäviä. Kallaveden laatu on paikoin heikentynyt. Pohjois-Kallavedellä vedenlaadultaan tyydyttävän alueen raja siirtyi hieman etelämmäksi. Nilsian reitillä vedenlaatu on parhaimmillaan luokassa hyvä. Kymijoen vesistöalueeseen kuuluvalla Rautalammin reitillä vedenlaatu koheni. Vedenlaatuluokka nousi hyvästä erinomaiseen suurimmassa osassa Pie-lavettä, Nilakan eteläosassa, pienellä alueella Rasvangissa, Iisveden pohjoisosassa, Miekkavedessä ja Koskelovedessä. Vesistöjen käyttökelpoisuusluokituksen mukaiset luokat ovat edustettuna Pohjois-Savossa seuraavasti:

Luokka	Määritelmä	% järvistä
I	Erinomainen	32
II	Hyvä	41
III	Tyydyttävä	18
IV	Välttävä	9
V	Huono	0.4

1 Luokitus muuttuu vesiputedirektiivin myötä. Direktiivin keskeinen tavoite on saavuttaa pintavesien hyvä ekologinen ja kemiallinen tila 15 vuoden kuluessa direktiivin voimaantulosta, (direktiivi 2000/60/EY)

Kuva 9/1 Pohjois-Savon vesistöjen käyttökelpoisuusluokitus vuosien 1994 – 97 vedenlaatu-
losten perusteella.

13.3. Ympäristövaikutusten kohdistuminen ja periaatteet

Melontareitin rakentamis- ja käyttövaiheen vaikutukset määräytyvät sen mukaan, millaisia uusia rakenteita kohteisiin tulee. Vaikutustarkastelussa kohteet on luokiteltu seuraavaan viiteen luokkaan:

Luokka	Nimi	Lkm alueella
K	Kunnostettavat kohteet	92
Y	Yritysten rannat	33
U	Uudet rantautumispaikat	115
L	Lähtöpaikat	51
H	Ohituspaikat	14

Vaikutusten voimakkuus käyttövaiheessa määräytyy käyttöpaineesta. Vaikutusten merkittävyyteen taas vaikuttaa rakennettavan kohteen luonnontilaisuus, luonnon erityispiirteet ja kulutuskestävyys.

13.4. Rakentamisaikaiset vaikutukset

Kohteiden sijoituspaikan valinnan ja rakentamisen pääperiaatteet ovat seuraavat:

- Kohteet valitaan siten, että tarvetta ruoppauksiin ei ole.
- Kohteet valitaan niin, ettei uusia teitä eikä pysäköintialueita tarvitse rakentaa.
- Rakennustarvikkeet kuljetetaan alueille pääasiassa talvella moottorikelkalla, tai kesällä vesiteitse.
- Rakentamisessa ei käytetä moottorisahaa suurempia työkoneita.

Vaikutusluokka 1 (kunnostettavat kohteet)

Rantautumispaikan rakentamisesta aiheutuu vähäistä työnaikaista veden samentumista. Vaikutus tasoittuu nopeasti, päivän parin sisällä rakennustöiden päättymisestä. Rantautumispaikan ja rakentamisajankohdan valinnassa tulisi mahdollisesti ottaa huomioon mahdolliset lähistöllä olevat arvokkaiden ja/tai harvinaisten kalalajien kutualueet ja kutuajat, jotta rakennustyö voidaan ajoittaa kutuaikojen ulkopuolelle.

Koska kyseessä on jo käytössä oleva alue, ja koska rakennustöissä ei käytetä suuria koneita, ei kasvillisuuden tuhoutumista uusilta alueilta käytännössä tapahdu.

Vaikutusluokka 2 (yritysten rantautumispaikat)

Vaikutukset vastaavat edellä, luokan 1 kohdalla, esitettyjä. Kyseessä on yleensä alueet, jotka ovat jo rantautumis- ja muussa virkistyskäytössä. Tällöin töidenai-kaista veden samentumista lukuun ottamatta ei merkittäviä vaikutuksia ole.

Vaikutusluokka 3 (uudet rantautumispaikat)

Rantautumispaikan rakentamisesta aiheutuu luokan 1 kohdalla esitettyjä vaikutuksia. Lisäksi maa-alueiden kasvillisuus tuhoutuu rakennettavalta leirialueelta. Koska rakentamisessa ei käytetä suuria työkoneita on 'tuhoutuva' alue käytän-

nössä sama, kuin melojien jatkossa käyttämä alue.

Milloin suunniteltu kohde sijoittuu esim. Natura- tai muulle suojelualueelle, tai muutoin luontonsa tai maiseman puolesta arvokkaalle alueelle, tulee sijoituspaikka valita siten, ettei alueen luonto- tai muut arvot kohteen rakentamisen tai käytön vuoksi alennu.

Vaikutusluokka 4 (lähtöpaikat)

Vaikutukset vastaavat pääosin luokan 2 kohdalla esitettyjä vaikutuksia. Silloin kun paikka rakennetaan uudelle alueelle vaikutukset ovat luokan 3 mukaisia.

Vaikutusluokka 5 (ohituspaikat)

Vaikutukset aiheutuvat ohitettavan paikan molemmin puolin rakennettavien rantautumispaikkojen rakentamisesta. Kyseessä on siis lyhytaikainen veden samentuminen (ks. luokka 1).

Tämän lisäksi ohituspaikalle raivataan polku, jota pitkin kanootti/kajakki voidaan kantaa. Poikkeustapauksessa voidaan joutua rakentamaan kisko + kelkka –systemi, jolloin raivattava vyöhyke, jolta kasvillisuus tuhoutuu on jonkin verran leveämpi kuin polun raivauksessa muodostuva.

13.5. Käytön aikaiset vaikutukset

Käytön aikaiset ympäristövaikutukset ovat lähinnä alueiden roskaantuminen ja ympäröivien luonnonalueiden kuluminen. Itse melonta sen sijaan ei käytännössä aiheuta ympäristövaikutuksia. Roskaantumista ja kulumista esiintyy kaikilla rantautumis- ja ohituspaikoilla jonkin verran, eniten kuitenkin siellä, missä on leiriytymis- ja nuotiontekomahtodollisuus, ja sitä merkittävämpänä, mitä suurempi on käyttäjien määrä.

Alueiden ylläpito ja huolto hoidetaan olemassa olevaa tiestöä ja polkuverkostoa käyttäen sekä suurelta osin vesiteitse. Tästä ei aiheudu normaalista alueiden käytöstä poikkeavia kielteisiä ympäristövaikutuksia.

Ihmisten liikkuminen voi häiritä lintujen pesintää. Erityisesti arvokkailla linnustoalueilla tämä tulisi ottaa huomioon esimerkiksi rajoittamalla alueiden käyttöä pesimäaikaan. Seudulliseen melontareittikarttaan merkittyjen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvien alueiden lisäksi suunnittelualueella sijaitsee taulukossa 9-1 luetellut Natura 2000 –verkostoon lintudirektiivin perusteella sisällytetyt alueet. Näillä, lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvilla sekä mahdollisesti muilla tärkeiksi tiedetyillä linnustoalueilla liikkumisrajoitusta pesimäaikaan tulisi harkita.

9-1 luetellut Natura 2000 _verkostoon lintudirektiivin perusteella sisällytetyt alueet. Näillä, lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvilla sekä mahdollisesti muilla tärkeiksi tiedetyillä linnustoalueilla liikkumisrajoitusta pesimäaikaan tulisi harkita tai ainakin välttää opastettujen reittien rakentamista. Näille alueilla liikkumisen ohjaamisen tulee perustua yksityiskohtaiseen etukäteissuunnitteluun

Taulukko 9-1 Suunnittelualueella sijaitsevat lintudirektiivin perusteella Natura 2000 –verkostoon kuuluvat alueet.

Alueen nro	Nimi	Kunta
FI0600009	Juurikkaselän metsät	Leppävirta
FI0600015	Keurunmäki – Haavikkolehto	Suonenjoki
FI0600036	Keski-Kallaveden saaristo	Kuopio, Vehmersalmi
FI0600051	Maaningan lintujärvet	Maaninka
FI0600052	Riistaveden lintujärvet	Kuopio
FI0600053	Ruokojärvi ja Mula	Varkaus
FI0600054	Rahajärvi – Kontteroinen	Vieremä
FI0600055	Kaatiainen	Vieremä
FI0600056	Iisalmen lintuvedet	Iisalmi
FI0600086	Savuniemi – Kipansalo	Kuopio
FO0900035	Keiteleen Listonniemi	Vesanto
FI0600028	Suvasveden saaristot	Leppävirta, Vehmersalmi
FI0600030	Sorsaveden saaristo	Leppävirta
FI0600031	Juojärven saaristo	Tuusniemi
FI0600032	Konnevesi – Kalaja – Niinivuori	Rautalampi
FI0600068	Älänne	Rautavaara
FI0600071	Tiilikan alue	Rautavaara
FI0600074	Luupuveden lintujärvet	Kiuruvesi
FI0900046	Heinä-Suvanto – Hetejärvi	Keitele

13.6. Vaikutusten kohdistuminen ja merkittävyys

Vaikutusten intensiteetti ja merkittävyys vaihtelee alueen käyttöpaineen ja toisaalta kulutuskestävyyden mukaan. Kulutusherkkyys riippuu alueen kasvillisuustyyppistä. Metsätyypeistä kuivat puolukkatyyppin (VT) kankaat ovat herkimpiä. Niiden palautuminen on äärimmäisen hidasta, vaikka kulutus loppuisikin. Kulutuskestävyys lisääntyy, kun mennään keskinkertaisista reheviin metsätyyppeihin.

Pohjois-Savo kuuluu Järvi-Suomen kasvimaantieteelliseen alueeseen. Tämä tarkoittaa, että keskinkertaiset ja laihat metsämaat vallitsevat. Yleisin metsätyyppi on mustikkatyyppi (MT), mutta myös kuivia puolukkakankaita on runsaasti. Rehevämpiä ja kulutuksen suhteen kestävämpiä lehtoja ja lehtomaisia metsiä sen sijaan on varsin vähän. Kuopion lehtokeskuksen alueella ensimmäisellä sijalla on rehevämpi käenkaali-mustikkatyyppi (OMT) ja toisella mustikkatyyppi.

Yleisesti voidaan sanoa, että alue on tyypillisesti suhteellisen herkkä kulutukselle. Uusien kohteiden valinnassa tulisikin ottaa huomioon paitsi itse rantautumispaikka, myös ympäröivien alueiden kulutuskestävyys. Toimintapisteet (keitokatos, laavu, teltpaikat jne.) olisi hyvä sijoittaa siten, että kohteessa on sekä avointa tilaa, että poluilla ohjattuja soppia. Näin pyritään luomaan mahdollisuus 'omaan rauhaan' ilman, että tarvitsee mennä rakennetun alueen ulkopuolelle. Mitä tehokkaammin retkeilyyn liittyvä toiminnat saadaan keskittymään halutuille alueille, sitä vähäisempi on luonnontilaisille alueille kohdistuva rasitus.

Vaikutukset ovat merkittävimmät siellä, missä käyttöpaine on suurin. Käyttöpaineen perusteella alue voidaan jakaa kolmeen luokkaan.

Luokassa I käyttöpaine on suurin ja näin ollen myös käytön aiheuttama luonnon kuluminen ja roskaantuminen merkittävintä. Tähän luokkaan kuuluvat seuraavat reitit:

Nro Nimi

Kuopion ympäristö

- 9 Kuopio – Tahko
- 10 Nilsia – Tahko
- 22 Riistaveden reitti
- 23 Kalakukon kierto
- 28 Kuopion perhereitti

Rautalammin ympäristö

- 2 Suonenjoen reitti
- 6 Rautalammin kierros
- 7 Rautalammin perhereitti

Varkauden ympäristö

- 25 Puurtilan kierto

Näistä voidaan vielä erottaa Kalakukon kierto (23) ja lisäksi Keski-Kallaveden saaristoalue omaksi luokakseen, jossa käyttöpaine lienee koko suunnittelualan suurin.

Luokassa II käyttöpaine on selvästi alhaisempi kuin luokassa I. Tähän luokkaan kuuluvat seuraavat reitit:

Nro Nimi

- 11 Vaikkojoki
- 17 Matkusjoen perhereitti
- 18 Matkusjoki
- 19 Runninreitti
- 20 Juhani Ahon reitti
- 26 Soisalon kierros

Luokkaan III kuuluvat kaikki muut suunnittelualan reitit.

13.7. Yhteenveto ympäristövaikutuksista

Kehittämissuunnitelmassa esitetyt reitistöt ja rantautumispaikat olivat esitetty yleisellä tasolla. Suunnitelmassa esitettyjen kohteiden toteutus ei ole ristiriidassa alueiden muun käytön tai kehittämisen kanssa. Suunnitelman toteuttaminen ei aiheuta lisähaittoja ympäristölle verrattuna nykytilaan.

Melontareitistön kehittäminen vähentää ns. villiä rantautumista ja sen seurauksena tapahtuvaa luonnon kulumista ja roskaantumista. Kun toimintojen ohjaamisella tavoitellut tulokset saavutetaan, on kokonaisvaikutus luonnon kannalta myönteinen.

Matkustaminen alueelle aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia, sillä se tapahtuu suurelta osin yksityisautoilla sekä ulkomailta lentokoneella. Näitä vaikutuksia ei ole kuitenkaan arvioitu. Lisääntyvästä liikenteestä yksittäisiin kohteisiin voi paikallisesti aiheutua huomattavaakin lisähaittaa.

Ympäristövaikutusten arviointeja tarkennetaan yksityiskohtaisemmassa toteutus- ja toimenpidesuunnittelussa, millä varmistetaan jokaisen reitin ja rakentamiskohteen mahdollisimman suuri haitattomuus.

Lähdeluettelo

- Aira Matti, Itä-Suomen matkailun kehitys Oy (2000), Venäläiset matkailijat ja palvelutarjonta Suomessa. Matkailun koulutus- ja tutkimuskeskuksen julkaisuja A:93. Savonlinna.
- Hassinen Jukka, Miettinen Tuulikki, Pohjois-Savon ympäristökeskus (1996), Kallaveden alueen venereitit ja rantautumispaikat.
- Härkönen Tuija, Ryhänen Hannu, Tuohino Anja (toim.) (2002), Eurooppalainen järvikoulu 18.-23.8.2002, Ruotsi, Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskuksen julkaisuja n:o 1. Joensuun yliopisto.
- Kaismala Seppo, Suonenjoen melontareitit, moniste.
- Kalliola, Reino (1973), Suomen kasvimaantiede.
- Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri (1992), Rautalammen Reitti- Kansallisvesi, kehittämissuunnitelma, Vesi- ja ympäristöhallitus, Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri, Helsinki.
- Kuutti-Seleznyova Katja, Pitkänen Kati, Ryhänen Hannu ja Tuohino Anja (toim.) (2003), Vuoksen vesistöalueen melontamatkailuraportti” (ennakkoraportti, ei julkaistu), Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus.
- Pohjois-Savon liitto. Kaavin kunta (2000), Vaikon kehittämissuunnitelma.
- Pohjois-Savon liitto (1999), Loma-Savo – Pohjois-Savon vesiretkeilyreitit ja –palvelut, Karttaikkuna Oy, Sulkava
- Pohjois-Savon liitto (2000), Loma-Savo –Pohjois-Savon retkeilyreitit, Karttaikkuna Oy, Sulkava
- Pohjois-Savon Liitto, Savonia Kehitys (2001), Pohjois-Savon matkailustrategia 2001 – 2006.
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, Iijoen vesiretkeilyreitti (1996), Toteuttamissuunnitelman ensimmäinen vaihe.
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus (1997), Oulunjoen veneilyn rakenteiden ja palvelujen toteuttamissuunnitelma, Utajärvi ja Vaala.
- Pohjois-Savon ympäristökeskus (2000), Iisalmen reitin retkisatamat, Kuopio.
- Projektissa yrittäjille suunnattu haastattelututkimus ja sidosryhmille suunnattu kirjekysely (2003).
- Rinne P. (1998), Luontomatkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuhmossa, Joensuun yliopisto Metsätieteellinen tiedekunta, Tiedonantoja 93.
- Ryhänen Hannu, Härkönen Tuija (2002), Eurooppalainen järvikoulu 22-29.9.2001, Mecklenburg-Vorpommern, Saksa, Vesistömatkailuprojektin julkaisuja n:o 2, Joensuun yliopisto.

- Ryhänen, Hannu. (1999) Puula-Kyyveden vesiretkeilyverkoston kehittämissuunnitelma. Puula-kyyveden vesiretkeilyreittiverkoston kehittämishanke.
- Savon Liitto, Suomen Matkailun Kehitys Oy, matkailun koulutus- ja tutkimuskeskus (1997) Pohjois-Savon matkailufakta 1998– käsikirja matkailuyrittäjille, rahoittajille, päättäjille ja kehittäjille; MKTK:n julkaisu C:12 1997; Savonlinna.
- Sievänen, Tuija (toim.) (2001), Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi 2000, Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja.
- Siivonen, Jouko, Norppareitti-projekti. Loppuraportti osa III: Rantautumispaikkaverkoston kehittämissuunnitelma. (2000) Kolovesi Retkeily Ky.
- Siivonen Jouko, Norppa Team ry, Heinäveden kunta (2002), Koloveden Seutu 2006, Vesistömatkailualueen tuoteverkoston kehittämishanke.
- Sisäasiainministeriö (2000), Itä-Suomen tavoite 1-ohjelma 2000 – 2006.
- Sohvinen –projekti (Holopainen, Valto), (2000), Valamon vesille - Savo-Karjalan vesireitit esite, Tuusniemi
- Suomen Matkailun Kehitys Oy, Matkailun koulutus- ja tutkimuskeskus, (2002) Kuopion matkailututkimus 2001, MKTK:n julkaisu E:92, Helsinki 2002.
- Suuri kansallinen liikuntatutkimus 2001 – 2002. Aikuisliikunta. SLU:n julkaisusarja 5/02
- Vuoksen vesistöalueen melontamatkailun markkinaselvityksen hankesuunnitelma (2002). Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus.
- www.ymparisto.fi/luosuo/n2000/psa/natura20.htm
- www.ymparisto.fi/tila/psa/hydro/vlaatu

Asiantuntijahaastattelut

- Joensuun yliopisto, Hannu Ryhänen
- Pidä Saaristo Siistinä ry, Antti Kaipainen
- Kolovesi retkeily Ky, Jouko Siivonen
- SeikkailuKuopio Oy, Wille Markkanen
- The Thousand lakes -Hanke, Jari Virtanen
- Retkimestari, Kimmo Karjalainen
- Pohjois-Savon ympäristökeskus, Erkki Kaijalainen
- Metsähallitus, Anne Pyykkönen
- Kallan melojat, Reino Kvick

Lisäksi asiantuntijoina käytetty matkailualueorganisaatioita: Ylä-Savon Matkailu ry, Savon Matkailu, Kuopion Matkailupalvelu Oy sekä hankevetäjiä.

Liitteet

Liite I: Reittikuvauksissa käytettyjen lyhenteiden selitykset

2. **Tyyppi:**
Omatoimireitti- OTR, Perhereitti- PRR
3. **Vaativuus (ks. raportista luokitus):**
I- helppo, II- keskitasoinen, III-vaativa, IV-erittäin vaativa.
Merkitä (ohituspaikoilla I) - tarkoittaa että ohituspaikkoja käyttämällä reitti on helppo.
4. **Rantautumispaikkojen palvelutaso reitin toteuttamisen jälkeen**
(ks. raportistaluokitus):
A – hyvä palvelutaso, B-kohtalainen palvelutaso, C-vähäinen palvelutaso
6. **Suosittelava melontakalusto:**
Retkikajakki, Avokanootti, Muovinen retkikajakki.
Merkintä: (ohituspaikoilla retkikajakki) - tarkoittaa että koskien ohituspaikkoja käyttämällä reitin voi meloa myös retkikajakilla.
8. **Retken pituus:**
päivä, viikonloppu, viikko (ensin ilmoitetaan parhaiten sopiva retken pituus ja suluissa muut mahdollisuudet huomioiden kytkennät muihin reitteihin)
9. **Ajankohta.**
Aika jolloin reitti käytettävissä.
10. **Vedenottomahdollisuus:**
vesi juomakelpoista, ei ole juomakelpoista
11. **Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik.**
Arvioitaessa rantojen käyttömahdollisuuksia jokamiehenoikeudella huomioidaan rantojen rakentaminen, melojan rantautumismahdollisuudet (kuten kivikkoisuus) ja rantojen laatu.
12. **Ympäristö:**
asuttu-, mökki-, maaseutumainen- tai erämainen ympäristö.
14. **Reitin teema:**
millä reittiä markkinoidaan, mikä erottaa sen muista reiteistä.
15. **Melontapalvelut.**
Vuokraus, opastus ja kuljetuspalveluiden tilanne (määrä ja taso yleisesti). Hyvä , kohtalainen, huono.
16. **Majoituspalvelut.**
Rannoilla sijaitsevien kaupallisten majoituspalveluiden määrä ja taso yleisesti melojan kannalta. Hyvä , kohtalainen, huono.
17. **Muut kaupalliset palvelut.**
Muiden melojia palvelevien kaupallisten palveluiden määrä ja taso yleisesti. Hyvä, kohtalainen, huono.
18. **Muut toimenpiteet:**
Melontareitistöä ja melontamatkailua tulevat muut toimenpitehdotukset.

Liite 2: Reittikuvaukset

Sisällysluettelo

1. Sorsaveden reitti
2. Suonenjoki-reitti
3. Pankajoki
4. Nilakka-lisvesi -reitistö
5. Syvänniemi-Karttula
6. Rautalammin kierros
7. Rautalammin perhereitti
8. Tiilikka-Äänne
9. Kuopio-Tahko
10. Nilsjä-Tahko
11. Vaikkojoki
12. Luikonniemen reitti
13. Kaavi-Tuusniemi-Valamo
14. Pahkasalon kierto
15. Koirakoski-Korpinen-Syväri
16. Nurmijoki
17. Matkusjoen perhereitti
18. Matkusjoki
19. Runnin reitti
20. Juhani Ahon reitti
21. Iisalmi-Kuopio reitti
22. Riistaveden reitti
23. Kalakukon kierto
24. Osmajoen reitti
25. Puurtilanniemen reitti
26. Soisalon kierros
27. Leppävirran perhereitti
28. Kuopion perhereitti
29. Reitti Rorkolaaksoon
30. Runni-Iisalmi reitti
31. Lentokenttä-Siilinjärvi
32. Tervasalon kierto
33. Juminen-Syvärinjoki

1. SORSAVEDEN REITTI

1. Reitin nimi:	Sorsaveden reitti
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (50% I, 50% II)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Suonenjoki, Sorsakoski, Suihkolansalmi, Kuivataipale, Varkaus.
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	70 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	Vesi juomakelpoista
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset
12. Ympäristö:	Pääosin maaseutu- ja mökkiympäristöä, kolmannes reitistä erämaista ympäristöä.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Sorsavesi on erämaista Natura-aluetta. Sorsavedellä on vanha kulttuurihistoriallisesti merkittävä mökkiyhdyiskunta. Kuivataipaleen museokanava. Reitti on vanha laivareitti.
14. Reitin teema:	Unohdettu Sorsavesi.
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Huono
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalainen
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Luonnonympäristöltään ja maisemiltaan erittäin vetovoimainen Sorsavesi. Reitillä on suuri merkitys yhdysreitteinä maakunnallisessa verkostossa. Reitti tukee Varkauden, Leppävirran ja Suonenjoen yritysten toimintaa
20. Muuta:	Sorsaveden Natura-alueelle ei osoiteta rantautumispaikkoja, mutta natura-alueen ulkopuolelle niitä osoitetaan useita villin leiriytymisen ehkäisemiseksi.
Yhteyshenkilöt:	Veijo Turkki (Suonenjoki)/Tuomo Häyrynen (Metsähallitus)

2. SUONENJOKI-REITTI

1. Reitin nimi:	Suonenjoki -reitti
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Suonenjoen Soitonlahti, Iisveden venesatama, Myllykoski
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki.
7. Reitin pituus:	7 km.
8. Retken pituus:	Päivä. (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Huonot.
12. Ympäristö:	Pääosin asuttua ympäristöä, osittain maaseutu- mökki- ja erämaista ympäristöä
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Iisveden saateollisuusperinne. Suonenjoki on Pähkinäsaaren rauhan rajajoki. 20 ja 30 luvulla rakennettu Kolikkoin mäen asuntoalue, jonne reitiltä on mahdollisuus jatkaa omaa toimireittiä pitkin.

14. Reitin teema:	Kaupungin halki kulkeva perhereitti, jossa kuitenkin mahdollisuus tavoittaa erämaisia maisemia.
15. Melontapalvelut:	Hyvät.
16. Majoituspalvelut:	Hyvät.
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvät.
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Yritykset suhtautuvat erittäin hyvin kehittämistyöhön ja reitti tukee yritysten toimintaa. Reitti erinomaisesti saavutettavissa ja hyvien palveluiden varrella
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Veijo Turkki, Suonenjoki

3 PANKAJOKI

1. Reitin nimi: Pankajoki	
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II-III
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepisteet:	
6. Suositeltava melontakalusto:	Muovinen retkikajakki, avokanootti
7. Reitin pituus:	15 km
8. Retken pituus:	Päivä. (Viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Parhaimmillaan alkukesällä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset.
12. Ympäristö:	
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Huono
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalainen
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	

4. NILAKKA-IISVESI -REITISTÖ

1. Reitin nimi:	Nilakka-Iisvesi -reitistö
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	III (50% II, 50% III)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepisteet:	Tossavanlahti, Keitele, Pielavesi, Tervo, Karttula, Syväniemi, Vesanto, Niinivedenpää, Iisveden satama ja Kolikkoinmäki.
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	n. 100 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	Vesi juomakelpoista
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset
12. Ympäristö:	Pääosin erämainen ja maaseutu ympäristö.

13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Suuri Nilakan selkä, pitkiä lahtia, vähän saaristoa.
14. Reitin tema:	Suurten ja pitkien selkien vanha järviuittoreitti.
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset.
16. Majoituspalvelut:	Kohtalaiset.
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset.
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Linkittää Keiteleeseen, Pielaveden, Tervon, Vesannon ja Karttulan reittiverkostoon. Tarjoaa melontareitin vetovoimaisemmille Rautalammen-Konneveden alueille. -Palvelee alueen melontayrityksiä.
20. Muuta:	Suurten selkien vuoksi reitti on vaativa, eikä se sovellu aloittelijoille.
Yhteyshenkilöt:	Tuomo Hakulinen, Eero Ryhänen, Keitele. Sekä Vesannon, Tervon ja Karttulan edustajat ja Kimmo Pitkänen.

5. SYVÄNNIEMI - KARTTULA

1. Reitin nimi:	Syvänniemi - Karttula
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepisteet:	Karttula, Syvänniemi
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	11 km
8. Retken pituus:	Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	Vesi juomakelpoista
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Hyvät
12. Ympäristö:	Pääosin erämaista ja maaseutu ympäristöä.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Kuttajärven erämaiset luonnonolot ja Kuttakosken kanava. Syvänniemen teollisuushistorialliset kohteet: Sourun ruukkialue, Saastamoisen rullatehtaan alue ja Ekokeskus
14. Reitin tema:	Kulttuurihistoriallinen perhereitti.
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset
16. Majoituspalvelut:	Hyvät
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvät
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Suojaisa reitti hyvien palveluiden välillä. Yhdistää kaksi taajamaa ja tukee melontayrittäjää. Yritykset suhtautuvat kehittämistyöhön hyvin
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Karttulan edustaja.

6. RAUTALAMMIN KIERROS

1. Reitin nimi:	Rautalammin kierros
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (III 20%, II 60%, I 10%)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepisteet:	Rautalampi, Suonenjoen Koskelo. Helposti saavu teltavissa myös Suonenjoen Iisveden satamasta.
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki

7. Reitin pituus:	70 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	Vesi juomakelpoista.
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset.
12. Ympäristö:	Pääosin erämainen ympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Rautalammin kansallisvesi. Konneveden erittäin vetovoimainen luonto. Kerkon ja Kiersimän kanavat. Erittäin monipuolinen reitti
14. Reitin teema:	Rautalammin kansallisvesi
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset.
16. Majoituspalvelut:	Kohtalaiset.
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset.
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Reitti hyvin saavutettavissa, se linkittää seudun vetovoimaisimpia matkailukohteita. Reitti on jo hyvin tunnettu. Reitti tukee alueen yritysten toimintaa
20. Muuta:	Metsähallituksella suunnitelmia Etelä-Konnevedelle ja erityisesti Kalajanvuorelle. (Raimo Itkonen yhteyshenkilö.) Kaavoissa on Etelä-Konnevedelle n. 5 rantautumispaikkavarausta.
Yhteyshenkilöt:	Kimmo Karjalainen, Kimmo Pitkänen.

7. RAUTALAMMIN PERHEREITTI

1. Reitin nimi:	Rautalammin perhereitti
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepaikat:	Rautalammin keskusta (kaksi paikkaa), Sahala.
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	12 km
8. Retken pituus:	Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Huonot.
12. Ympäristö:	Pääosin asuttua ja maaseutu ympäristöä..
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	Pala kansallisvettä hyvillä palveluilla.
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset.
16. Majoituspalvelut:	Hyvät.
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvät.
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Reitin rantautumispaikat ovat jo lähes kokonaan valmiina. Reitti linkittää alueen yritykset reitti-verkostoon ja mahdollistaa lyhyiden päiväretkien järjestämisen yrityksistä käsin.
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Kimmo Karjalainen

8. TIILIKKA-ÄLÄNNE

1. Reitin nimi:	Tiilikka-Äläne
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	C (Tiilikanjärvellä A, Aläneellä A vuodesta 2005 eteenpäin, jokiosuudella ei rantautumispaikkoja tällä hetkellä.)
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Tiilikkajärven kansallispuisto, Äläne.
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, muovinen retkikajakki
7. Reitin pituus:	70 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu-viikko
9. Ajankohta:	Toukokuun loppu-kesäkuu
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Hyvät
12. Ympäristö:	Erämainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	Kansallispuistoreitti.
15. Melontapalvelut:	
16. Majoituspalvelut:	
17. Muut kaupalliset palvelut:	
18. Muut toimenpiteet:	
19. Kehittämisen perustelut:	Tiilikanjärven kansallispuisto merkittävä vetovoimatekijä
20. Muuta:	Joki kuuluu Life projektiin jonka puitteissa myös rantautumispaikkavarustusta kehitetään.
Yhteyshenkilöt:	Auvo Sapattinen, Metsähallitus.

9. KUOPIO-TAHKO

1. Reitin nimi:	Kuopio-Tahko
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (50 I, 50% II)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Syvärinpää, Urimolahti, Tahko, Nilsia, Juankoski, Akon pohja, Muuruvesi, Siilinjärvi, Lentokenttä, Kuopio.
6. Suositeltava melontakalusto:	Muovinen retkikajakki, avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	80 km.
8. Retken pituus:	Viikonloppu-viikko (päivä)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset.
12. Ympäristö:	Asuttua ja maaseutuympeiristöä.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Juankosken museo ja Ruukin alue. Lastukoskelta 3 km kävely Pisalle. Savolainen järvimaisema
14. Reitin teema:	Helppo ja hyvien palveluiden savolainen järvireitti.
15. Melontapalvelut:	Hyvä
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvä
18. Muut toimenpiteet:	
19. Kehittämisen perustelut:	Yhdistää Pohjois-Savon suosituimmat matkailukeskukset ja lentokentän. Reitin varrella useita melontayrittäjiä ja runsaasti palveluja

20. Muuta: Nilsian ja Tahkon edustalle on todennäköisesti tarvetta suunnitella yritysten varattavissa olevat rantautumispaikat. Akonpohjansa sovitettava esim. paikallisen taksiryttäjän kanssa ylitysmahdollisuudesta
- Yhteyshenkilöt: Jukka Räsänen, Nilsia, Veli Leinonen, Juankoski
Helena Tukiainen, Varpaisjärvi

10. NILSIÄ-TAHKO

1. Reitin nimi: Nilsia-Tahko
2. Tyyppi: PRR
3. Vaativuus (%): I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: A
5. Lähtö- ja päätepisteet: Tahko (kaksi aloituspaikkaa), Nilsia
6. Suositeltava melontakalusto: Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus: 15 km
8. Retken pituus: Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta: Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik: Kohtalaiset
12. Ympäristö: Pääosin erämainen ja mökkiympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet: Hyvin rikkonaista savolaista järvimaisemaa
14. Reitin teema: Tahkon turistireitti.
15. Melontapalvelut: Hyvät
16. Majoituspalvelut: Hyvät
17. Muut kaupalliset palvelut: Kohtalaiset.
18. Muut toimenpiteet:
19. Kehittämisen perustelut: Reitti hyödyntää Kuopio-Tahko reitin rantautumispaikkoja. Tukee Tahko kesämatkailun kehittämistä. Alueella useita yrityksiä joiden toimintaa reitti tukee
20. Muuta:
- Yhteyshenkilöt: Jukka Räsänen, Nilsia

11. VAIKKOJOKI

1. Reitin nimi: Vaikkajoki
2. Tyyppi: OTR
3. Vaativuus (%): III
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: B
5. Lähtö- ja päätepisteet: Lietukkajärvi, Luikonniemi.
6. Suositeltava melontakalusto: Avokanootti, muovinen retkikajakki
7. Reitin pituus: 50 km
8. Retken pituus: Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta: Koko kesä. Parhaimmillaan alkukesällä.
10. Vedenottomahdollisuus: Vesi juomakelpoista.
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik: Kohtalaiset
12. Ympäristö: Pääosin erämainen ympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet: Erämainen Vaikkajoki hyvillä palveluilla.
14. Reitin teema: Hyvä
15. Melontapalvelut: Hyvä
16. Majoituspalvelut: Kohtalainen.
17. Muut kaupalliset palvelut:
18. Muut toimenpiteet:

19. Kehittämisen perustelut: Vaikkojoki on jo valtakunnallisestikin hyvin tunnettu joki ja sillä on paljon valmiita rantautumispaikkoja. Alueella on yrityksiä, joiden toimintaa kehittäminen tukee.
20. Muuta: Vaikkojoelle on suunniteltu erillisenä hankkeena myös ns. stopparia freestyle-melojien tarpeisiin. Tämän rakenteen ei ole katsottu olevan elontamatkailun kannalta merkittävä, eikä suositella rahoitettavaksi Pohjois-Savon menolontareitit hankkeen varoilla. Tämä melontareitti hanke keskittyy retkimelojien reittien kehittämiseen, eikä stoppari tue tällaista toimintaa. Stopparin katsottiin olevan . Vaikkojoella myös syrjässä ja todettiin, että parempiakin paikkoja todennäköisesti löytyisi.
- Yhteyshenkilöt: Teuvo Smolander, Ohtaansalmi, Sirkku Kumpulainen, Tuusniemi, Tapani Puhakka, Kaavi

12. LUIKONNIEMEN REITTI

1. Reitin nimi: Luikonniemen reitti
2. Tyyppi: PRR
3. Vaativuus (%): I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: A
5. Lähtö- ja päätepisteet: Luikonniemi, Retunen,
6. Suositeltava melontakalusto: Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus: 30 km
8. Retken pituus: Viikonloppu, (päivä-viikko)
9. Ajankohta: Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik: Kohtalaiset.
12. Ympäristö: Pääosin erämainen ympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:
14. Reitin tema: Erämainen perhereitti savolaisessa järvimaisemassa.
15. Melontapalvelut: Kohtalainen
16. Majoituspalvelut: Kohtalainen.
17. Muut kaupalliset palvelut: Huono.
18. Muut toimenpiteet:
19. Kehittämisen perustelut: Luikonniemen matkailukeskukseen tukeutuva perhereitti hyödyntää paljolti samoja rantautumispaikkoja Kaavi-
Tuusniemi reitin kanssa
20. Muuta: Tapani Puhakka, Kaavin kunta, Teuvo Smolander, Ohtaansalmi, Sirkku Kumpulainen, Tuusniemi
- Yhteyshenkilöt:

13. KAAVI-TUUSNIEMI-VALAMO

1. Reitin nimi: Kaavi-Tuusniemi-Valamo
2. Tyyppi: OTR
3. Vaativuus (%): II (I 20%, II 60%, III 20%)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: B
5. Lähtö- ja päätepisteet: Kaavi, Akonpohja, Luikonniemi, Tuusniemi, Valamo.
6. Suositeltava melontakalusto: Retkikajakki
7. Reitin pituus: 70 km
8. Retken pituus: Viikonloppu (päivä-viikko)

9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Kohtalaiset
12. Ympäristö:	Pääosin erämainen ympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Valamon valtakunnallisesti tunnettu luostari.
14. Reitin teema:	Vaikkojoelta Valamolle.
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Kohtalainen
17. Muut kaupalliset palvelut:	Huono.
18. Muut toimenpiteet	Kaavin kirkonkylälle tarvitaan kanoottivuokraus- ja kuljetuspalvelut. Tuusniemen kirkonkylälle tarvitaan kanoottivuokraus- ja kuljetuspalvelut
19. Kehittämisen perustelut:	Yhdistää valtakunnallisesti tunnetut kohteet kuten Vaikkojoen ja Valamon maakunnalliseen reittiverkostoon. Olevia melonta- ja majoitusyrityksiä, jotka hyötyvät reitistöstä. Melonnan kannalta vetovoimainen ja potentiaalinen järvisuutu
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Tapani Puhakka, Kaavin kunta, Teuvo Smolander, Ohtaansalmi, Sirkku Kumpulainen, Tuusniemi

14. PAHKASALON KIERTO

1. Reitin nimi:	Pahkasalon kierto
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (50% II, 50% I)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Tuusniemen satama
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	12 km
8. Retken pituus:	Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	Pahkasalon kierto.
15. Melontapalvelut:	Huono
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvä.
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Pahkasalon kierros toimii hyvänä lähireittinä, jos vain kuntakeskukseen löytyy kanootteja/ soutuveneitä vuokraava yritys
20. Muuta:	Reitin varrelle vaaditaan yrittäjä, joka vuokraa kalustoa.
Yhteyshenkilöt:	Sirkku Kumpulainen, Tuusniemi

15. KOIRAKOSKI-KORPINEN-SYVÄRI

1. Reitin nimi:	Koirakoski-Korpinen-Syväri
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B

5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Koirakoski, Korpinen, Karsanlahti, Syväripää
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, muovinen retkikajakki, (ohituspaikalla retkikajakki)
7. Reitin pituus:	25 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Pääosin maaseutumainen ympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Limaniemen perinnemaisemakohde, Korpinen
14. Reitin teema:	Suojaisa järvireitti.
15. Melontapalvelut:	Huonot
16. Majoituspalvelut:	Kohtalaiset
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Yhdistää Nurmijoen reitistön maakunnalliseen reitistöön. Loppuosa reitistä yhdistää myös Tiilikanjoen maakunnalliseen reitistöön. Tukee alueen yritystoimintaa. Helppo järvireitti on melontayritysten hyödynnettävissä
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Helena Tukiainen, Varpaisjärvi

16. NURMIJOKI

1. Reitin nimi:	Nurmijoki
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (ohituspaikoilla I)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Jyrkkä, Haajaisten salmi, Koirakoski
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, muovinen retkikajakki (ohituspaikoilla retkikajakki)
7. Reitin pituus:	40 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Lähes koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	Vesi juomakelpoista
11. Rantojen käyttömahd. jokmieh.oik:	Hyvät
12. Ympäristö:	Pääosin erämainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Uuranholi hieno korkeiden kallioiden reunustama pitkä lahti.
14. Reitin teema:	Erämainen jokireitti.
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Kohtalainen
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalainen
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Jo nykyisellään tunnettu ja käytetty melontajoki. Pidentä mällä reittiä alkupäästä saadaan mukaan majoitusyrityksiä ja Uuranholin maisemat. Reitin kehittäminen tukee alueen yrityksiä
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Jouko Vornanen, Jari Sihvonen

17. MATKUSJOEN PERHEREITTI

1. Reitin nimi:	Matkusjoki
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Sonkajärvi, Savonvirran leirintäalue, Mansikkavirran koulu.
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, muovinen retkikajakki
7. Reitin pituus:	20 km
8. Retken pituus:	Päivä-viikonloppu (viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Maaseutumainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	Matkusjoen perhereitti.
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset
16. Majoituspalvelut:	Huonot
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Matkusjoen varsinaisen reitin palveluihin tukeutuen voidaan kehittää perhereitti, jota mm. alueen melontayritykset voivat hyödyntää
20. Muuta:	Melontayritysten sijaitseminen erillään perhereitistä voi olla ongelma, mutta toisaalta jokireitillä kuljetus tarvitaan joka tapauksessa loppupäästä. 10 km:n säteellä reitistä on kaksi melontayritystä
- Yhteyshenkilöt:

18. MATKUSJOKI

1. Reitin nimi:	Matkusjoki
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	III (Ohituspaikoilla II)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Sonkajärvi, Savonvirran leirintäalue, Mansikkavirran koulu, Pitkäkosken silta, Madelsalmi, Koukonjoen leirikurssikeskus.
6. Suositeltava melontakalusto:	Muovinen retkikajakki (ohituspaikoilla: avokanootti)
7. Reitin pituus:	50 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Alku kesällä vettä hyvin, muutoin tyydyttävästi.
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Maaseutumainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	Hyvien palveluiden maaseutujokireitti.
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset
16. Majoituspalvelut:	Kohtalaiset
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaise
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Nykyisellään jo tunnettu melontajoki. Reitillä runsaasti

20. Muuta:

Yhteyshenkilöt:

olevia rantautumispaikkoja, joita voidaan hyödyntää.
Reitti tukee alueen yritystoimintaa
Reitin alkuosan rantautumispaikat kirjattu Matkusjoen perhereitille. Voidaan harkita tulisiko reitti aloittaa ylem-
pää melontayrityksen Lohiranta-kohdalta. Reitillä kaksi I-II luokan koskea, joille järjestettävä ohituspaikat. Pitkä
koski on vaativin, siinä II lk:n osuus on n. 250 m, jonka
ohi on vähintään järjestettävä ohitusmahdollisuus
Jouko Vornainen, Kauko Korolainen,
Jari Sihvonen, Juhani Räisänen, Iisalmi

19. RUNNIN REITTI

1. Reitin nimi: Runnin reitti
  2. Tyyppi: PRR
  3. Vaativuus (%): I
  4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: B
  5. Lähtö- ja päätepaikat: Sulkavanjärvi, Sulkava, Rytty, Ponginperä, Kiuruvesi, Runni, (Iisalmi)
  6. Suositeltava melontakalusto: Avokanootti, muovinen retkikajakki
  7. Reitin pituus: 70 km
  8. Retken pituus: Viikonloppu-viikko (päivä)
  9. Ajankohta: Lähes koko kesä.
  10. Vedenottomahdollisuus:
  11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:
  12. Ympäristö: Maaseutu ja erämainen ympäristö.
  13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet: Reitin varrella ratsastusopisto, museokanava, kylpylä.
  14. Reitin teema: Vauhdikas perhereitti, jonka varrella monipuolisia palveluja ja muita aktiviteettimahdollisuuksia.
  15. Melontapalvelut: Kohtalaiset
  16. Majointipalvelut: Kohtalaiset
  17. Muut kaupalliset palvelut: Kohtalaiset
  18. Muut toimenpiteet
  19. Kehittämisen perustelut: Reitin varrella useita perhereitille sopivia palveluja kuten ratsastusopisto, kylpylä, patikointireittejä
Reitti tukee alueen yritysten toimintaa
Reitillä 4-6 lyhyttä kantopätkää, ne voidaan toteuttaa todennäköisesti kevyin rakentein koska melontakalustona on avokanootti. Reitin kosket ovat helppoja.
  20. Muuta:
- Yhteyshenkilöt: Lassi Myllylä, Kiuruvesi

20. JUHANI AHON REITTI

1. Reitin nimi: Juhani Ahon reitti
2. Tyyppi: PRR
3. Vaativuus (%): I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: A
5. Lähtö- ja päätepaikat: Salahmin ruukinpuisto, Vieremän satama, Mansikkaniemi, Iisalmen satama, Iiranta.
6. Suositeltava melontakalusto: Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus: 35 km
8. Retken pituus: Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta: Koko kesä

10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd.jokamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Pääosin maaseutumainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Salahmin ruukinpuisto, Vieremän kulttuurimäki, Kyrön- niemen hiljaisuuden keskus, Koljonvirta, Iisalmi, Juhani Ahon museo.
14. Reitin teema:	Kulttuuria luonnon helmassa.
15. Melontapalvelut:	Hyvä
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvä
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Reitin varrella paljon kulttuurikohteita jotka reitti linkit- tää. Reitin varrella myös paljon yrityksiä joiden toimin- taa reitti tukee
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Marja-Leena Kemppainen, Vieremä Ilkka Pellikka, Iisalmi

21. IISALMI-KUOPIO REITTI

1. Reitin nimi:	Iisalmi-Kuopio reitti
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (50 % I, 60 % II)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Iisalmi, Lapinlahti, Maaninka, Kuopio.
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	110 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Asuttua ja maaseutumaista ympäristöä.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	
15. Melontapalvelut:	Kohtalaiset
16. Majoituspalvelut:	Kohtalaiset
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Reitti yhdistää Ylä-Savon reitistöt maakunnalliseen reitti- verkostoon. Reitin varrella yrityksiä jotka hyötyvät kehit- tämisestä.
20. Muuta:	Reitti voidaan ohjata Nerkoenniemen Itä- tai länsipuol- elta. valittavasta reitistä riippuen ohituspaikoista 311 ja 312 vain toinen täytyy toteuttaa.
Yhteyshenkilöt:	Seppo Jauhiainen, Kuopio, Juhani Räisänen, Iisalmi

22. RIISTAVEDEN REITTI

1. Reitin nimi:	Riistaveden reitti
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (40% I, 50% II, 10 % III)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	B (Lähes A)
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Kuopio, Siilinjärvi, Lentokenttä, Riistavesi, Vehmersalmi.

6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	120 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu-viikko (päivä)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset
12. Ympäristö:	Osittain selkeästi erämainen ympäristö ja osittain maa-seutumainen ympäristö.
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Reitti on tunnettu upeasta luonnostaan
14. Reitin teema:	Pohjois-Savo pienoiskoossa
15. Melontapalvelut:	Hyvä
16. Majoituspalvelut:	Kohtalainen
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalainen
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Kunnat sitoutuneet reitin kehittämiseen. Yritykset ovat kiinnostuneita kehittämään toimintaansa ja osallistu maan reitistön ylläpitoon. Reitin varrella paljon palveluja, joita yritykset voivat käyttää. Kuopion läheisyyden ja reitin vetovoimais uuden vuoksi reitin käyttöaste tulee todennäköisesti olemaan korkea. Reitti on jo tunnettu
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Seppo Jauhiainen, Kuopio

23. KALAKUKON KIERTO

1. Reitin nimi:	Kalakukon kierto
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II (20% I, 70% II, 10% III)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Rauhalahti, Kuopion satama, Telkkisten lahti
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	50 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko Kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Pääosin asuttu
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Perussuomalainen järvimaisema heti kaupungin läheisyydessä.
14. Reitin teema:	Melonta kaupungin ympäri
15. Melontapalvelut:	Hyvä
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvä
18. Muut toimenpiteet	Metkus-Haminalahdessa (rantautumispaikkan 388 ja 387 välissä Kuopion eteläpuolella) reitti vaatii raivausta läpi melonnan mahdollistamiseksi.
19. Kehittämisen perustelut:	Kuopiossa 50% Pohjois-Savon matkailijoista. Reitin rantautumispaikat palvelevat myös Kuopiolaisia, ja tukevat Kuopion imagoa hyvänä asuinpaikkana. Reitin käyttöaste tulee todennäköisesti olemaan suuri
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Seppo Jauhiainen, Kuopio

24. OSMAJOEN REITTI

1. Reitin nimi:	Osmajoen reitti
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Hanhenkaula, Turjanvirta, Repolahti, Honkapirtti, Huruslahdenpää, Niemi-toimintakeskus.
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	20 km
8. Retken pituus:	Päivä (Viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Asuttu
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin tema:	Varkauden kaupunkikierrros
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvä
18. Muut toimenpiteet	Kuvansinjoen suu Siitinselän puolella vaatii korkean heinikon vuoksi merkitsemisen
19. Kehittämisen perustelut:	Lähes ympyräreitti hyvien palveluiden läheisyydessä Reitti palvelee hyvin sekä matkailua että varkauden asukkaita.
20. Muuta:	Reitille olisi hyvä löytää yksi rantautumispaikka, jossa on tulentekomahdollisuus. Muutoin reitin rantautumispaikoihin ei tarvita tulentekomahdollisuutta reitin kaupunkimaisen luonteen vuoksi sekä siksi, että taajaman lähellä oleviin tieyhteyden päässä oleviin tulipaikkoihin kohdistuu helposti ilkivaltaa. Välttämättä kaikkia rantautumispaikkoja ei tarvitse toteuttaa, alussa voi riittää 2-3 km etäisyys rantautumispaikkojen välille. Kun reitti jatketaan Huruslahden pohjoispäähän saadaan lähes ympyräreitti. Kanoottien siirron loppupäästä alkupäähän voivat tehdä esim. melojat itse mukana kuljetettavilla kanoottipyörillä.

Yhteyshenkilöt:

25. PUURTILANNIEMEN REITTI

1. Reitin nimi:	Puurtilanniemen reitti
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	A
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	I
5. Lähtö- ja päätepiisteet:	Kankunharju, Kommila
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	20 km
8. Retken pituus:	Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huono

12. Ympäristö: Asuttu
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:
14. Reitin teema: Business reitti
15. Melontapalvelut: Hyvä
16. Majoituspalvelut: Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut: Hyvä
18. Muut toimenpiteet
19. Kehittämisen perustelut: Helpot ja palveluvarustukseltaan hyvät reitit sopivat erinomaisesti Varkauden kokouskaupunkiprofilliin. Alueella on useita vuokrattavia tiloja ja saunoja, joita ohjelmapalveluyritykset voivat hyödyntää. Näihin tukeutuen yritysasiakkaille voidaan järjestää muutaman tunnin melontaretkiä. Reitti on erinomaisesti saavutettavissa ja se palvelee myös Varkauden asukkaita.
20. Muuta: Välttämättä kaikkia rantautumispaikkoja ei tarvitse toteuttaa, alussa voi riittää 2-3 km etäisyys rantautumispaikkojen välille.
- Yhteyshenkilöt:

26. SOISALON KIERROS

1. Reitin nimi: Soisalon kierros (Soisalon puolikas)
2. Tyyppi: OTR
3. Vaativuus (%): II (40% I, 40% II, 20% III)
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: B
5. Lähtö- ja päätepaikat: Varkaus, Pykärinkylä, Paukarlahti, Paavalin mökki, Horsmalahti (Leppävirta), Kangaslampi, Heinävesi, Vehmersalmi, Kuopio.
6. Suositeltava melontakalusto: Retkikajakki
7. Reitin pituus: 280 km
8. Retken pituus: Viikko (Viikonloppu)
9. Ajankohta: Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik: Kohtalaiset
12. Ympäristö: Pääosin erämainen ympäristö
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet: Reitti on tunnettu valtakunnallisesti merkittävistä luontokohteistaan
14. Reitin teema: Suomen suurimman saaren kierto halki valtakunnallisesti merkittävien luontokohteiden.
15. Melontapalvelut: Kohtalainen
16. Majoituspalvelut: Kohtalainen
17. Muut kaupalliset palvelut: Kohtalainen
18. Muut toimenpiteet
19. Kehittämisen perustelut: Reitti on jo hyvin tunnettu. Reitillä järjestetään jo retkiä ulkomaalaisille matkailijoille. Reitin varrella on paljon yrityksiä jotka hyötyvät kehittämisestä. Euroopan suurin sisävesisaari. Reitistä voidaan meloa myös pätkiä, se palvelee myös lyhyempiä retkiä.
20. Muuta: Soisalon puolittamisen ohituspaikka on tarpeen, sillä se mahdollistaa sekä eteläisen että pohjoisen Soisalon kierroksen. Tämä lisää erilaisia reittimahdollisuuksia ja reitin käyttöä. Puolikas Soisalo on monelle tavalliselle melojalle jo inhimillinen matka esim. viikossa melottavaksi. Ohituspaikan tekniset ratkaisut on tarpeen selvittää toteutta-

missuunnittelussa. Soisalon kierroksella Etelä-Savon puolella rantautumispaikkaverkosto on kattava, eli reitti on ympärimelottavissa.

Yhteyshenkilöt:

27. LEPPÄVIRRAN PERHEREITTI

1. Reitin nimi:	Leppävirran perhereitti
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepaikat:	Leppävirta
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	30 km
8. Retken pituus:	Viikonloppu (päivä-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Kohtalaiset
12. Ympäristö:	Pääosin asuttu- ja maaseutumainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Kohtalainen
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalainen
18. Muut toimenpiteet:	
19. Kehittämisen perustelut:	Reitti sopii hyvin kahden päivän retkille esim. siten että yöpyminen on Oravikoskella. Myös yhden päivän retkiä voidaan järjestää. Reitti palvelee myös Leppävirran asukkaita. Suojaisa järvinen maasto antaa erinomaiset mahdollisuudet helpon reitin kehittämiseen.
20. Muuta:	Melontayrittäjän tilannen reitin varrella/ läheisyydessä on varmistettava.

Yhteyshenkilöt:

28. KUOPION PERHEREITTI

1. Reitin nimi:	Kuopion perhereitti
2. Tyyppi:	PRR
3. Vaativuus (%):	I
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepaikat:	
6. Suositeltava melontakalusto:	Avokanootti, retkikajakki
7. Reitin pituus:	15 km
8. Retken pituus:	Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Asuttu
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	
15. Melontapalvelut:	Kohtalainen
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Hyvä

18. Muut toimenpiteet
19. Kehittämisen perustelut:

Kuopioon tarvitaan helppo reitti, jota voidaan meloa myös avokanooteilla. Kuopion melontamatkailu keskittyy tällä hetkellä kaupungin Itäpuolelle, joten reitin tarvetta on vielä harkittava.

20. Muuta:
Yhteyshenkilöt:

29. REITTI RORKOLAAKSOON

1. Reitin nimi:
2. Tyyppi:
3. Vaativuus (%):
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:
5. Lähtö- ja päätepiisteet:
6. Suositeltava melontakalusto:
7. Reitin pituus:
8. Retken pituus:
9. Ajankohta:
- 10 Vedenottomahdollisuus:
- 11 Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:
12. Ympäristö:
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:
14. Reitin teema:
15. Melontapalvelut:
16. Majoituspalvelut:
17. Muut kaupalliset palvelut:
18. Muut toimenpiteet
19. Kehittämisen perustelut:

Reitti Rorkolaaksoon
PRR
I
A
Tuusniemi, Tuurantupa
Avokanootti, retkikajakki
5 km
Päivä (viikonloppu-viikko)
Koko kesä.
Huonot.
Asuttu ja maaseutu ympäristö.

Meloen ja kävellen Rotkolaaksoon.
Huono
Kohtalainen
Kohtalainen

20. Muuta:
Yhteyshenkilöt:

Rotkolaakso on tunnettu nähtävyys, jonne on kehitetty retkeilyinfrastruktuuria. Melontareitti mahdollistaa aloittelijoille ja perheillekin sopivat yhden päivän melontapatika yhdistelmäretket Tuusniemeltä Rotkolaaksoon. Tuusniemelle tarvitaan melontayrittäjä Sirkku Kumpulainen, Tuusniemi

30. RUNNI-IISALMI REITTI

1. Reitin nimi:
2. Tyyppi:
3. Vaativuus (%):
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:
5. Lähtö- ja päätepiisteet:
6. Suositeltava melontakalusto:
7. Reitin pituus:
8. Retken pituus:
9. Ajankohta:
- 10 Vedenottomahdollisuus:
- 11 Rantojen käyttömahd.jokamieh.oik:
12. Ympäristö:
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:
14. Reitin teema:
15. Melontapalvelut:
16. Majoituspalvelut:

Runni-Iisalmi reitti
OTR
II
B
Runni, Iisalmi
Retkikajakki
17 km
Päivä (Viikonloppu-viikko)
Koko Kesä
Huonot
Asuttu ja maaseutumainen
Yhdysreitti.
Hyvät
Hyvät

17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset
18. Muut toimenpiteet	
19. Kehittämisen perustelut:	Toimii jatkona Runnin reitille, hyvällä säällä myös vähemmän kokeneet voivat meloa Iisalmelle asti. Tukee alueen yritystoimintaa, lyhyen reitin tuntumassa on peräti kolme melontayritystä
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	Lassi Myllylä, Kiuruvesi, Juhani Räisänen, Iisalmi

31. LENTOKENTTÄ-SIILINJÄRVI

1. Reitin nimi:	Lentokenttä-Siilinjärvi
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepaikat:	Lentokenttä, Siilinjärvi
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	15 km
8. Retken pituus:	Päivä
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:	Huonot
12. Ympäristö:	Pääosin asuttu
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	
14. Reitin teema:	Lentokoneesta meloman.
15. Melontapalvelut:	Hyvät
16. Majoituspalvelut:	Kohtalaiset
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalaiset
18. Muut toimenpiteet	Sekä lentokenttä että Siilinjärven keskusta on syytä linkittää maakunnalliseen reittiverkostoon
19. Kehittämisen perustelut:	
20. Muuta:	
Yhteyshenkilöt:	

32. TERVASALON KIERTO

1. Reitin nimi:	Tervasalon kierto
2. Tyyppi:	OTR
3. Vaativuus (%):	II
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso:	A
5. Lähtö- ja päätepaikat:	Ritoniemi
6. Suositeltava melontakalusto:	Retkikajakki
7. Reitin pituus:	15 km
8. Retken pituus:	Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta:	Koko kesä
10. Vedenottomahdollisuus:	
11. Rantojen käyttömahd. okamieh.oik:	Kohtalaiset
12. Ympäristö:	Pääosin maaseutumainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:	Keski-Kallaveden saaristo ja maatilakulttuuri.
14. Reitin teema:	
15. Melontapalvelut:	Hyvä
16. Majoituspalvelut:	Hyvä
17. Muut kaupalliset palvelut:	Kohtalainen

18. Muut toimenpiteet
19. Kehittämisen perustelut: Matkan varrella lomakylä ja maatilamatkailuyritys.
Reitti vaatii vain kaksi uutta rantautumispaikkaa.
20. Muuta:
Yhteyshenkilöt: Aimo Pekkarinen, Ritoniemen lomakylä

33. JUMINEN-SYVÄRINJOKI

1. Reitin nimi: Juminen-Syvärinjoki
2. Tyyppi: OTR
3. Vaativuus (%): II
4. Rantautumispaikkojen palvelutaso: B
5. Lähtö- ja päätepiisteet: Suuri-Juminen
6. Suositeltava melontakalusto: Avokanootti, Retkikajakki
7. Reitin pituus: 10 km
8. Retken pituus: Päivä (viikonloppu-viikko)
9. Ajankohta: Alkukesä (tarkastettava maastossa)
10. Vedenottomahdollisuus:
11. Rantojen käyttömahd. jokamieh.oik:
12. Ympäristö: Pääosin maaseutumainen
13. Luonnon- ja kulttuurin piirteet:
14. Reitin teema:
15. Melontapalvelut:
16. Majoituspalvelut:
17. Muut kaupalliset palvelut:
18. Muut toimenpiteet
19. Kehittämisen perustelut: Reitin potentiaali on selvittämättä, vaatii mm. koe melonnan normaalivedellä. Reitin heikkoutena voi olla vähävetisyys.
20. Muuta:
Yhteyshenkilöt: Helena Tukiainen, Varpaisjärven kunta

Liite 3: Rantautumispaikkojen lyhenteiden selitykset

U – Uusi rantautumispaikka

Rakennetaan kokonaan vähimmäisvaatimukset täyttävä rantautumispaikka

Toteutettavat rakenteet:

- laavu/kota/grillikatot /ruokailukatos (jokin näistä)
  - halkovaja
  - nuotiokehä
  - käymälä/kompostikäymälä
  - jäteastia (vain maatuvalle jätteelle, omatoimisen jätehuollon periaatetta noudattaen maatumattomat jätteet kuljettaa kävijä itse pois)
  - telttapohja (=ritilä, tarvittaessa)
  - rantautumispaikkamerkki (joka näkyy vesille)
  - nimikyltti
  - kohdeopastaulu
  - melontalaituri/rantautumistukit
  - raivaustyöt (voi tulla kyseeseen joissain paikoissa)
- Toteuttamissuunnittelussa voidaan joidenkin uusien rantautumispaikkojen osalta harkita nuotiopaikan ja halkovajan poisjättämistä (säästösyistä ja ilki-vallan välttämiseksi). Tämä voi tulla erityisesti kyseeseen mikäli paikka sijaitsee taajaman läheisyydessä ja sinne on helppo päästä tietä tai maata pitkin. Erityisesti taajaman läheisyydessä kulkevilla perhereitillä käytäntö voi tulla kyseeseen, mutta jokaisella reitillä on syytä olla ainakin yksi tulentekopaikka. Omatoimireitillä tulentekomahdollisuus voidaan jättää taajaman läheisyydessä pois jos paikan läheisyydessä ja reitillä on muutoin tarpeeksi (vähintään 10 km:n välein) tulipaikalla varustettuja rantautumispaikkoja.

K – Olemassa oleva ja kunnostettava rantautumispaikka

Lähtökohtaisesti rakennetaan vain melontalaituri ja rantautumispaikan opasteet. Muutoin tukeudutaan olevaan varustetasoon. Toteuttamissuunnittelussa voidaan selvittää tarpeita kunnostaa olevia rakenteita.

Toteutettavat rakenteet:

- rantautumispaikkamerkki
  - nimikyltti
  - kohdeopastaulu
  - melontalaituri/rantautumistukit
- K-merkinnöillä tarkoitetaan myös sellaisia rantautumispaikkoja, joita ei vielä ole, mutta jotka tullaan joka tapauksessa rakentamaan (ovat jo saaneet toteuttamispäätöksen ja rahoituksen). Näissä kohteissa K-merkinnällä tarkoitetaan että kohteeseen toteutetaan melontaprojektin puitteissa melontalaituri ja tarvittavat melontaopasteet.

L – Lähtöpaikka

Lähtöpaikoille rakennetaan uusi rantautumispaikkavarustus ilman tulentekomah-

dollisuutta. Paikalla huolehdittava pysäköintimahdollisuudesta ja pysäköintipaikkojen riittävydestä.

Toteutettavat rakenteet:

- ruokailukatos
- käymälä/kompostikäymälä
- jäteastia
- rantautumispaikkamerkki (joka näkyy vesille)
- nimikyltti
- infotaulu
- melontalaituri/rantautumistukit
- raivaustyöt

- Lähtöpaikkoja on syytä olla usein muuallakin kuin reitin alku ja loppupisteissä, sillä näin reitti mahdollistaa eri pituisia retkiä. Perhereitillä lähtöpisteitä voi olla jopa 5 km välein. Lähtöpaikat voivat olla myös sopivien yritysten tai ohituspaikkojen yhteydessä. Usein lähtöpaikkoina on myös satamia. Osa lähtöpaikan rakenteista on usein jo valmiina.

Y – melontaa palvelevan yrityksen (tai yhteisön) rantautumispaikka.

Y-merkintää käytetään silloin kun paikalla on maksullisia palveluja (majoitus-, ravitsemus-, ohjelmapalveluja, leirintäalue, kauppa, maksullinen matkailukohde tms.) Y-merkinnällä oleva paikka ei siten yleensä sovi esim. ilmaiseen telttailuun tai omien ruokien laittoon. Tosin paikasta ja palvelusta riippuen samassa kohteessa voi olla myös normaalit rantautumispaikan palvelut. (Y-kohde jossa on vain maksullisia palveluja merkitään perusrantautumispaikasta eroavalla merkinnällä melontakartoille ja maastoon.)

Rakennetaan vain melontalaituri ja rantautumispaikan opasteet. Yrittäjän kanssa voidaan tarvittaessa sopia muista rakenteista. (Y-kohteiden rakenteiden rahoittaminen melontareittihankkeen varoilla on vielä ratkaisematta.)

Toteutettavat rakenteet:

- rantautumispaikkamerkki
- nimikyltti
- melontalaituri/rantautumistukit

H – Ohituspaikka

Lähtökohtaisesti normaali rantautumispaikkavarustus ja ohitusmahdollisuuden järjestämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Toteutettavat rakenteet:

- laavu/kota/grillikatos /ruokailukatos
- halkovaja
- nuotiokehä
- käymälä/kompostikäymälä
- jäteastia
- telttapohja
- rantautumispaikkamerkki
- nimikyltti

- kohdeopastaulu
- melontalaituri/rantautumistukit molemmin puolin ohituspaikkaa
- raivaustyöt

Lisäksi paikasta riippuen tarvitaan seuraavia rakenteita/toimenpiteitä ohitettavan paikan yli (melontalaitureiden välille):

- viitoitettu ulkoilureitti, jota pitkin kanootti/kajakki saadaan kannettu tai
- kiskot ja niiden päällä kulkeva ”kelkka” kajakin siirtämistä varten.
- kosken ohituspaikalle selkeästi vesiltä havaittavat varoitusmerkit ennen ohitettavaa koskea.

Silloin kun reitin melontaväline on avokanootti tai muovinen retkikajakki (yleensä jokireitti) ohituspaikassa ei välttämättä tarvita melontalaitureita tai rantautumistukit voivat riittää. Sen sijaan kun väline on retkikajakki se vaatii pituutensa ja helpomman särkyvyytensä vuoksi paremman rantautumisjärjestelmän eli usein melontalaiturin.

Tarkennuksia merkintöjen selityksiin

Merkinnät voivat olla myös päällekkäisiä, sillä esim. ohituspaikka voi olla samalla lähtöpaikka. Rantautumispaikkojen taulukossa on annettu osalle kohteista tarkentavia toimenpideohjeita.

Melontalaituri on yleisnimitys melojan rantautumismahdollisuuden luomiseksi. Paikasta riippuen rantautumismahdollisuus voidaan toteuttaa joko erilaisilla melontalaitureilla, rantautumistukeilla tai luonnon ranta voi sellaisenaan olla sopeva rantautumiselle eikä toimenpiteitä tarvita. Tilanne on selvitettävä toteuttamissuunnittelussa.

Ohjelmalveluyrityksiä varten toteutettavat rantautumispaikat

Suunnitelmassa esitettyjen rantautumispaikkavaihtoehtojen lisäksi on olemassa ohjelmalveluja varten toteutettavat rantautumispaikat. Näitä kohteita ei voi ilmaiseksi käyttää, vaan ne täytyy erikseen varata ja vuokrata. Ohjelmalveluyritykset voivat viedä näihin kohteisiin asiakasryhmänsä luottaen, että paikka on vain heidän käyttöönsä varattu. (Tällaisten kohteiden rahoittaminen melontareitihankkeen varoilla on ratkaisematta.)

Käytännössä suunnitelmassa on jo useita valmiita paikkoja (esim. seurakuntien leirikeskukset) joita vuokrataan ja voidaan käyttää vastaavaan tarkoitukseen. Nämä kohteet kuuluvat suunnitelmassa Y-kategoriaan. Uusia rakennettavia ohjelmalveluyritysten rantautumispaikkoja ei suunnitelmaa tehtäessä löytynyt, mutta tarvetta sellaisiin on todennäköisesti mm. Tahkon ja Kuopion alueilla.

Muut merkinnät

Kaava - kaavataso ja -varaus, sekä aiheeseen liittyvät kaavamääräykset

Suojelu – Suojelualue/ -merkintä

Rajoitukset – Kaavojen tai suojelun aiheuttamat rajoitukset

Liite 4: Rantautumispaikkalista

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojaus	rajoitukset	muuta
5	U	Tenhanniemi		Suonenjoki	ei			
6	U	Ärjänsalmi		Suonenjoki	ei			
7	K	Kuivataipaleen museokanava		Suonenjoki	SM/RM	Kaava SM		
8	U	Kilpikoski		Leppävirta				
9	U	Laajalahti		Metsähallitus/Leppävirta		mahd. Natura		
10	U	Sortoniemi		Metsähallitus/Leppävirta				
11	L	Suhkolansalmi		Suonenjoki	ei			
12	U			Suonenjoki				
13	K/L	Soitunlahti		Suonenjoki	LV			
14	L	Sorsakoski		Leppävirta				
15	U	Osmajärvelle 1-2 uutta rantautumispaikkaa		Leppävirta				
21	U	Kimpanlampi		Suonenjoki	ei			
22	U/Y	Myllykoski	Rantautumispaikat kosken ylä- ja alapuolelle. Ohituspaikan tarve selvittävää.	Suonenjoki	ei			Myllykoskella ympärivuotinen reitistöjen risteyspaikka (melonta, vaellus, moottorikelkkareitit)
23	L/K	lisveden venesatama		Suonenjoki	LV			
31	U	Lepola		Keitele				
30	K	Tossavanlahti		Keitele				
32	U	Herransaari		Keitele				
33	Y	Lossisaari		Keitele				
34	K	Hirviniemi		Pielavesi				
35	U			Pielavesi				
36	K	Pielaveden satama		Pielavesi				
37	U	Pielaveden lähireitille tarvitaan 1-3 rantautumispaikkaa		Pielavesi				Pangansalon kierros sellaisenaan liian vaativa perhereitiksi
38	U	Inginsaari		Keitele				
39	K	Hannula		Keitele				
40	U	Honkasaari		Keitele		mahd. lintuvesi		
41	U			Tervo				
42	K	Myös mahdollisesti olevien rakenteiden kunnostusta.		Karttula				
43	L	Niinivedenpää		Vesanto	ei		rajoita toteuttamista	Kunnalla ja Ympäristökeskuksella suunnitteilla rannan ruoppaus, lähtöpaikka syytä toteuttaa sen yhteydessä. Paina vieressä parkkipaikka ja kauppa. Myös mootto- kelkka- ja ulkoilureitti kulkevat paikan kautta.
44	Y	Tulila		Vesanto			ei rajoita toteuttamista	paikalla mm. savusauna, venekatos, kota, iso laituri, uimaranta.
45	K	Laurila		Vesanto			ei rajoita toteuttamista	
46	L	Vesanto		Vesanto			ei rajoita toteuttamista	paikalla on grillikatos, vesipiste, venelaituri, uimaranta, WC, uimakokopit.
47	K	Patovesi		Vesanto			ei rajoita toteuttamista	paikalla uimalaituri, grillikatos, puucee
48	U	Manginniemi		Tervo/Metsähallitus			Lintuvesi	
49	L	Tervo		Tervo				
50	U	Hyvölä		Tervo				Kunta rakentaa paikan joka tapauksessa
51	K	Pukkilansalmi		Tervo				
52	L	Keiteleen satama		Keitele				
53	U/L	Kolikkoinmäen ranta		Suonenjoki	LV			
54	Y	Nilakan pirtit		Pielavesi				
55	Y	Laaja		Tervo				paikalla mm. uimaranta, savusauna, kota
60	U	Pöntönpää		Karttula				

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojelu	rajoitukset	muuta
61	U	Kuttajärvi		Karttula				
62	L	Syvänniemi		Karttula				
63	L	Karttula		Karttula				
70	L	Koskelo		Suonenjoki	ei	mahd. natura		
71	U	Pohjois-Konnevesi		Rautalampi				rantaautumispaikka saareen
72	U	Niinivesi		Rautalampi				
73	U	Hämeenniemi		Rautalampi		mahd. natura		
74	K			Rautalampi				Jos oleva paikka rakennetaan melontalaituri tai tarvittaessa rakennetaan uusi rantaautumispaikka.
75	H	Konnekoski	Ohituspaikka + kosken ylä- ja alapuolelle rantaautumispaikat	Rautalampi		mahd. Natura		Myös koski voi vaatia toimenpiteitä, kuten perkaamista.
77	K	Etelä-Konnevesi	Myös mahdollinen olevien rakenteiden kunnostustarve.	Rautalampi		Natura		
78	L	Rautalampi		Rautalampi				
76	K	Kierimän kanava		Rautalampi				
79	K	Kerkonkoski		Rautalampi				
80	K	Kalajanvuori		Rautalampi		Natura		Kalajanvuorella on patikointimahdollisuudet, rantaautumispaikoilla kytkettävä nämä melontareitistöön.
81	K	Rajasaari						
82	K	Peurasaari						
90	L			Rautalampi				
91	Y/L	Sahala		Rautalampi				
100	Y/L	Syvärinpää, Kaunisranta		Varpaisjärvi		Syvärin vahvistettavalla rantayleiskaava-alueella, ei vielä kaavamerkintää		Kaunisrannan lomamökkit. Vieranvenesatamahanke suunnitteilla.
101	L	Urimolahti		Varpaisjärvi		Syvärin kaava ei vielä vahvistettu, (LV-alue)		Kyläläisten uima- ja veneranta
102	U	Karsanlahti		Varpaisjärvi		Syvärin vahvistettavalla rantayleiskaava-alueella		Kyläläisten uimaranta
103	L	Tahko 1		Nilsjä	Asemakaava, LV	ei		
104	L	Tahko 2		Nilsjä	Asemakaava, LV	ei		
105	U	Aholansaari		Nilsjä	Osayleiskaava, LV	ei		Teemana: Paavo Ruotsalainen, herännäisyys
106	U	Nilsjän edusta		Nilsjä	Osayleiskaava, VR tai rantaautumispaikka	ei		Kaupungin saaria
107	L	Nilsjä		Nilsjä	Asemakaava, LV	ei		Oleva satama
108	H/L	Lastukoski	Kosken yläpuolelle melontalaituri vanhan rantaautumispaikan yhteyteen ja alapuolelle uusi rantaautumispaikka. Paikka myös mahdollinen lähtöpaikka.	Nilsjä	Osayleiskaava, LV, alapuolella VR	ei		Pisan nähtävyyks muutaman kilometrin patikoinnin päässä.
110	U	Vuotjärven saaristo		Nilsjä/Juankoski	Osayleiskaava, VR tai rantaautumispaikka	ei		Petäjäsaari mahdollinen
111	L	Juankoski						Pikoniemi/Niskakoski tarkistettava
112	H	Karjalankoski	Rantaautumispaikka kosken ylä- ja alapuolelle	Juankoski				
113	L	Muuruvesi		Juankoski				
114	L	Akonpohja		Juankoski				Yhteys maakannaksen yli Kaavin-Juojärven vesistöön.
130	U			Nilsjä				
140	L			Kaavi		mahd. Natura		
141	K		Olevan paikan tarkistaminen, todennäköisesti ei vaadi toimenpiteitä	Kaavi				
142	Y		Olevan paikan tarkistaminen, todennäköisesti ei vaadi toimenpiteitä	Kaavi				

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojelu	rajoitukset	muuta
143	K		Olevan paikan tarkistaminen, todennäköisesti ei vaadi toimenpiteitä	Kaavi				
144	U			Kaavi				Paikka varattu rantaosayleiskaavassa
145	U			Kaavi				Paikka varattu rantaosayleiskaavassa
146	U			Kaavi				Paikka varattu rantaosayleiskaavassa
147	U			Kaavi				Paikka varattu rantaosayleiskaavassa
148	U			Kaavi				Paikka varattu rantaosayleiskaavassa
149	H/L		Ohitusmahdollisuuden järjestäminen. melontalaiturit molemmin puolin.	Kaavi				
160	K/L			Kaavi				
161	K	Kaavinkoski		Kaavi				
162	U			Kaavi				
163	U	Talliniemi		Kaavi				
164	U	Matosaari		Kaavi				
165	U			Kaavi				
166	K			Kaavi				
170	U	Kaavinjärven Metsä-natura		T		uusniemi / Natura		Vanhon metsien suojeluluevaraus Rakentaminen epävarmaa
171	U			Kaavi				
172	K/L	Kaavi 1		Kaavi				
173	K	Kaavi 2	Melontalaituri	Kaavi				
174	U			Kaavi				
175	U	Kotalahti		Tuusniemi		RSO		
176	U	Ohtaansalmi		Tuusniemi				
177	U	Susisaari		Tuusniemi				
178	K	Tuusniemen satama	Melontalaituri	Tuusniemi				
179	U	Kojaniemi		Tuusniemi		mahd. Natura		
180	L	Akonpohja		Kaavi				Yliitys Akonpohjaan
181	L			Tuusniemi				
191	K	Pahkasalo		Tuusniemi				
192	L	Tuusniemi		Tuusniemi				
200	H/L	Atron voimalaitos ja Karsanlahti	Molemmin puolin voimalaitosta melontalaiturit ja tarvittaessa rantautumispaikka. Lisäksi voidaan tarvita lähtöpaikka Karsanlahteen.	Varpaisjärvi	Syvärin osayleiskaava			
201	Y	Ratsu- ja lomahovi	Varmistettava yrityksetä	Varpaisjärvi				
202	U	Limaniemi		Varpaisjärvi		Perinnemaisemakohde		
203	H	Itäkoski	Molemmin puolin voimalaitosta melontalaiturit ja tarvittaessa rantautumispaikka.	Varpaisjärvi				
204	U	Sälevä		Sonkajärvi				
205	Y/L	Koirakosken Savottakämpä	Kosken (sillan) ylä- ja alapuolelle tarvitaan melontalaituri.	Sonkajärvi				Paikalla myös leirintäalue

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojaelu	rajoitukset	muuta
206	K	Korpjärven sillankorva	Varustus tarkistettava	Varpaisjärvi				
210	U	Uuranholi		Sonkajärvi		Seutukaavan suojelualue / Natura		harkittava tarvitaanko
211	K	Haajaisten järvi		Sonkajärvi				
212	L	Haajaisten salmi		Sonkajärvi				
213	H/L	Jyrkkä	Melontalaiturit kosken ylä- ja alapuolelle.	Sonkajärvi				
214	K	Kiltuanjärvi		Sonkajärvi				
215	Y	Jyrkkäkosken ruukki		Sonkajärvi				
216	K	Haapakoski		Sonkajärvi				
217	U	Päsmärinkoski	Mahdollisesti tarvitaan myös ohituspaikka	Sonkajärvi				
218	K	Mäkäräkoski	Mahdollisesti tarvitaan myös ohituspaikka	Sonkajärvi				
219	U	Aittokoski	Mahdollisesti tarvitaan myös ohituspaikka	Sonkajärvi				
230	L	Pappilan venesatama		Sonkajärvi				
231	K	Lehnilahden kota		Sonkajärvi				
232	K	Aittokosken kota		Sonkajärvi				
233	K	Aittokosken kylä		Sonkajärvi				
234	Y/L	Savonvirta	Myös tarve ohituspaikalle selvitetään.	Sonkajärvi				leirintäalue + koski
235	L	Mansikkavirta		Sonkajärvi				Koulu
240	Y/L	Madelsalmi		lialmi				Kauppa
241	H/L	Pitkähäkosken silta		lialmi				Harkittava kiskoja padon yli
242	U			lialmi				Sonkajärven ja Pitkähäkosken välille tarvitaan yksi varsinainen rantautumipaikka mahdollistamaan omatoimisen yöpymisen.
243	K	Pitkähäkosken	lialmen retkisatama-erityiskalastus hankkeen kohde	lialmi				
244	Y/L	Koukonjoen leiri	lialmen retkisatama-kurssikeskus hankkeen kohde	lialmi				
245	K	Tikankoski	lialmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
246	K	Saunaniemi	lialmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				Rantautumipaikasta lähteen monipuolinen ulkoilu-reittiverkosto
247	K	Kilpivirta	lialmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
248	K	Laukkusaari	lialmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
249	K	Satama	lialmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
260	L	Sulkavanjärvi		Kiuruvesi				
261	K	Sulkavanjärven laavu		Kiuruvesi				
262	U			Kiuruvesi				
263	H/L			Kiuruvesi				
264	H/L			Kiuruvesi				
265	K			Kiuruvesi				
266	U			Kiuruvesi				
267	U			Kiuruvesi				
268	L	Kiuruveden vierasvenesatama		Kiuruvesi				

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojelu	rajoitukset	muuta
269	Y	Saviranta		Kiuruvesi				
270	Y	Hingunniemen ratsastusopisto		Kiuruvesi				
271	Y	Honkaniemi		Kiuruvesi				
272	K	Honkaniemen retkisatama						
			lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	Kiuruvesi				Rakennetaan kesällä 2003
273	H/L			Kiuruvesi				
274	K	Lapinsalmen retkisatama						
			lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	Kiuruvesi				Rakennetaan kesällä 2003
275	Y/L	Runninlomakylä	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
290	L	Salahmin ruukinpuisto		Vieremä				
291	U	Mesilä		Vieremä				
292	L	Vieremän satama		Vieremä				Myös kodan rakentamista harkittava. Lepokatin yrittäjä mukana.
293	Y	Kyrönniemen hiljaisuuden keskus		Vieremä				
294	K	Liistelampi		Vieremä				
295	Y	lisaari		lialmi				Seurakunnan leirikeskus, monipuoliset palvelut. vuokrataan tilauksesta.
296	K	Kyhjösaari	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
297	K/L	liranta	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
298	Y/L	Mansikkaniemi		lialmi		mahd. Natura		Koljonvirran leirintäalue. Historiapolku. Retkeilyreitistön lähtöpiste. Juhani Ahon museo. lialmen vanha kirkko
299	K	Kirkkonranta	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
300	K	Pänninsaari	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
301	U			Vieremä				Lisäämällä yhden rantautumispaikan Liistelammen ja liran välille saadaan reitistä myös perhereitti.
310	U			lialmi				
311	U	Koikansaari		lialmi				311 ja 312 ovat vaihtoehtoisia.
312	H	Nerkoon kanava	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	Lapinlahti				Selvitettävä tarvitaanko ohitusmahdollisuutta, onko kanava melottavissa.
313	K	Paasisaari	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	Lapinlahti				
314	L	Lapinlahti	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	Lapinlahti				
315	U			Lapinlahti				Tarve epävarma.
316	K			Lapinlahti				
317	U	Ukonniemi		Maaninka				
318	K			Lapinlahti				
319	Y	Havukkaniemen maatilamatkailu		Lapinlahti				
320	U	Ahkionlahti		Maaninka				
321	U	Tuovilanlahti		Maaninka				3 km:n kävely Suomen suurimmalle putoukselle.
322	K	Keskisaaren syvälahti		Maaninka				
323	L	Maaningan venesatama		Maaninka				
324	U	Sinikivi		Maaninka				
325	U	Väänälänranta		Siilinjärvi				
326	U	Petynsaari		Siilinjärvi				Paikalle suunnitteilla mm. autiotupa

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojelu	rajoitukset	muuta
327	U	Läpisaari		Kuopio				
328	K	Kehvonsalo		Siilinjärvi				
329	U	Ilvessaari		Kuopio				
330	K	Vuorela		Kuopio				
331	K	Rantatoivala		Kuopio				
332	K	Karhonsaari		Kuopio				
333	L	Maljalahti		Kuopio				
340	U	Purtosaari		Kuopio				
341	U	Kannassaari		Kuopio				
342	L	Melalahti		Kuopio				
343	U	Savuniemi		Kuopio		Valkoselkätikan suojelualue / Natura.		Rakentaminen epävarmaa
344	U	Kipansalo	Harkittava myös saunan rakentamista	Kuopio				
345	U	Summan lampi		Tuusniemi				
346	U	Hiisiniemi		Vehmersalmi				
347	U	Otrasaari		Vehmersalmi				
348	K	Metsärajo		Vehmersalmi		Natura		
349	K	Luuniemi		Vehmersalmi		Natura		
350	L	Vehmerin ranta		Vehmersalmi				
351	U	Huosiaissaari		Vehmersalmi				
352	Y	Ritoniemen lomakylä		Vehmersalmi				Paikalla toimii Kallavesi-Team
353	U	Iivarinsalo		Kuopio		Natura		
354	K	Hietasalo		Kuopio				
355	U	Vuorisalo		Kuopio				
356	U	Vuorisalo		Kuopio				
357	U	Keskikallavesi		Kuopio		Natura		
358	U	Keskikallavesi		Kuopio		Natura		
359	U	Keskikallavesi		Kuopio		Natura		
360	U	Keskikallavesi		Kuopio		Natura		
361	U	Keskikallavesi		Kuopio		Natura		
362	U	Keskikallavesi		Kuopio		mahd. Natura		
363	U	Pitkälähti		Kuopio				
364	K	Pieni-Telkko		Kuopio				
365	U	Sikoniemi		Kuopio				
366	Y	Jännevirran kaupanranta		Kuopio				Kauppa aina auki.
367	U	Honkasaari		Kuopio				
368	U	Koivusaari		Kuopio				
380	U	Pölkö		Kuopio				
381	U	Nummisaari		Kuopio				
382	U	Lukastensalo		Kuopio				
383	K	Selkähavukka		Kuopio		mahd. RSO		
384	K	Kirvessaari		Kuopio				
385	Y	Koivumäen kartano		Kuopio				
386	U	Vanuvuori	Pelkkä kanoottilauturijosta merkitty reitti näköalapaikalle.	Kuopio		Narutr		Vanuvuorella näköalapaikka.
387	H	Liukko		Kuopio				
388	K	Lahdenpohja		Kuopio		mahd. natura		
389	U	Salonpää/Jänissaari		Kuopio				Rantautuminen länsipuolelta tai molemmin puolin saarta.
390	K	Pilppa		Kuopio		Natura		
391	K	Teuva		Kuopio		Natura		
392	K	Kajjansaari		Kuopio				Rantautuminen länsipuolelta tai molemmin puolin saarta.

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojelu	rajoitukset	muuta
393	U	Haapaniemi		Kuopio				
396	U	Ahonsaari		Kuopio				
397	L	Telkkisten lahti		Kuopio				
398	U	Pöyhönsaari - Kaliosaaret - Lokkisaari	Uusi rantautumispaikka johon näistä saarista	Kuopio				
420	L	Kuvansinjoki		Varkaus				Paikkaa ei välttämättä tarvita
421	K/L			Varkaus		Natura		Oleva uimaranta
422	K/L	Hanhenkaula		Varkaus		Natura		Oleva uimaranta.
423	K/L	Turjanvirta		Varkaus				Oleva uimaranta.
424	U/L	Repolantie		Varkaus		Natura		Paikkaa ei välttämättä tarvita.
425	Y/L	Honkapirtti		Varkaus				
426	U	Huruslahden pohjoispään ja Kuivasinjoen välille tarvitaan 1-2 rantautumispaikkaa.		Varkaus				
427	L	Huruslahdenpää		Varkaus				
428	K/L	Niemi – toimintakeskus		Varkaus				
441	U	Piensaari		Varkaus				
442	U	Kopolanniemi		Varkaus				
443	U	Rengaskallio		Varkaus				
444	U	Lapinniemi		Varkaus				
445	K	Pursiseuran maja.		Varkaus				Mahdollinen pelkästään yrityksille varattava paikka
446	U	Sinikonniemi		Varkaus				
447	Y	Postiliiton maja		Varkaus				Vuokrataan muidenkin käyttöön
448	Y	Kuntoranta		Varkaus				
449	Y	Seurankunnan kota		Varkaus				
450	K/L	Kankunharju		Varkaus				Oleva uimaranta
451	K/L	Kommila		Varkaus				Oleva uimaranta
460	K	Taipaleen uimaranta		Varkaus				Oleva uimaranta.
461	Y	Taipaleen leirintäalue		Varkaus				
462	L	Taipaleen vieranvenesatama		Varkaus				
463	K	Hirvisaari		Leppävirta				
464	L	Oravikoski		Leppävirta				
465	U	Hietasalo		Leppävirta				
466	K			Leppävirta				
467	L	Horsmalahti		Leppävirta				
468	U	Kolarinsaari		Leppävirta				
469	K	Paimensaari		Vehmersalmi		mahd. Natura		
470	K	Kohmansalo		Leppävirta				
471	Y	Niemilomat						
472	Y/L	Konnus		Leppävirta				
473	U	Riutanlahti		Leppävirta				
474	L	Paalin mökki		Leppävirta				
475	L	Paukarlahti		Leppävirta				
476	L	Pykärinkylä		Leppävirta				
477	Y	Juonilahti		Vehmersalmi				
478	K	Kontiosaari	myös rakenteiden kunnostusta	Kangaslampi				
479	K	Kaidansaari		Leppävirta				
480	K			Vehmersalmi		Natura		
481	K	Pitkälähti		Vehmersalmi				
482	H	Vetotaipale		Leppävirta				n. 300 m pitkä kannas
483	L			Leppävirta				
484	K			Vehmersalmi		mahd. Natura		
485	Y			Kangaslampi				Majoitusta

Nro	koodi	nimi	toimenpide	vastuutaho	kaava	suojelu	rajoitukset	muuta
486	K			Kangaslampi				Kehittämistarve selvitetty tarkemmin. lomakylä
487	Y			Kangaslampi				
488	L			Kangaslampi				
489	U			Kangaslampi				Paikan tarve harkittava tarkemmin. Paikan tarve harkittava tarkemmin. Paikan tarve harkittava tarkemmin.
490	U			Kangaslampi				
491	U			Kangaslampi				
492	U			Kangaslampi				
500	U			Leppävirta				
501	U			Leppävirta				
502	U			Leppävirta				
503	L			Leppävirta				
520	U	Laivonsaari		Kuopio		RSO-varaus/Natura		
521	K	Niuvanranta		Kuopio				
530	Y	Pajulahti (Tuurantupa)						
			Melontalaituri	Tuusniemi				
531	L			Tuusniemi				
540	K	Vätjänsaari	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
541	K	Kumpusaari	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi				
542	U	Kuosmansaari	lisalmen retkisatama-hankkeen kohde	lialmi		mahd. Natura		
560	L	Lentokenttä		Siilinjärvi				
561	L	Siilinlahti		Siilinjärvi				
562	U	Valtion saari		Siilinjärvi		Metsähallituksen oma päätös		rakentaminen ei varmaa
563	U			Siilinjärvi				Tarve selvitetty
410	U	Itä-Tervasalo		Vehmersalmi				
411	U	Länsi-Tervasalo		Vehmersalmi				
570	U/L	Suuri-Jumina		Varpaisjärvi				Rantautumispaikan sijainti vielä varmistettava
571	Y	Pieni-Jumina	varmistettava yritykseltä	Varpaisjärvi				Järvenpää, villisikatarha, järvien kunnostushanke meneillään, palvelisi alueen yrityksiä

Liite 5: Rantautumispaikan rakentamiskustannukset

	Euro-ka	Euro-min	Euro-max	U-kohde	U-min	U-max	K-kohde	K-min	K-max	L-kohde	H-kohde	Y-kohde
LAAYU	2 857	2 521	3 025	X								X
KOTA	6 387	5 882	6 723			x						
GRILLIKATOS	3 193	3 025	3 361									
RUOKAILUKATOS	1 008	840	1 008		x					X		
HALKOVAJA	1 008	672	1 008	X	x	x						X
NUOTIOKEHÄ	588	303	840	X	x	x						X
KÄYMÄLÄ	1 176	672	1 345		x							
KOMPOSTIKÄYMÄLÄ	2 185	1 849	2 185	X		x				X		X
JÄTEASTIA	168	168								X		
KOMPOSTORI	504	504		X	x	x				X		X
TELTTAPOHJAT	168	168	504	X		x						X
RANTAUTUMISPAIKKAMERKKI	84	84		X	x	x	X	x	x	X	X	X
NIMIKYLTI	168	168		X	x	x	X	x	x	X	X	X
KOHDEPASTAULU	504	420	504	X	x	x	X	x	x	X	X	
INFOTAULU	504	504										X
LAITURI	2 521	840	2 857				x			x		
MELONTALAITURI	840	504		X			X			X	XX	X
RANTAUTUMISTUKIT (melojille)	336	336					x			x		
RAIVAUSTYÖT	336	672		X		x						X
OHITUSPOLUN VIITOITUKSET	500	500										X
YHTEENSÄ euro					9244		1597		5966	10584	1092	
minimitoteutuksen hinta					4000			1 008				
maksimitoteutuksen hinta						16050			3613			

Kustantustiedot kerätty seuraavista lähteistä:

Puula-Kyyveden melontareittien kehittämissuunnitelma 1999

Norppareitti rantautumispaikkaverkoston kehittämissuunnitelma 2000

Iijoen vesiretkeilyreitti 1996

Oulunjoen veneilyn rakentaiden ja palvelujen toteuttamissuunnitelma 1997

Iisalmen reitin retkisatamat, 2000

Liite 6: Ohjeita rantautumispaikkojen yksityiskohtaiseen suunnitteluun

Rantautumispaikan sijainnin valinnassa otetaan huomioon seuraavat seikat:

- Maanomistusolot ja kaavoitus
  - Pysyvät ratkaisut paikan käyttöoikeudessa
- Sijainti ja turvallisuus
  - rantautumispaikkojen tarkoituksenmukainen tiheys
  - paikkoja ennen suuren selän ylitystä
  - mahdollisuus rantautua paikkaan huonossa kelissä (huomioidaan vallitseva tuulen suunta, aallokolla ja ristiaallokolla alttiit paikat)
  - paikka on helposti vesiltä havaittavissa
- Paikka viihtyisyys
  - maisemiltaan kaunis
  - avautuu ilta- ja /tai aamuaurinkoon
  - puusto ei varjosta liikaa,
  - kuiva maaperä,
  - vähän itikoita,
  - rauhallinen.
- Rantautumispaikkatiheys
  - Pitkillä omatoimireiteillä maksimissaan n. 10 km:n välein
  - Perhereiteillä maksimissaan n. 5 km välein
  - Korkeamman käyttöasteen alueilla rantautumispaikkoja rakennetaan mieluummin tiheämmin kuin mitoitettuja paikat suurelle joukolle. Ylirakentamista kuitenkin varotaan, verkostoa voidaan täydentää kysynnän lisääntyessä.
- Rannan syvyys
  - Tarvittava syvyys riippuu siitä palveleeko paikka vain melojia vai myös veneilijöitä
  - Jos paikka ei ole saavutettavissa teitse, tulee rantautumispaikalle tai sen läheisyyteen päästä 1,5 m syvyydessä kulkevalla huoltoaluksella
- Rantautumispaikkojen sijoittelussa suositaan vanhoja jokamiehenoikeudella perinteisesti käytettyjä paikkoja.
- Rantautumispaikkojen talvikäyttö moottorikelkkailun ja hiihdon tukikohtina huomioidaan (sekä sen edistäminen että mahdollinen välttäminen esim. norppa-alueilla)
- Ilkivalta ja polttopuiden varastaminen huomioidaan
  - Rantautumispaikkaan kohdistuvan ilkivallan määrä on suoraan verrannollinen siihen kuinka lähelle paikkaa autolla pääsee tai kuinka lähellä taajamaa paikka sijaitsee
  - Polttopuiden varastaminen on sitä yleisempää mitä enemmän mökkejä paikan ympäristössä on
- Vältetään luonnolle aiheutuvaa haittaa
  - Rantautumispaikoiksi vältetään ottamasta liian pieniä ja karuja saaria tai niemiä kulumisen ehkäisemiseksi

- Huomioidaan rantautumispaikan rakentamisesta ja käytöstä luonnolle mahdollisesti aiheutuva häiriö ja haitta.
- Otetaan huomioon Natura 2000 alueet, suojeleohjelmien kohteet, kulttuurihistorialliset kohteet, perinnebiotoopit ja esihistorialliset sekä historialliset suojelukohteet ja vältetään suojelun perusteena oleville arvoille aiheutuvaa haittaa.

Ylläolevan listan lähteet: (Ryhänen 1999: 27-30, 36-38) (Siivonen, 2000) (Kaipainen, 2002)

Rantautumispaikan rakenteet

Telttapaikat

- 3-5 kpl 4*4m telttapaikkoja, vähintään 4 m päässä toisistaan
- tasaiset luonnon telttapaikat tai puiset alustat
- telttailualueelta raivataan tarvittaessa metsää

Kompostikäymälä, vähintään 50 m päähän vesirajasta.

- sijoitetaan mahdollisimman lähelle paikkaa johon huoltoaluksella pääsee

Rakennettu nuotiosija (ja keittotanko)

- Lähtökohtaisesti kaikkiin rantautumispaikkoihin. Perhereiteillä osalla matkailukeskusten tai taajamien läheisillä paikoilla periaatteeseen voidaan tehdä poikkeuksia.

Puuvaja (ja pilkkomisvälineet)

- Tulisi sijoittaa mahdollisimman lähelle paikkaa johon huoltoaluksella pääsee

Jätteenkeräyspiste maatuvalle jätteelle

- Lähtökohtaisesti vain kompostoitava jäte kerätään, muutoin omatoimisen jäte-huollon periaate

Hirsipenkki (4-6 kulmainen) tai pöytä-penkki yhdistelmä

Melojille soveltuva laitur, sopiva luonnonranta tai muu rantautumismahdollisuus

Rannalla tilaa ja/tai puut kajakkien ja kanoottien vetämistä ja säilyttämistä varten

Sääkatos tai laavu

- Rakenteissa noudatetaan paikallista "eräarkkitehtuuria"

Rantautumispaikka mitoitetaan n. 15 hengelle

- Yhdellä paikalla lähtökohtaisesti yksi tulisija ja yksi laavu tai katos

Rantautumispaikoille merkiksi "Saarijärven mallin" mukainen keltainen kanootti, joka on vesiltä helposti tunnistettavissa.

Ylläolevan listan lähteet: (Ryhänen 1999: 27-30, 36-38) (Siivonen, 2000) (Kaipainen, 2002)

Muut toimenpiteet

Rantautumispaikoille on esitetty rakennettavaksi myös saunoja. Saunan rakentaminen voi tulla yksittäistapauksissa kyseeseen, mutta pääsääntöisesti saunojen on suositeltavaa olla vuokrattavaia. Näin luodaan myös paikallisille yrittäjille tulonlähteitä.

Useat rantautumispaikat ovat jo kuntien maalla, jolloin käyttöoikeutta ei tarvitse erikseen hankkia. Silloin kun paikat sijaitsevat yksityismailla rantautumispaikkojen käyttöoikeuden hankkimisessa noudatetaan v. 2002 hyväksyttyä MTK:n, Suomen Ladun, Suomen Kuntaliiton ja SLC:n periaatesopimusta. Ulkoilulain mukaisesti rantautumispaikkojen toteuttamisessa noudatetaan ulkoilureittien toteuttamisperiaatteita. Lähtökohtana pidetään 30-vuotisia (kirjattavia) käyttöoikeussopimuksia tai käyttöoikeuden hankkimista ulkoilureittitoimituksella.

Rantautumispaikkavarustuksen suunnittelu Metsähallituksen maille

Seuraavat asiat on huomioitava:

- Alueesta tehdään kokonaissuunnitelma, jossa huomioidaan tämänhetkinen käyttöpaine ja arvioidaan tulevaisuuden käyttö.
- Kartoitetaan jo olemassa olevat palvelut, joita suunnitelmassa täydennetään.
- Taukopaikat suunnitellaan vanhastaan käytetyille/hyviksi havaituille paikoille.
- Suunnitelluille taukopaikoille tehdään luontokartoitus, jossa selvitetään alueen luonnolle mahdollisesti aiheutuva häiriö.
- Taukopaikan rakenteet suunnitellaan Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti maisemaan sopiviksi (Metsähallituksen luontorakentamisen periaatteet ja rakennepiirustuskokoelma)
- Suunnitelman tulee sisältää myös taukopaikkojen tulevan huollon suunnittelun. (Kuka huoltaa ja miten? Metsähallituksen nykyresursseilla ei ole mahdollista toteuttaa huoltoa, vaan huollosta on sovittava jonkin muun tahon kanssa.)
- Taukopaikkaa suunniteltaessa otetaan huomioon huollon järkevä järjestäminen.
- Metsähallituksen edustaja käy paikanpäällä hyväksymässä suunnitelman. (Pyykönen, 2002)

Liite 7: Jakelukanavat ja koulutus

Matkailutuotteiden jakelukanavat

Ennen kuin yritykset lähtevät aktiivisesti toimimaan, on tunnettava markkinat ja potentiaaliset asiakasryhmät sekä kartoitettava kullekin asiakasryhmälle soveltuva jakelutie. Yrityshaastattelusta kävi ilmi, että erilaisten jakeluteiden tunnettuus ja hyödyntäminen on suppeaa. Suoramyyntin (puhelinmyynti, saapuvat tarjouspyynnöt jne.) osuus oli 51,7 % tärkeimmän jakelukanavan kohdalla. Tästä osoituksena on myös se, että ulkomaalaisten osuus yritysten asiakasmääristä on edelleenkin vähäinen.

Pohjois-Savossa toimii kolme alueellista matkailuorganisaatiota, Kuopion Matkailupalvelu Oy, Savon Matkailu ja Ylä-Savon Matkailu ry, kaikkien niiden tärkeimpiä tehtäviä on huolehtia alueensa kokonaismarkkinoinnista, matkailuimagon luomisesta, matkailuneuvonnasta ja sidosryhmäyhteistyöstä. Varkauden seudulla vastaavat tehtävät on keskitetty Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskukseen. Varsinaisia matkailutuotteiden myyntipalveluja maakunnassa tarjoaa aluevaraamo Tahkovahti, Nilsiässä, sekä sen tytäryhtiö Travel House Finland. Yhtiön tehtävänä on myydä koko Pohjois-Savon alueen matkailutuotteita ja -palveluja paketoituna tuotekokonaisuuksina valikoiduille kohderyhmille niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Haastattelututkimuksessa kysyttäessä tuotteiden tärkeintä jakelukanavaa tuli ilmi, että matkailupalvelujen myynti tapahtuu matkailuyritysten omien toimenpiteiden kautta suoramyyntinä (51,7%) tai sähköisiä kanavia, kuten internet ja e-kauppa, käyttäen (13,8%). Toiseksi tärkeintä jakelukanavaa kysyttäessä samat jakelutiet edelleenkin nousivat esiin. Ketjuihin kuuluvilla hotelleilla on myynnin tukena ketjun omat markkinointi- ja myyntitoimenpiteet, useilla näistä hotelleista on myös myytäviä tuotepaketteja, joissa osana on usein jokin ohjelmapalvelu.

Melontahankkeen koulutus

Hankkeen jatkossa on Pohjois-Savossa myös syytä panostaa melontaohjaajien koulutukseen. Toistaiseksi melontavarusteiden vuokraajilta ja retkien ohjaajilta ei vaadita koulutusta. Merenkulkulaitoksella ja Suomen kanoottiliitoilla on kuitenkin ohjeistus ja koulutusjärjestelmä, jonka mukainen pätevyys tullaan todennäköisesti lähivuosina vaatimaan mm. vakuutusyhtiöiden toimesta.

Turvallisuuskoulutuksen lisäksi maakunnassa tulee jossain vaiheessa tarpeelliseksi myös palvelukoulutus, joka koskee myös mm. majoitus- ja ravitsemusyrittäjiä. Näille tahoille on kerrottava melojien tarpeista esim. yöpymispaikan suhteen (varusteiden säilytys, kuivatus jne.).

Koulutus- ja markkinointivaiheessa on otettava huomioon myös nouseva soutumatkailu, sillä melontareitit ja rantautumispaikat soveltuvat sellaisenaan soutu- matkailun käyttöön.

Tiedottaminen

Tiedottamista melontamatkailusta on lisättävä erityisesti rannoilla sijaitseville yrittäjille mutta myös matkailun markkinoijille, myyjille sekä kuntien virkamiehille. Melonnan kehittäminen vaatii monialaista toimintaa ja tällä hetkellä tietopuutteet melonnasta ovat eri toimijoiden keskuudessa suuria. Lisäksi tarvitaan melontamatkailun imagon parantamista.

Liite 8: Aihepiiriin liittyviä hankkeita

- Pohjois-Savo on osa The Thousand Lakes hanketta, joka on Suomen kaikkien aikojen suurin matkailuprojekti. Projekti tähtää kansainvälisen matkailun lisääntymiseen Järvi-Suomessa. Projektissa on kolme osiota: 1) IT-osio, joka on työkalu, joka palvelee yrityksiä myynnissä ja markkinoinnissa, 2) Koulutusosio, 3) Partnerihaku, jossa tuodaan Keski-Eurooppalainen ja Suomalainen yrittäjä yhteen, jolloin yritykset solmivat kumppanuussuhteen.
- VIA SAVONIA –matkailun kehittämishankkeen teemana on laatua ja osaamista matkailuun. Hankkeeseen kuuluu tuotetestausta ja koulutusta yrittäjien tarpeisiin. hanke toimii Ylä-Savossa vuosina 2003-2006.
- Tour Kluster –hanke toimii koko Pohjois-Savossa. hankkeessa on kyse matkailun vientituotteiden jakelukanavien kehittämisestä. Hanke loppuu 5/2003.
- Perinnevaellus –hanke edistää kulttuurimatkailua Pohjois-Savossa. hanke loppuu 5/2004.
- Travelpark on matkailun yrityshautomo Pohjois-Savossa. hanke loppuu 7/2004.
- Sisä-Savo-Keitele-Pielavesi –on matkailun verkostoitumis ja laadun kehittämishanke. Järvimatkailun kehittäminen. Hanke toimii Sisä-Savossa ja osittain Ylä-Savossa.
- Pohjoisen Keski-Suomen järvimatkailun (Päijänne Keitele sekä alueen monet erilliset järvet ja jokireitit) esiselvityshanke. (Matti Boxberg)
- Konneveden alueen kehittäminen, Metsähallitus
- Tiilikan alueen kehittäminen (LIFE-projekti), Metsähallitus
- Lisäksi mainittakoon, että Matkailun edistämiskeskus (MEK) on aloittanut suuren kesämatkailun edistämiprojektin, jossa tärkeänä tavoitteena on järvisuomen matkailun kehittäminen. Melonta on v. 2004 yksi MEK:n ulkomaan markkinoinnin painopistealueista.

Kuvailulehti

Julkaisija	Pohjois-Savon ympäristökeskus	Julkaisu-aika	Joulukuu 2003
Tekijä(t)	Maa- ja Vesi Oy (toim.)		
Julkaisun nimi	Pohjois-Savon melontareitit: kehittämissuunnitelma		
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut			
Tiivistelmä	<p>Suunnitelman tarkoituksena on ohjeistaa melontareitti- ja infrastruktuurin rakentaminen Pohjois-Savon alueella, edistää vesistöjen käyttöä virkistys- ja matkailutoimintaan sekä kehittää luontomatkailua ympäristöä säästävään suuntaan. Hankkeen työllisyys- ja yhteiskuntataloudelliset vaikutukset arvioitiin Pohjois-Savon matkailuvision perustuen vuoden 2013 tasolla. Suunnitelma on tehty yhteistyössä alueen kuntien ym. intressiryhmien kanssa. Suunnittelualaue sijoittuu Pohjois-Savon ympäristökeskuksen toimialueelle.</p> <p>Alueen melontamatkailupotentiaali perustuu järviluontoon, rantojen palvelutarjontaan, kotimaiseen ja ulkomaiseen kysyntään sekä yritysten kiinnostukseen. Melontareitistöjen kehittämisen painopiste on järvimelonnassa. Suunnitelmassa on toimenpiteitä esitetty 33:n melontareitin kehittämiseksi. Suunnitelman toteuttaminen ei ole ristiriidassa alueiden muun käytön tai kehittämisen kanssa eikä aiheuta lisähaittoja ympäristölle verrattuna nykytilaan.</p> <p>Liitteissä on esitetty reittikuvaukset, rantautumispaikat ja kustannukset sekä ohjeita rantautumispaikkojen yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Kehittämissuunnitelmaan valitut melontareitit on esitetty koko suunnittelualaueen kattavalla kartalla sekä neljällä seudullisella kartalla.</p>		
Asiasanat	melonta, melontamatkailu, melontareitistö, järvimelonta, rantautumispaikat		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Alueelliset ympäristöjulkaisut 299		
Julkaisun teema			
Projektihankkeen nimi ja projektinnumero			
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Pohjois-Savon ympäristökeskus		
Projektiryhmään kuuluvat organisaatiot			
	ISSN 1238-8610	ISBN 952-11-1355-3	952-11-1356-1 (PDF)
	Sivuja 88	Kieli Suomi	
	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta 40 euroa	
Julkaisun myynti/ jakaja	Pohjois-Savon ympäristökeskus		
Julkaisun kustantaja	Pohjois-Savon ympäristökeskus		
Painopaikka ja -aika	Suomen Graafiset Palvelut Oy 2003		

Beskrivningsbland

Utgivare	Norra Savolax miljöcentrum	Datum	December 2003
Författare	Maa ja Vesi Oy (Land och Vatten Ab) (red.)		
Publikationens titel	Norra Savolax paddlingsrutter: utvecklingsplan		
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt			
Sammandrag	<p>Avsikten med planen är att förse byggandet på Norra Savolax område av paddlingsrutter och deras infrastruktur med instruktioner, att befrämja vattendragens användning för rekreations- och turistverksamhet samt att utveckla naturturismen i en miljöbesparande riktning. Projektets inverkan i sysselsättande och i samhällsekonomiskt hänseende värderades på basen av Norra Savolax turisvision på nivån av år 2013. Planen är uppgjort i samarbete med regionens kommuner etc. intressegrupper. Planeringsområdet placerar sig på Norra Savolax miljöcentrums verksamhetsområde.</p> <p>Områdets paddlingsturismpotential baserat sig på insjöpaddling, strändernas serviceerbjudande, den inhemska och utländska efterfrågan samt det intresse företagen uppvisar. Tyngdpunkten i utvecklingen av paddlingsruttsystemen ligger i insjöpaddlingen. I planen har presenterats åtgärder att vidtagas för utvecklande av 33 paddlingsrutter. Planens förverkligande står inte i konflikt med områdets övrika bluk eller utvecklande och förorsakar inte heller tilläggsomak för miljöerna jämfört med nuvarande läget.</p> <p>I bilagorna har presenterats ruttbeskrivningar, strandningsplatser och -kostnader, samt anvisningar angående platsernas detaljerade planering. De till utvecklingsplanen utvalda paddlingsrutterna har presenterats på en karta, som täcker hela planeringsområdet, samt på fyra regionala kartor.</p>		
Nyckelord	paddling, paddlingsturism, paddlingsruttsystem, insjöpaddling, strandningsplatser		
Publikationsserie och nummer	Regionala miljöpublikationer 299		
Publikationens tema			
Projektets namn och nummer			
Finansiär/ uppdragsgivare	Norra Savolax miljöcentrum		
Organisationer i projektgruppen			
	ISSN 1238-8610	ISBN 952-11-1355-3	952-11-1356-1 (PDF)
	Sidantal 88	Språk Finska	
	Offentlighet Offentlig	Pris 40 euroa	
Beställningar/ distribution	Norra Savolax miljöcentrum		
Förläggare	Norra Savolax miljöcentrum		
Tryckeri/ tryckningsort och -år	Suomen Graafiset Palvelut Oy 2003		

Description leaflet

Publisher	North Savo Environmental Centre	Date	December 2003
Author(s)	Maa ja Vesi Oy (Land and Water Co. Ltd) (edit.)		
Title of publication	North Savo paddling routes: development plan		
Parts of publication/ other project publications			
Abstract	<p>The purpose of the plan is to give instructions for the building of the paddling routes and their infrastructure in the region of North-Savo –province, to promote the use of the water system for the recreation and tourism activities as well as to develop the nature tourism into an environment saving direction. The influences of the project on the employment and on the economy of the society were evaluated based on the touristic vision of the North-Savo –province on the level of the year 2013. The plan has been drawn up in cooperation with the North-Savo municipalities etc. interest groups. The project area is located withing the functional region of the Pohjois-Savo Environmental Centre.</p> <p>The paddling tourism potential of the region is based on the lake nature, the service offerings of the lakesides, the domestic and foreign demand, as well as on the interest of the enterprises. The focus in the development of the paddling route systems lies in the lake paddling. In the plan measures to be taken have been presented for developing of 33 paddling routes. The realization of the plan is not in any controversy with the other use or development of the region, neither will it cause any additional environmental disadvantages compared with the presently prevailing situation.</p> <p>In the appendices the route descriptions, the landing spots and costs, as well as the instructions for a detailed planning have been described. The paddling routes chosen for the development planning are presented in a map covering the whole planning area as well as with four regional maps.</p>		
Keywords	paddling, paddling tourism, paddling route system, lake paddling, landing spots		
Publication series and number	Regional Environment Publications 299		
Theme of publication			
Project name and number, if any			
Financier/ commissioner	North Savo Environmental Centre		
Project organization			
	ISSN 1238-8610	ISBN 952-11-1355-3	952-11-1356-1 (PDF)
	No. of pages 88	Language Finnish	
	Restrictions Public	Price 40 euro	
For sale at/ distributor	North Savo Environmental Centre		
Financier of publication	North Savo Environmental Centre		
Printing place and year	Suomen Graafiset Palvelut Oy 2003		

Pohjois-Savon melontareitit Kehittämissuunnitelma

Pohjois-Savon melontavisiossa vuonna 2013 on asetettu tavoitteeksi saada alueelle vuosittain 50 000 melontamatkailijaa. Suurin kasvupotentiaali arvioidaan olevan keskieuropalaisissa melojissa. Aluetaloudellisten vaikutusten arvioidaan tällöin olevan 70 henkilötyövuoden verran sekä välittömien ja välillisten nettotulojen arvioidaan tällöin kasvavan 4 miljoonaa euroa/vuosi.

Melontareitistön kehittämisessä painopiste on järvimelonnessa. Reiteille on määritetty vaativuus- ja palveluluokat. Reitit on samalla luokiteltu käyttäjäryhmien mukaan perhereitteihin ja omatoimireitteihin. Perhereitit ovat hyvin saavutettavissa matkailukeskuksista ja reitin varrella on melontaa tukevia palveluja. Rantautumispaikkojen väli on perhereiteillä keskimäärin 5 km ja omatoimireiteillä 10 km. Omatoimireitit ovat vaativuudeltaan eritasoisia. Suunnitelmassa on esitetty noin 200 eri toimenpidettä vaativaa kohdetta. Hanke on vaiheistettu I-III toteuttamisjärjestykseen. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat yhteensä 840 000 euroa.

Melontareittien opastukseen on suunnitelmassa esitetty periaatteet. Kauko-opastus alkaa markkinointipaikoissa. Alueopastus ja kohdeopasteet tarkentavat kohteen maastossa. Hankkeeseen sisältyy myös melontakartaston tuottaminen.

Julkaisu on tarkoitettu pääasiassa ohjaamaan kuntien investointeja luontomatkailuun, mutta myös avuksi toteutusta sekä alueen matkailuyrityksille toiminnan suunnittelua varten. Kehittämissuunnitelman toteuttamisen rinnalla on tärkeä käynnistää melontaopaskoulutus ja melontatuotteen markkinointi. Pohjois-Savon matkailustrategian mukaan kehittämistoimet tulee kohdistaa kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisiin tuotteisiin. Kehittämissuunnitelmaan valitut kohteet täyttävät tämän vaatimuskriteerin.

Kehittämissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tavoitteena on myös vähentää lisääntyvän matkailun aiheuttamia ympäristöhaittoja ja edistää ympäristöä säästävän matkailun kehittymistä.

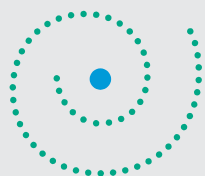
ISBN 952-11-1355-3

ISBN 952-11-1356-1 (pdf)

ISSN 1238-8610

Myynti:

Pohjois-Savon Ympäristökeskus
PL 1049, 70101 Kuopio
puh. (017) 788 4763

PgOpaskartta - symbolikirjasto

MERKKI	SYMBOLI	SELITYS
nro kirjain	24 12 8	(points)

Majoitus

Alt - 0034	"				Hotelli
Alt - 0035	#				Retkeilymaja
Alt - 0036	\$				Leirintäalue
Alt - 0037	%				Mökkimajoitus
Alt - 0038	&				Maatilamajoitus
Alt - 0039	'				Asuntovaunualue

Palvelut

Alt - 0040	(				Ravintola
Alt - 0041	)				Kahvila
Alt - 0042	*				Pikaruokala
Alt - 0043	+				Ostoskeskus
Alt - 0044	,				Kauppa
Alt - 0045	-				Matkamuistokauppa
Alt - 0046	.				Iltaravintola
Alt - 0047	/				Tanssipaiikka
Alt - 0048	0				Bensa-asema
Alt - 0049	1				Autokorjaamo
Alt - 0050	2				Posti
Alt - 0051	3				Pankki
Alt - 0052	4				Apteekki

Julkiset virastot ja paikat

Alt - 0053	5				Sairaala
Alt - 0054	6				Koulu
Alt - 0055	7				Kirjasto
Alt - 0056	8				Teatteri

MERKKI		SYMBOLI			SELITYS
nro	kirjain	24	12	8	(points)

Alt - 0057	9				Kirkko
Alt - 0058	:				Hautausmaa
Alt - 0059	;				Paloasema
Alt - 0060	<				Poliisiasema
Alt - 0061	=				Rajavartioasema
Alt - 0062	>				Tulli

Erityiskohteet

Alt - 0064	@				Matkailunähtävyys
Alt - 0065	A				Luonnonnähtävyys
Alt - 0066	B				Kaunis näköala
Alt - 0067	C				Museo
Alt - 0068	D				Muistomerkki
Alt - 0069	E				Muinaisjäännös
Alt - 0070	F				Näkötorni
Alt - 0071	G				Vesitorni

Liikennepalvelut

Alt - 0072	H				Lentoasema
Alt - 0073	I				Rautatieasema
Alt - 0074	J				Linja-autoasema
Alt - 0075	K				Taksiasema
Alt - 0076	L				Satama
Alt - 0077	M				Satama (ankkuri)
Alt - 0078	N				Venesatama
Alt - 0079	O				Veneen laskupaikka
Alt - 0080	P				Pysäköintialue
Alt - 0081	Q				Pysäköintitalo
Alt - 0082	R				Opastuspiste

MERKKI		SYMBOLI			SELITYS
nro	kirjain	24	12	8	(points)

Alt - 0083	S				Puhelin
Alt - 0084	T				Levähdyspaikka

Harrastuspaikat

Alt - 0085	U				Poroaitaus
Alt - 0086	V				Alue koirille
Alt - 0087	W				Ratsastustalli
Alt - 0088	X				Urheilukenttä
Alt - 0089	Y				Urheilupaikka
Alt - 0090	Z				Golf-kenttä
Alt - 0091	[				Liikuntahalli
Alt - 0092	\				Suunnistusalue
Alt - 0093	J				Luistelupaikka
Alt - 0094	^				Uintipaikka
Alt - 0095	_				Leikkikenttä

Luontomatkailu

Alt - 0096	`				Ohjelmapalvelu
Alt - 0097	a				Telttailualue
Alt - 0098	b				Tulentekopaikka
Alt - 0099	c				Laavu (oikealle päin suunnattuna ->0199)
Alt - 0100	d				Kota
Alt - 0101	e				Kämppä
Alt - 0102	f				Varaustupa
Alt - 0103	g				Väline- tai mökkivuokraus
Alt - 0124					Savusauna

Urheilu

Alt - 0104	h				Hiihtolatu (->0200)
------------	---	---	---	---	---------------------

MERKKI		SYMBOLI			SELITYS
nro	kirjain	24	12	8	(points)
Alt - 0105	i				Hiihtoreitti (->0201)
Alt - 0106	j				Mäkihyppy (->0202)
Alt - 0107	k				Mäenlasku (->0203)
Alt - 0108	l				Hiihtohissi (->0204)
Alt - 0109	m				Näköalahissi (->0205)
Alt - 0110	n				Kelkkamäki (->0206)
Alt - 0111	o				Moottorikelkkareitti (->0207)
Alt - 0112	p				Kuntopolku (->0208)
Alt - 0113	q				Vaellusreitti (->0209)
Alt - 0114	r				Pyöräilyreitti (->0210)
Alt - 0115	s				Maastopyöräily (->0211)
Alt - 0116	t				Maastoratsastus (->0212)
Alt - 0117	u				Soutaminen (->0213)
Alt - 0118	v				Melonta (->0214)
Alt - 0119	w				Koskenlasku (->0215)
Alt - 0120	x				Kalastuspaikka
Alt - 0121	y				Kalastuslupien myynti
Alt - 0122	z				Kalastus kielletty
Alt - 0123	{				Metsästyslupien myynti

Bonus

Alt - 0240	ð				Pesäpallo
Alt - 0241	ñ				Tennis
Alt - 0242	ò				Keilailu
Alt - 0248	ø				Kamera (Foto-liike)
Alt - 0249	ù				Hirvi
Alt - 0253	ý				Kirjekuori (Posti)
Alt - 0254	þ				Aapinen (Koulu)

MAAKUNNALLINEN MELONTAREITTISELVITYS

Melontareitit

- Omatoimireitti
- Perhereitti
- ★ Melontayritys

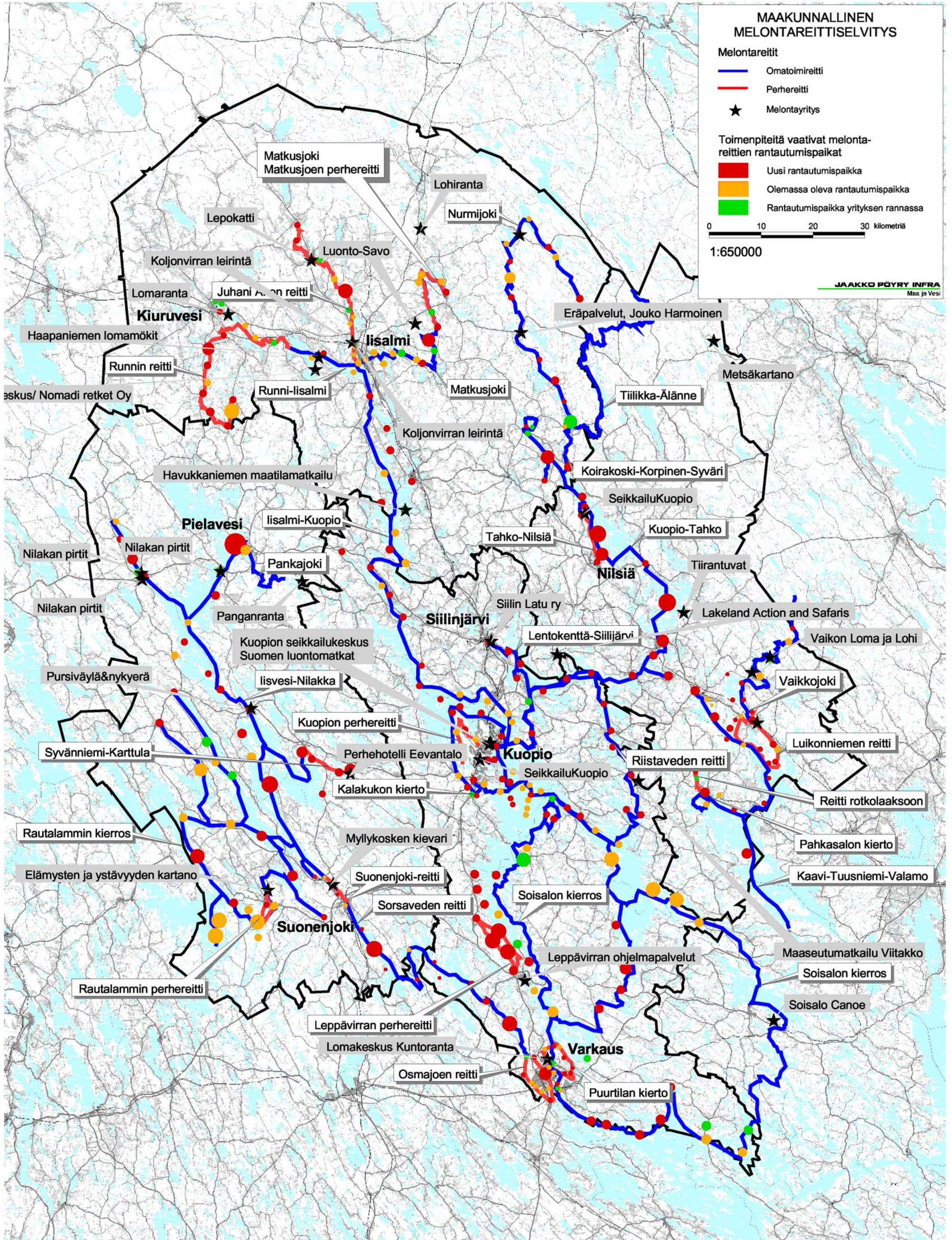
Toimenpiteitä vaativat melontareittien rantautumispaikat

- Uusi rantautumispaikka
- Olemassa oleva rantautumispaikka
- Rantautumispaikka yrityksen rannassa

0 10 20 30 kilometriä

1:650000

JAAKKO PÖYRY INFRA
Maa ja Vesi

MAAKUNNALLINEN MELONTAREITTISELVITYS

Melontareitit

— Omatoimireitti

— Perhereitti

Toimenpiteitä vaativat melontareittien rantautumispaikat

■ Uusi rantautumispaikka

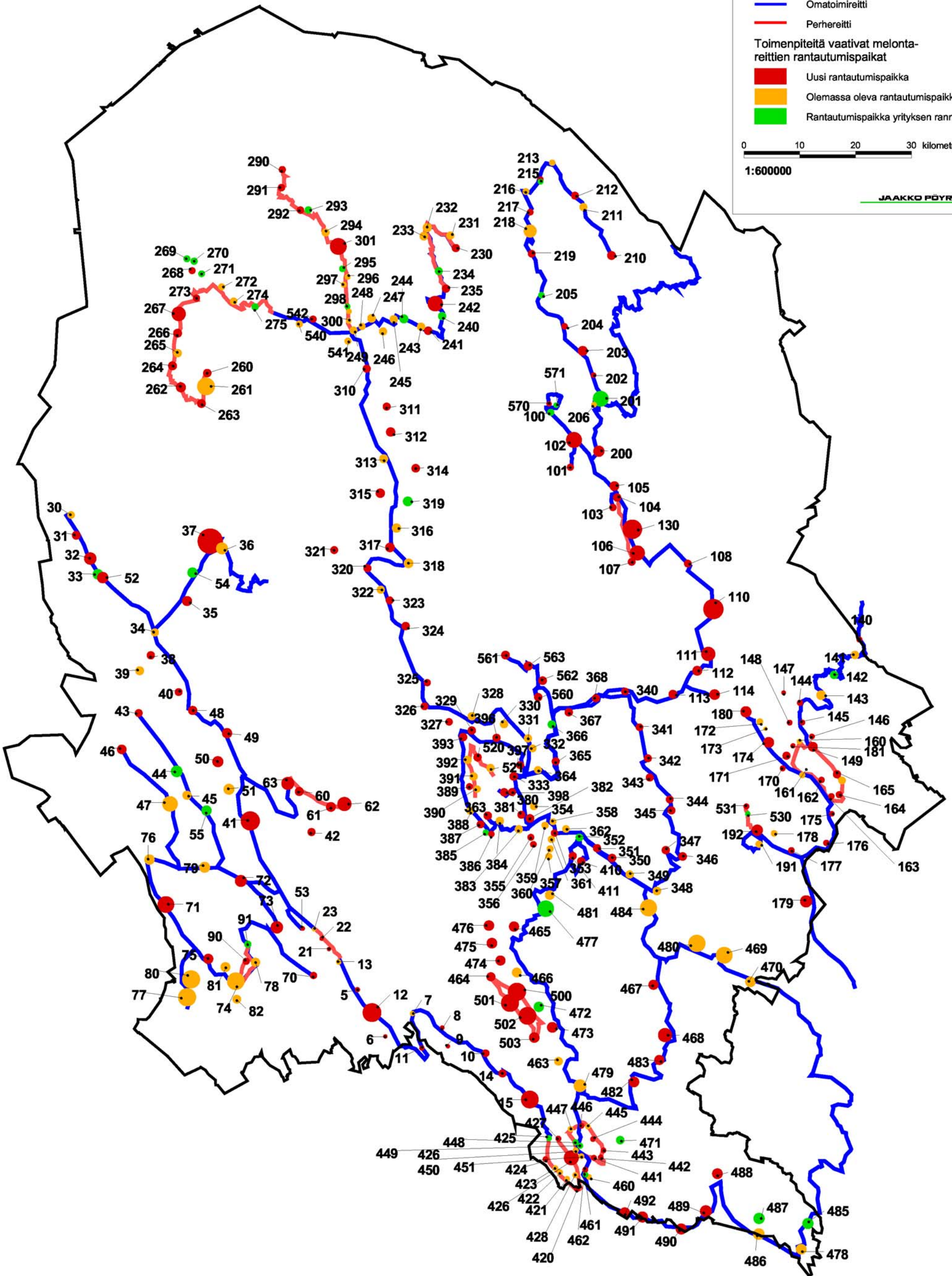
■ Olemassa oleva rantautumispaikka

■ Rantautumispaikka yrityksen rannassa

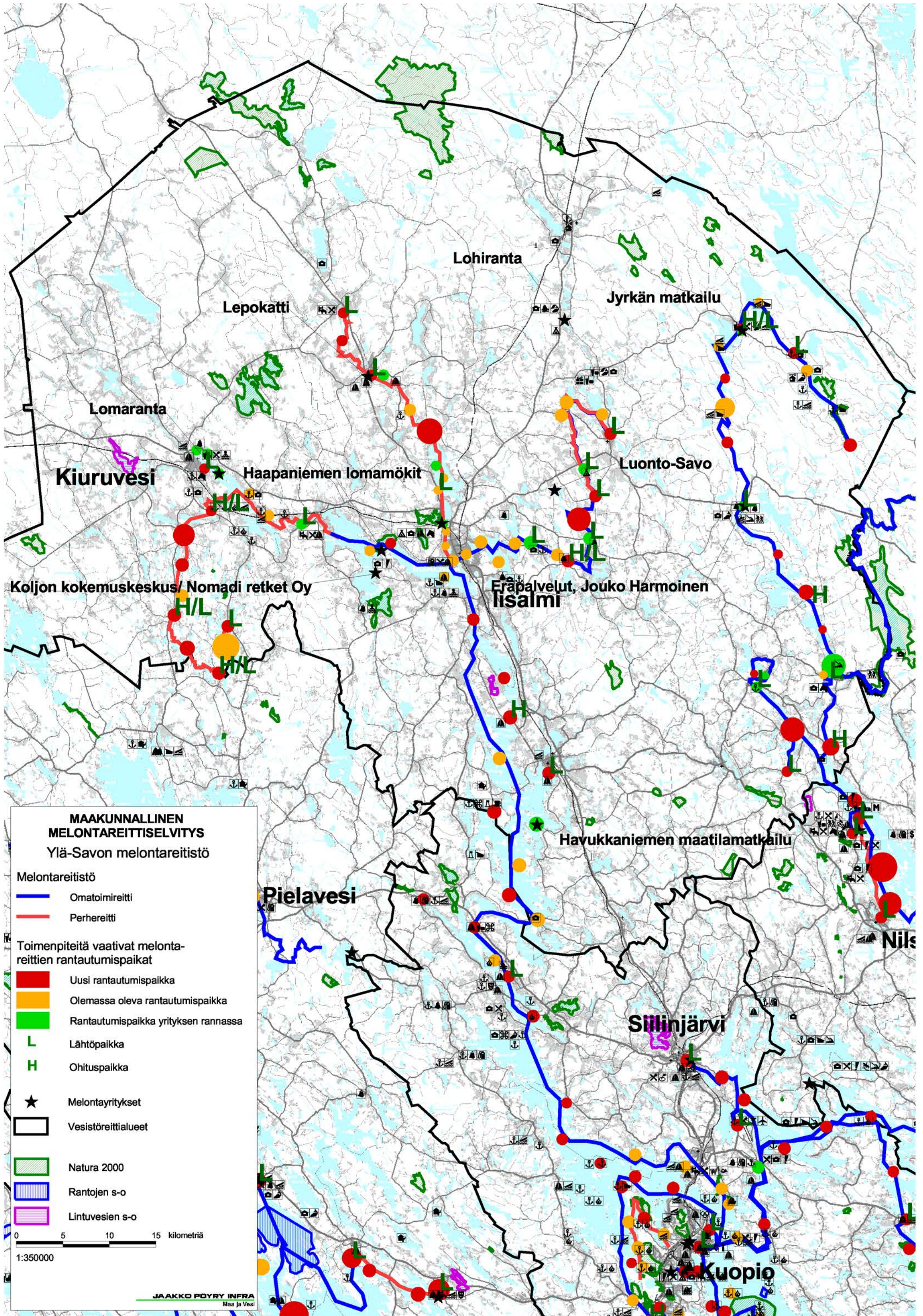
0 10 20 30 kilometriä

1:600000

JAAKKO PÖYRY INFRA
Maa ja Vesit

**MAAKUNNALLINEN
MELONTAREITITSELVITYS**
Ylä-Savon melontareitistö

Melontareitistö

- Omatoimireitti
- Perhereitti

Toimenpiteitä vaativat melontareittien rantautumispaikat

- Uusi rantautumispaikka
- Olemassa oleva rantautumispaikka
- Rantautumispaikka yrityksen rannassa
- L Lähtöpaikka
- H Ohituspaikka

- ★ Melontayritykset
- Vesistöreititalueet

- Natura 2000
- Rantojen s-o
- Lintuvesien s-o

0 5 10 15 kilometriä

1:350000

**MAAKUNNALLINEN
MELONTAREITTISELVITYS
Koillis-Savon melontareitistö**

Melontareitistö

- Omatoimireitti
- Perhereitti

Toimenpiteitä vaativat melontareittien rantautumispaikat

- Uusi rantautumispaikka
- Olemassa oleva rantautumispaikka
- Rantautumispaikka yrityksen rannassa
- L Lähtöpaikka
- H Ohituspaikka

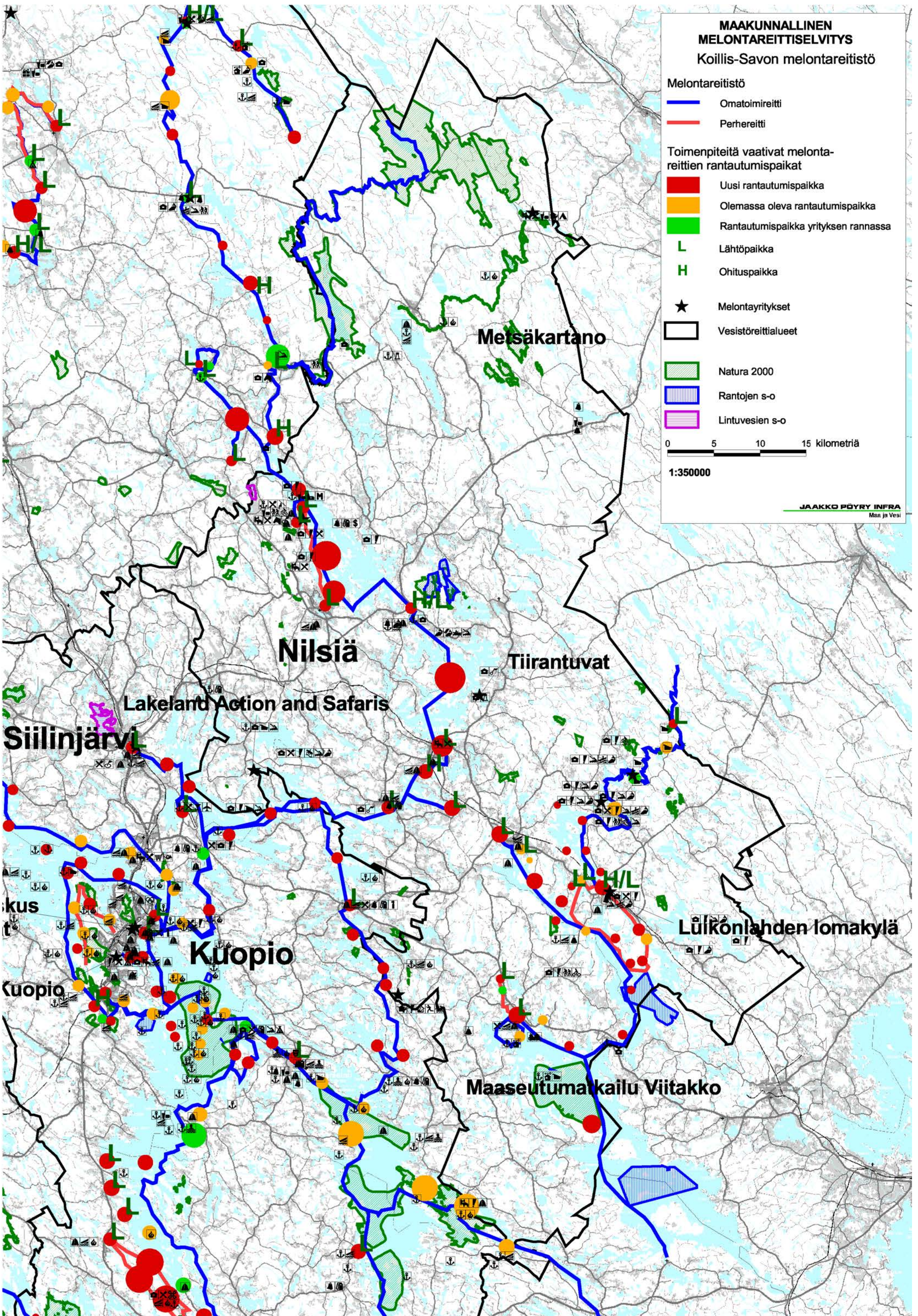
- ★ Melontayritykset
- Vesistöreittialueet

- Natura 2000
- Rantojen s-o
- Lintuvesien s-o

0 5 10 15 kilometriä

1:350000

JAAKKO PÖYRY INFRA
Maa ja Vesi

**MAAKUNNALLINEN
MELONTAREITTISELVITYS
Sisä-Savon melontareitistö**

Melontareitistö

- Omatoimireitti
- Perhereitti

Toimenpiteitä vaativat melontareittien rantautumispaikat

- Uusi rantautumispaikka
- Olemassa oleva rantautumispaikka
- Rantautumispaikka yrityksen rannassa
- L Lähtöpaikka
- H Ohituspaikka

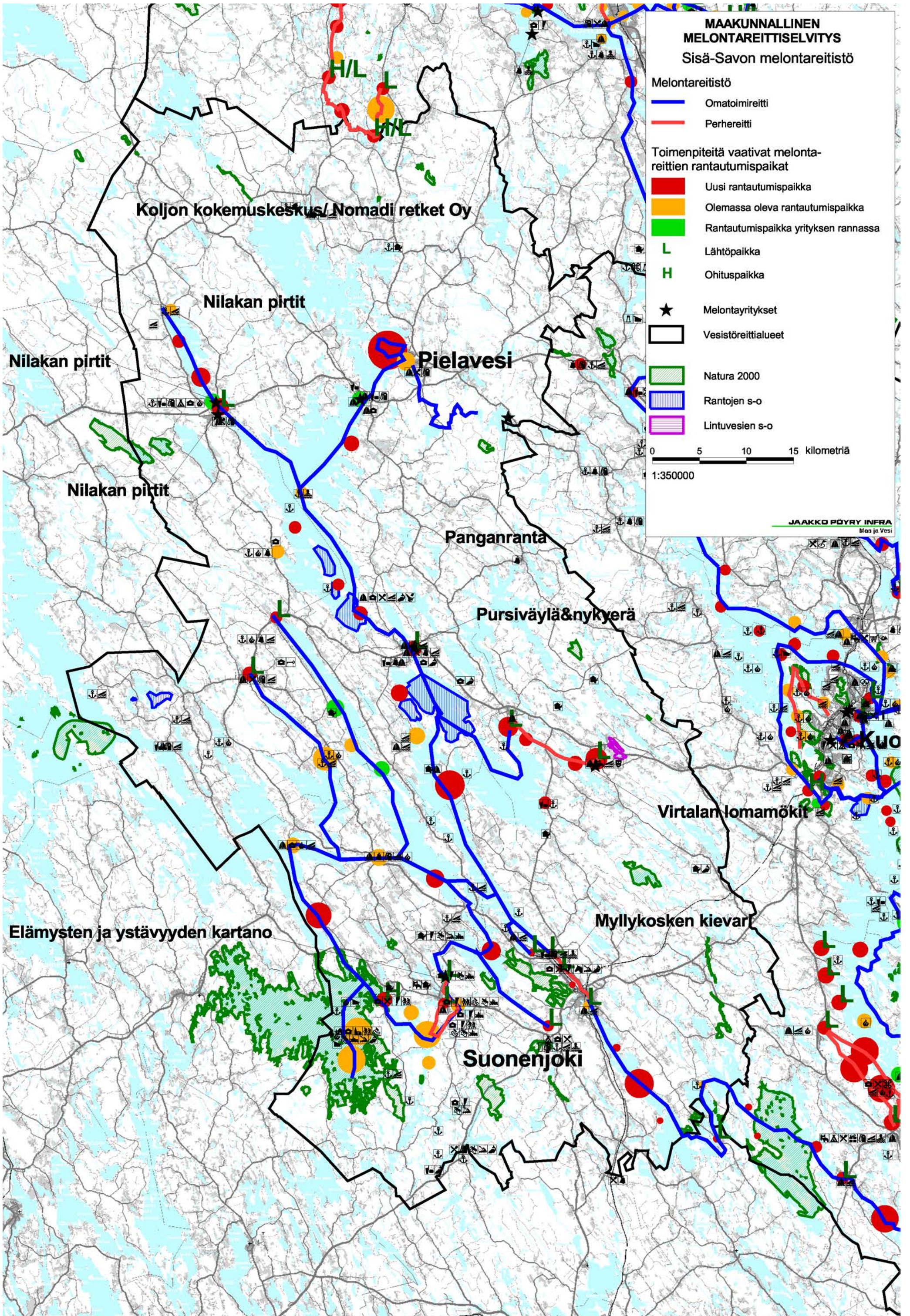
- ★ Melontayritykset
- Vesistöreititalueet

- Natura 2000
- Rantojen s-o
- Lintuvesien s-o

0 5 10 15 kilometriä

1:350000

JAAKKO PÖYRY INFRA
Maa ja Vesi

**MAAKUNNALLINEN
MELONTAREITITSELVITYS**
Kuopion ja Varkauden
alueen melontareitistö

Melontareitistö

— Omatoimireitti

— Perhereitti

Toimenpiteitä vaativat melontareittien rantautumispaikat

■ Uusi rantautumispaikka

■ Olemassa oleva rantautumispaikka

■ Rantautumispaikka yrityksen rannassa

L Lähtöpaikka

H Ohituspaikka

★ Melontayritykset

□ Vesistöreititalueet

■ Natura 2000

■ Rantojen s-o

■ Lintuvesien s-o

0 5 10 15 kilometriä

1:350000

JAAKKO PÖYRY INFRA
Maa ja Vesi

